

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Σχολή Οικονομικών, Επιχειρηματικών & Διεθνών Σπουδών

Τμήμα Οργάνωσης Και Διοίκησης Επιχειρήσεων

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)

Διπλωματική εργασία

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ

Επιμέλεια: Δρούκας Ευάγγελος

Επιβλέπων Καθηγητής : Σώρρος Ν. Ιωάννης

Πειραιάς, 2024

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι η διπλωματική εργασία για τη λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, του Πανεπιστημίου Πειραιώς, στη Διοίκηση Επιχειρήσεων : MBA» με τίτλο:

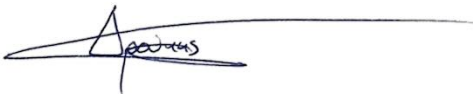
«Παρατηρήσεις...Ελεγκτών...Λογιστών...και η επίδρασή τους στη διαχείριση...προβλέψεων...»

έχει συγγραφεί από εμένα αποκλειστικά και στο σύνολό της. Δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού προγράμματος ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, ούτε είναι εργασία ή τμήμα εργασίας ακαδημαϊκού ή επαγγελματικού χαρακτήρα.

Δηλώνω επίσης υπεύθυνα ότι οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας, αναφέρονται στο σύνολό τους, κάνοντας πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου»

Υπογραφή Μεταπτυχιακού Φοιτητή Ονοματεπώνυμο

...Ευαγγελος Δραμυας.....

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	3
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	3
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο : ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	7
1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	7
1.2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.....	9
1.3. ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	12
1.4. ΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΟΣΟΝ ΟΙ ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΒΟΗΘΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο : ΤΡΟΠΟΙ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΓΝΩΜΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΛΕΓΚΤΕΣ	17
2.1. Η ΑΝΕΠΙΦΥΛΑΚΤΗ ΓΝΩΜΗ. ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΟΥ ΕΜΠΟΔΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΠΙΦΥΛΑΚΤΗΣ ΓΝΩΜΗΣ.....	18
2.2. Η ΕΚΦΡΑΣΗ ΓΝΩΜΗΣ ΜΕ ΕΠΙΦΥΛΑΞΗ.....	20
2.3. ΓΝΩΜΗ ΜΕ ΕΠΙΦΥΛΑΞΗ.....	22
2.4. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ, ΑΡΝΗΣΗ ΓΝΩΜΗΣ, ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	25
2.5. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο : ΜΙΑ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ: 1930 ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ.....	30
3.1. ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1930 ΕΩΣ 1965.....	30
3.2. ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1965 ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ	32
3.3. ΤΥΠΟΙ ΜΟΝΤΕΛΩΝ.....	34
3.4. ΤΟ ΤΡΙΓΩΝΟ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ	36
3.5. ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ALTMAN.....	39
3.5.1. Η χρησιμότητα του μοντέλου	40
3.5.2. Βαθμολογία Altman Z-Score για μη μεταποιητικές εταιρείες (Αναπτυγμένες και αναδυόμενες αγορές).....	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο : Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΣΤΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	42
4.1. ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ	42
4.2. ΕΛΕΓΚΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ.....	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο : ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ.....	46
5.1. Έκθεση Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή με αρνήση γνώμης	46
5.1.1. Γενικές Πληροφορίες της εταιρείας «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΗΣ Α.Ε.».....	46
5.1.2. Λειτουργικά Ζητήματα της εταιρείας.....	48
5.1.3. Έκθεση Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή για τη χρήση 1 ^η Ιουλίου 2015 – 30 ^η Ιουνίου 2016.....	49
5.1.4. Οικονομική Ανάλυση Αριθμοδεικτών	50
5.1.5. Υπολογισμός Z''-Score.....	51
5.2. Έκθεση Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή με επιφυλάξη.....	52
5.2.1. Γενικές Πληροφορίες της εταιρείας «METRO Α.Ε.Β.Ε.».....	52
5.2.2. Έκθεση Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή για τη χρήση που έληξε την 31 ^η Δεκεμβρίου 2013.....	53
5.2.3 Οικονομική Ανάλυση Αριθμοδεικτών για τη χρήση που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2013.....	54
5.2.4. Υπολογισμός Z''-Score «METRO Α.Ε.Β.Ε.».....	59
5.3. Έκθεση Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή με αρνητική γνώμη	60
5.3.1. Γενικές Πληροφορίες της εταιρείας «NOVELTY FOODS Α.Ε.»	60
5.3.2. Έκθεση Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή	61
5.3.3. Οικονομική Ανάλυση Αριθμοδεικτών για τη χρήση που έληξε την 30 ^η Ιουνίου 2016	62
5.3.4. Υπολογισμός Z''-Score «NOVELTY FOODS Α.Ε.».....	65

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ^ο : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	66
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ^ο : ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	68
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	69
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ.....	73

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΤΗΣ «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΗΣ Α.Ε.» 30.06.2016	50
ΠΙΝΑΚΑΣ 2 ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Ζ'' SCORE ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΗΣ Α.Ε.» 30.06.2016.....	51
ΠΙΝΑΚΑΣ 3 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΜΕΤΡΟ Α.Ε.Β.Ε.» 31.12.2013.....	54
ΠΙΝΑΚΑΣ 4 ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Ζ''-SCORE ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΜΕΤΡΟ Α.Ε.Β.Ε.» 31.12.2013.....	59
ΠΙΝΑΚΑΣ 5 ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «NOVELTY FOODS Α.Ε.» 30.06.2016	62
ΠΙΝΑΚΑΣ 6 ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Ζ''-SCORE ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «NOVELTY FOODS Α.Ε.» 30.06.2016.....	65

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΕΙΚΟΝΑ 1 ΤΡΙΓΩΝΟ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ	37
ΕΙΚΟΝΑ 2 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΗΣ Α.Ε.»	47

Περίληψη

Η παρούσα μελέτη εκπονήθηκε με σκοπό να εξετάσει τις επιδράσεις των παρατηρήσεων στις εκθέσεις των ορκωτών ελεγκτών, στο σχηματισμό και την αξιολόγηση προβλέψεων, που διενεργούνται στα πλαίσια προετοιμασίας και κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων. Ξεκινά με μια ιστορική ανασκόπηση του ελεγκτικού επαγγέλματος, την ανάπτυξη και τη σημασία των ελεγκτικών πρακτικών και του σκοπού των ελέγχων. Έπειτα αναλύονται τα ενδιαφερόμενα μέρη των οικονομικών καταστάσεων και επεξηγούνται οι ευθύνες της διοίκησης στη διασφάλιση της ακρίβειας και της αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων.

Εξετάζεται η σημασία των οικονομικών καταστάσεων στη χρηματοοικονομική πληροφόρηση, καθώς και ο ρόλος των υποσημειώσεων των οικονομικών καταστάσεων στη παροχή πρόσθετων πληροφοριών στους αναγνώστες. Επεξηγούνται διάφοροι τρόποι με τους οποίους οι ελεγκτές εκφράζουν γνώμη επί των οικονομικών καταστάσεων και αναλύονται οι περιορισμοί στο έργο των ελεγκτών.

Στη συνέχεια, η εστίαση μετατοπίζεται στις παρατηρήσεις ελέγχου και στον αντίκτυπό τους στις προβλέψεις. Η εργασία εξετάζει μελέτες πτώχευσης που πραγματοποιήθηκαν από το 1930 έως σήμερα, παρέχοντας μια επισκόπηση της εξέλιξης της έρευνας σε αυτόν τον τομέα.

Μέσω της εξέτασης τριών διαφορετικών εκθέσεων ανεξάρτητων ορκωτών ελεγκτών οι οποίες εμπεριέχουν παρατηρήσεις επί των δημοσιευθέντων στοιχείων, αναπροσαρμόστηκαν οι αριθμοδείκτες και διορθώθηκαν τα ποσά ανά κονδύλι ισολογισμού και ανά γραμμή της κατάστασης αποτελεσμάτων. Υπολογίσαμε τη μεταβολή που επέφεραν οι αλλαγές από τις παρατηρήσεις των εκθέσεων στο Z'-Score των εταιρειών, ενώ σχολιάστηκαν τα αντίστοιχα συμπεράσματα.

Λέξεις Κλειδιά: έλεγχος, ελεγκτικό επάγγελμα, οικονομικές καταστάσεις, υποσημειώσεις

Εισαγωγή

Ο τομέας της ελεγκτικής διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της ακρίβειας και της αξιοπιστίας των οικονομικών πληροφοριών. Παρέχει στους ενδιαφερόμενους μια ανεξάρτητη και αντικειμενική αξιολόγηση των οικονομικών καταστάσεων ενός οργανισμού. Οι ελεγκτές έχουν την ευθύνη της εξέτασης των οικονομικών αρχείων, της αξιολόγησης των εσωτερικών ελέγχων και της έκφρασης των επαγγελματικών τους απόψεων σχετικά με τη δικαιοσύνη και τη συμμόρφωση των καταστάσεων (Arens et al., 2019).

Η παρούσα μελέτη στοχεύει να εμβαθύνει στον αντίκτυπο των παρατηρήσεων των ελεγκτών στις προβλέψεις. Πριν από τη διερεύνηση αυτής της σχέσης, είναι απαραίτητο να γίνει μια ιστορική ανασκόπηση του ελεγκτή και του ελεγκτικού επαγγέλματος. Η κατανόηση της εξέλιξης των ελεγκτικών πρακτικών και η ανάπτυξη επαγγελματικών προτύπων συμβάλλει στη διαμόρφωση της σημασίας των παρατηρήσεων των ελεγκτών στη σημερινή εποχή.

Επιπλέον, είναι σημαντικό να εντοπιστούν τα βασικά μέρη που ενδιαφέρονται για τη διενέργεια ελέγχων. Αυτά περιλαμβάνουν μετόχους, επενδυτές, πιστωτές και ρυθμιστικούς φορείς, οι οποίοι βασίζονται σε ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις. Ο ρόλος των ελεγκτών ως ανεξάρτητων αξιολογητών και οι προσδοκίες που τους τίθενται από αυτούς τους ενδιαφερομένους είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της διαφάνειας και της εμπιστοσύνης στη χρηματοοικονομική αναφορά.

Οι οικονομικές καταστάσεις, με τα κύρια περιεχόμενά τους, τους ισολογισμούς, τις καταστάσεις λογαριασμού αποτελεσμάτων και τις καταστάσεις ταμειακών ροών, χρησιμεύουν ως βάση για τις παρατηρήσεις των ελεγκτών (Arens et al., 2019). Ωστόσο, είναι εξίσου σημαντικό να ληφθεί υπόψη η αξία των υποσημειώσεων που συνοδεύουν αυτές τις δηλώσεις. Αυτές οι υποσημειώσεις παρέχουν πρόσθετο πλαίσιο, γνωστοποιήσεις και επεξηγήσεις που βοηθούν τους αναγνώστες να κατανοήσουν την οικονομική θέση και την απόδοση του οργανισμού.

Οι ελεγκτές εκφράζουν τις απόψεις τους για τις οικονομικές καταστάσεις με διάφορους τρόπους και αυτό το έγγραφο διερευνά τις διαφορετικές μορφές έκφρασης. Αυτές περιλαμβάνουν γνώμες χωρίς επιφύλαξη, όπου οι ελεγκτές καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν μια δίκαιη και ακριβή εικόνα της οικονομικής θέσης του οργανισμού (Louwers et al., 2020). Αντίθετα, αντίθετες

απόψεις μπορεί να εκφράζονται όταν οι ελεγκτές διαφωνούν με την παρουσίαση ή την αντιμετώπιση ορισμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων.

Οι επιφυλάξεις σχετικά με τις λογιστικές αρχές και τη συνέπεια εφαρμογής είναι μια άλλη πτυχή των παρατηρήσεων των ελεγκτών. Υπογραμμίζουν ανησυχίες ή αποκλίσεις από τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές, οι οποίες μπορεί να επηρεάσουν την ακρίβεια και την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων (Gay et al., 2018). Επιπλέον, οι ελεγκτές είναι επιφορτισμένοι με τον εντοπισμό και την αποκάλυψη σοβαρών αβεβαιοτήτων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν σημαντικά τη μελλοντική θέση και απόδοση του οργανισμού (Financial Accounting Standards Board, 2018).

Ωστόσο, οι ελεγκτές αντιμετωπίζουν επίσης περιορισμούς στο έργο τους. Η παρούσα μελέτη εξετάζει σενάρια όπου οι ελεγκτές ενδέχεται να μην είναι σε θέση να σχηματίσουν γνώμη ή να παράσχουν διασφάλιση λόγω ανεπαρκών αποδεικτικών στοιχείων ή σημαντικών περιορισμών. Αυτοί οι περιορισμοί μπορεί να οδηγήσουν σε αποποιήσεις γνώμης ή αρνητικές βεβαιώσεις στην έκθεση ελέγχου, κάτι που μπορεί να έχει συνέπειες για τα ενδιαφερόμενα μέρη που βασίζονται στις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις (AICPA, 2018).

Πέρα από την έκφραση των απόψεων των ελεγκτών, η εργασία στρέφει την εστίασή της στις παρατηρήσεις ελέγχου και στον αντίκτυπό τους στις προβλέψεις. Με την ανασκόπηση των μελετών πτώχευσης που πραγματοποιήθηκαν από το 1930 έως σήμερα, μπορεί να επιτευχθεί μια ολοκληρωμένη κατανόηση της σχέσης μεταξύ των παρατηρήσεων των ελεγκτών και της ακρίβειας των προβλέψεων. Η εργασία διερευνά επίσης διαφορετικούς τύπους μοντέλων που χρησιμοποιούνται στην πρόβλεψη, αναγνωρίζοντας τα δυνατά και τα όριά τους στην καταγραφή του αντίκτυπου των παρατηρήσεων των ελεγκτών.

Για να επεξηγηθούν οι πρακτικές επιπτώσεις των παρατηρήσεων των ελεγκτών στην πρόβλεψη, παρουσιάζεται μια μελέτη περίπτωσης. Η μελέτη εξετάζει τις οικονομικές καταστάσεις μιας συγκεκριμένης εταιρείας και την αντίστοιχη έκθεση ελεγκτή, αναλύοντας πώς οι παρατηρήσεις των ελεγκτών μπορούν να επηρεάσουν την ακρίβεια και την αξιοπιστία των μελλοντικών προβλέψεων.

Συνολικά, η μελέτη αυτή επιδιώκει να βελτιώσει την κατανόησή για τον ρόλο των παρατηρήσεων των ελεγκτών στο πλαίσιο της πρόβλεψης. Τονίζοντας τη σημασία της ακριβούς χρηματοοικονομικής αναφοράς και τον πιθανό αντίκτυπο των απόψεων των ελεγκτών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων των ενδιαφερομένων, υπογραμμίζει τον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζουν οι ελεγκτές στη διατήρηση της ακεραιότητας των χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

Κεφάλαιο 1^ο : Ελεγκτική και Ελεγκτικό Επάγγελμα

1.1 Ιστορική Αναδρομή

Η πρακτική του λογιστικού ελέγχου έχει πλούσια και εκτεταμένη ιστορία που μπορεί να χρονολογηθεί αιώνες στο παρελθόν. Η αναγκαιότητα της επισκόπησης των καθημερινών οικονομικών συναλλαγών και η εξασφάλιση της διαφάνειας στη διαχείριση των δημοσίων χρημάτων φαίνεται ότι οδήγησαν στην αρχική θεσμοθέτηση του ελέγχου. Σχετικές γραπτές μαρτυρίες για την ύπαρξη εμπορικών νόμων και λογιστικών εκθέσεων συναντάμε από το 3.000 π.Χ. στους Νινευίτες της αρχαίας Βαβυλώνας. Στην αρχαία Αίγυπτο, οι Φαραώ φορολογούσαν κυρίως τις συγκομιδές των σιτηρών, και για το λόγο αυτό θεσπίστηκε το αξίωμα των «Επιστατών» για τα σιτηρά. Στην αρχαία Αθήνα, πριν από το 300 π.Χ., είχε δημιουργηθεί το Συνέδριο των «Αογιστών» ως θεσμός για την επιτήρηση των οικονομικών του Κράτους. Ακόμα, υπήρχαν οι «Εύθυνοι», οι οποίοι μαζί με τους «Λογιστές» έλεγχαν τούς «Λογαριασμούς Διαχειρίσεως» των αρχόντων που αποχωρούσαν από τα δημόσια αξιώματα.

Στην υπόλοιπη αρχαία Ελλάδα συναντάμε τους «Εξεταστάς», τους «Συνηγόρους», τους «Δοκιμαστήριους», τους «Αρχησκόπους», τους «Κατόππους», τους «Απολόγους», οι οποίοι ήταν επιφορτισμένοι με διάφορες ελεγκτικές αρμοδιότητες. Αργότερα, στην αρχαία Ρώμη, υπήρχαν οι «Ύπατοι», οι «Κήνσορες», οι «Τιμητές», οι «Ταμίες», οι οποίοι ήταν υποχρεωμένοι να υποβάλλουν εκθέσεις στη Σύγκλητο για τη διαχείριση του δημοσίου χρήματος. Κατά τον Μεσαίωνα δεν υπάρχουν ενδιαφέροντα στοιχεία γύρω από την Ελεγκτική. Στις αρχές της Αναγέννησης συναντάμε τα πρώτα ίχνη εκτενούς ελέγχου. Συγκεκριμένα, στην πατρίδα της Λογιστικής, την Ιταλία, κατά τις αρχές του 16^{ου} αιώνα η πόλη της Πίζας είχε τον επίσημο Ελεγκτή της.

Ο όρος «Auditors» (Ελεγκτές) πρωτοεμφανίζεται επίσημα στην Αγγλία το 1285 σε σχετικό διάταγμα του Εδουάρδου του Α'. Το διάταγμα αυτό όριζε ότι όλοι οι διαχειριστές του δημοσίου χρήματος θα ελέγχονται από τους «Auditors». Η πρώτη επίσημη «Ένωση Επαγγελματιών Ελεγκτών» εμφανίστηκε στη Βενετία το 1581 και είχε τον τίτλο «Collegio dei Raxonati». Πολύ αργότερα εμφανίζονται παρόμοιες ενώσεις στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες και στις ΗΠΑ.

Ωστόσο, η σύγχρονη έννοια του ελέγχου, όπως τη γνωρίζουμε σήμερα, άρχισε να διαμορφώνεται κατά τη διάρκεια της Βιομηχανικής Επανάστασης και της ανόδου των μεγάλων εταιρειών.

Στις αρχές του 19ου αιώνα, καθώς προχωρούσε η εκβιομηχάνιση και εμφανίστηκαν ανώνυμες εταιρείες, υπήρχε αυξανόμενη ανάγκη για ανεξάρτητη

επαλήθευση των οικονομικών αρχείων (Palmrose, 1988). Ο διαχωρισμός ιδιοκτησίας και διαχείρισης σε αυτές τις εταιρείες σήμαινε ότι οι επενδυτές και οι μέτοχοι αναζήτησαν τη διασφάλιση ότι οι επενδύσεις τους τελούνταν υπό διαχείριση και αναφορά με ακρίβεια (Watts & Zimmerman, 1990). Αυτό οδήγησε στην ανάπτυξη του ελεγκτικού επαγγέλματος.

Ένα σημαντικό ορόσημο στην ιστορία του ελέγχου είναι η ίδρυση του Ινστιτούτου Ορκωτών Λογιστών στην Αγγλία και την Ουαλία (ICAEW) το 1880. Το ICAEW έπαιξε καθοριστικό ρόλο στον καθορισμό επαγγελματικών προτύπων για τους ελεγκτές και στην προώθηση της ακεραιότητας και του επαγγελματισμού του ελεγκτικού επαγγέλματος. Το μοντέλο που καθιέρωσε το ICAEW είχε βαθύ αντίκτυπο στην ανάπτυξη ελεγκτικών προτύπων και επαγγελματικών φορέων σε άλλες χώρες (Altman, 1984).

Καθ' όλη τη διάρκεια του 20ου αιώνα, οι ελεγκτικές πρακτικές έγιναν πιο επίσημες και διευρύνθηκαν σε εύρος. Η εισαγωγή των Γενικά Αποδεκτών Λογιστικών Αρχών (GAAP) και η ανάπτυξη τυποποιημένων ελεγκτικών διαδικασιών και τεχνικών ενίσχυσαν περαιτέρω την αξιοπιστία και την αξιοπιστία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, η ίδρυση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (SEC) το 1934 και η ψήφιση του νόμου περί ανταλλαγής κινητών αξιών έφερε μεγαλύτερη ρύθμιση και εποπτεία στο επάγγελμα του ελεγκτή (Ohlson, 1980).

Καθώς οι δραστηριότητες των επιχειρήσεων επεκτείνονταν διεθνώς και οι χρηματοοικονομικές συναλλαγές αυξάνονταν σε πολυπλοκότητα, τα πρότυπα και οι πρακτικές ελέγχου συνέχισαν να εξελίσσονται. Τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα, όπως τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ISA), αναπτύχθηκαν για την προώθηση της συνέπειας και της εναρμόνισης στις ελεγκτικές πρακτικές σε διάφορες δικαιοδοσίες (Rittenberg et al., 2020). Η ίδρυση διεθνών φορέων όπως το Διεθνές Συμβούλιο Προτύπων Ελέγχου και Διασφάλισης (IAASB) συνέβαλε περαιτέρω στην παγκόσμια σύγκλιση των ελεγκτικών πρακτικών (Mock & Wright, 2017).

Ωστόσο, το επάγγελμα του ελεγκτή αντιμετώπισε επίσης σημαντικές προκλήσεις και διαμάχες σε όλη την ιστορία του. Εταιρικά σκάνδαλα υψηλού προφίλ, όπως η καταστροφή της Enron και της WorldCom στις αρχές της δεκαετίας του 2000, αποκάλυψαν αδυναμίες στην εταιρική διακυβέρνηση και τόνισαν τη σημασία της ανεξαρτησίας, της αντικειμενικότητας και της επιμέλειας των ελεγκτών στην εκτέλεση των ευθυνών τους (Soltani, 2019). Αυτά τα σκάνδαλα κλόνισαν την εμπιστοσύνη του κοινού στο ελεγκτικό επάγγελμα και οδήγησαν σε ρυθμιστικές μεταρρυθμίσεις με στόχο την ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στη χρηματοοικονομική πληροφόρηση (Edwards, 2018). Στις Ηνωμένες Πολιτείες, η ψήφιση

του νόμου Sarbanes-Oxley το 2002 εισήγαγε αυστηρές απαιτήσεις για τους ελεγκτές και ενίσχυσε την εποπτεία των ελεγκτικών εταιρειών (Lee, 2019).

Σήμερα, ο έλεγχος έχει γίνει αναπόσπαστο μέρος της εταιρικής διακυβέρνησης και της χρηματοοικονομικής αναφοράς. Οι ελεγκτές διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση των συμφερόντων των ενδιαφερομένων με την εξέταση των οικονομικών καταστάσεων, την αξιολόγηση των εσωτερικών ελέγχων και την παροχή ανεξάρτητης γνώμης σχετικά με την ορθότητα και την ακρίβεια των πληροφοριών που παρουσιάζονται (Bhasin, 2016). Συμβάλλουν στη διασφάλιση της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη χρηματοοικονομική αναφορά και συμβάλλουν στη διατήρηση της εμπιστοσύνης των επενδυτών, των μετόχων και του κοινού (Choudhury & Roy, 2015).

Καθώς η τεχνολογία συνεχίζει να προοδεύει και οι επιχειρηματικές πρακτικές εξελίσσονται, το επάγγελμα του ελεγκτή αντιμετωπίζει νέες προκλήσεις και ευκαιρίες. Οι ελεγκτές προσαρμόζονται σε αναδυόμενους κινδύνους, όπως απειλές για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο και ζητήματα απορρήτου δεδομένων, και ενσωματώνουν προηγμένα αναλυτικά στοιχεία και τεχνητή νοημοσύνη στις διαδικασίες ελέγχου τους (Mock & Turner, 2018). Το επάγγελμα υιοθετεί προσεγγίσεις ελέγχου με γνώμονα την τεχνολογία για τη βελτίωση της ποιότητας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας του ελέγχου (Canning, 2017).

Η ιστορία του ελέγχου αποτελεί απόδειξη της εξέλιξης του επαγγέλματος και των συνεχών προσπαθειών του να ανταποκριθεί στις μεταβαλλόμενες ανάγκες των επιχειρήσεων και των ενδιαφερομένων. Το επάγγελμα του ελεγκτή εξακολουθεί να διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διατήρηση της ακεραιότητας της χρηματοοικονομικής αναφοράς και στη διασφάλιση της αξιοπιστίας των πληροφοριών βάσει των οποίων λαμβάνονται σημαντικές οικονομικές αποφάσεις. Τηρώντας τα επαγγελματικά πρότυπα και αγκαλιάζοντας την καινοτομία, οι ελεγκτές συμβάλλουν στη σταθερότητα και τη διαφάνεια του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος.

1.2. Σκοπός του Ελέγχου των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Ο σκοπός του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων είναι πολύπλευρος και εξυπηρετεί διάφορους ενδιαφερόμενους στο επιχειρηματικό περιβάλλον. Ο έλεγχος είναι μια συστηματική εξέταση των οικονομικών καταστάσεων και των σχετικών λειτουργιών μιας εταιρείας για την παροχή ανεξάρτητης γνώμης σχετικά με το εάν οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα την οικονομική θέση και απόδοση μιας οντότητας. Οι βασικοί σκοποί που εξυπηρετεί σχετίζονται με :

- **Έκφραση γνώμης :** Ο πρωταρχικός σκοπός ενός ελέγχου είναι να εκφράσει γνώμη για την ορθότητα και την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων. Ο ελεγκτής αξιολογεί εάν οι οικονομικές καταστάσεις παρέχουν μια αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής θέσης, των αποτελεσμάτων των λειτουργιών και των ταμειακών ροών του οργανισμού (Gaynor & Razeq, 2019). Με τη διατύπωση ανεξάρτητης γνώμης ενισχύεται η εμπιστοσύνη των ενδιαφερομένων μερών στις πληροφορίες των οικονομικών καταστάσεων καθώς ελέγχονται εκτενώς από τον ορκωτό ελεγκτή λογιστή του οποίου η επαγγελματική επάρκεια και ανεξαρτησία έχουν επαρκώς τεκμηριωθεί.
- **Ενίσχυση της αξιοπιστίας :** Η διαδικασία ελέγχου προσθέτει αξιοπιστία και στις οικονομικές καταστάσεις παρέχοντας μια ανεξάρτητη και αντικειμενική αξιολόγηση (Whittington & Pany, 2017). Οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις θεωρούνται πιο αξιόπιστες από τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των μετόχων, των επενδυτών, των δανειστών και των ρυθμιστικών αρχών (Gramling et al., 2016). Ο έλεγχος διασφαλίζει ότι οι οικονομικές πληροφορίες είναι απαλλαγμένες από ουσιώδεις ανακρίβειες, λάθη ή παραλείψεις, αυξάνοντας έτσι την εμπιστοσύνη των χρηστών στα δημοσιευμένα στοιχεία (Hay et al., 2018).
- **Αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τα λογιστικά πρότυπα :** Ένας ακόμη σκοπός του ελέγχου είναι η αξιολόγηση της συμμόρφωσης του οργανισμού με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα, νόμους και κανονισμούς (Nelson et al., 2016). Ο ελεγκτής εξετάζει εάν οι οικονομικές καταστάσεις έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με το σχετικό λογιστικό πλαίσιο, όπως οι Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές (GAAP) ή τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΠ) (DeFond & Zhang, 2014). Αυτή η αξιολόγηση διασφαλίζει ότι οι οικονομικές καταστάσεις συμμορφώνονται με τους προβλεπόμενους κανόνες και κατευθυντήριες γραμμές, παρέχοντας συνέπεια και συγκρισιμότητα στη χρηματοοικονομική αναφορά (Hay et al., 2018).
- **Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών ελέγχων :** Η διαδικασία ελέγχου περιλαμβάνει την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών ελέγχων ενός οργανισμού επί της χρηματοοικονομικής αναφοράς (DeFond & Zhang, 2014). Οι ελεγκτές εξετάζουν το σχεδιασμό και την εφαρμογή των εσωτερικών ελέγχων για να εντοπίσουν τυχόν αδυναμίες ή ελλείψεις που μπορεί να θέτουν σε κίνδυνο την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων (Gramling et al., 2016). Αυτή η αξιολόγηση βοηθά τους οργανισμούς να ενισχύσουν το περιβάλλον ελέγχου τους, να μετριάσουν τους

κινδύνους και να προστατεύσουν τα περιουσιακά τους στοιχεία (Krishnan, 2003).

- **Ανίχνευση και Πρόληψη Απάτης :** Οι ελεγκτές έχουν την ευθύνη να αξιολογούν τον κίνδυνο απάτης και να εντοπίζουν τυχόν ουσιώδεις ανακρίβειες που προκύπτουν από δόλιες δραστηριότητες (Krishnan, 2003). Η διαδικασία ελέγχου περιλαμβάνει διαδικασίες σχεδιασμένες για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση πιθανών κινδύνων απάτης (Krishnan, 2003). Με την αξιολόγηση των εσωτερικών ελέγχων, την ανάλυση των χρηματοοικονομικών συναλλαγών και τη διεξαγωγή ουσιαστικών δοκιμών, οι ελεγκτές στοχεύουν στην αποκάλυψη της απάτης ή στην παροχή εύλογης διασφάλισης ότι η απάτη δεν υπάρχει στις οικονομικές καταστάσεις (Whittington & Pany, 2017).
- **Διευκόλυνση λήψης αποφάσεων :** Οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις παρέχουν σχετικές και αξιόπιστες πληροφορίες που βοηθούν τους ενδιαφερόμενους να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις (Krishnan, 2003). Οι μέτοχοι, οι επενδυτές, οι δανειστές και άλλοι χρήστες βασίζονται σε ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για να αξιολογήσουν την οικονομική υγεία, την απόδοση και τις προοπτικές ενός οργανισμού (Gramling et al., 2016). Ο έλεγχος ενισχύει την ποιότητα και την ακεραιότητα των χρηματοοικονομικών πληροφοριών, μειώνοντας την ασυμμετρία πληροφοριών και δίνοντας τη δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους να λαμβάνουν πιο αποτελεσματικές αποφάσεις σχετικά με επενδύσεις, δανεισμό ή άλλες χρηματοοικονομικές συναλλαγές (Nelson et al., 2016).
- **Διασφάλιση Νομικής και Κανονιστικής Συμμόρφωσης :** Ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων βοηθά τους οργανισμούς να εκπληρώσουν τις νομικές και κανονιστικές υποχρεώσεις τους (PCAOB, 2017). Σε πολλές δικαιοδοσίες, οι έλεγχοι επιβάλλονται από το νόμο για ορισμένους τύπους οντοτήτων ή πάνω από συγκεκριμένα όρια μεγέθους (Hay et al., 2018). Η συμμόρφωση με αυτές τις απαιτήσεις διασφαλίζει ότι ο οργανισμός παρέχει ακριβείς οικονομικές πληροφορίες σε ρυθμιστικούς φορείς, φορολογικές αρχές και άλλους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς (Whittington & Pany, 2017).
- **Διατήρηση της εμπιστοσύνης των ενδιαφερομένων:** Η διαδικασία ελέγχου συμβάλλει στη διατήρηση της εμπιστοσύνης των ενδιαφερομένων παρέχοντας μια ανεξάρτητη και αντικειμενική αξιολόγηση των οικονομικών καταστάσεων. Οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις καταδεικνύουν τη δέσμευση του οργανισμού για διαφάνεια, υπευθυνότητα και ορθές πρακτικές

εταιρικής διακυβέρνησης (DeFond & Zhang, 2014). Οι ενδιαφερόμενοι, συμπεριλαμβανομένων των μετόχων, των επενδυτών, των εργαζομένων και των επιχειρηματικών εταίρων, βασίζονται σε ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για να αποκτήσουν εμπιστοσύνη στις οικονομικές υποθέσεις του οργανισμού και να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις (Gramling et al., 2016).

1.3. Ενδιαφερόμενοι για τη διενέργεια του Ελέγχου

Οι ενδιαφέρονται για τη διεξαγωγή του ελέγχου περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα, ο καθένας με διαφορετικά κίνητρα και στόχους. Η διαδικασία ελέγχου είναι ζωτικής σημασίας για την παροχή διασφάλισης και αξιοπιστίας στις οικονομικές καταστάσεις και διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διατήρηση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της εμπιστοσύνης στη χρηματοοικονομική αναφορά ενός οργανισμού (DeFond & Zhang, 2014). Τα βασικά μέρη που ενδιαφέρονται για τη διεξαγωγή του ελέγχου σύμφωνα με τους Arens et al., (2016) μπορούν να αναλυθούν περαιτέρω ως εξής:

- **Μέτοχοι/Ιδιοκτήτες:** Για τη διεξαγωγή και τα ευρήματα του ελέγχου ενδιαφέρονται πρωτίστως οι μέτοχοι ή οι ιδιοκτήτες μιας εταιρείας. Βασίζονται σε ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για να αξιολογήσουν την οικονομική απόδοση, την κερδοφορία και την αξία των επενδύσεών τους. Οι ελεγμένες καταστάσεις τους παρέχουν αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με την οικονομική υγεία του οργανισμού, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τα ιδιοκτησιακά τους συμφέροντα, όπως η αγορά, η πώληση ή η κατοχή μετοχών.
- **Επενδυτές:** Οι επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των θεσμικών επενδυτών βασίζονται ομοίως σε ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για να αξιολογήσουν την οικονομική βιωσιμότητα και τις πιθανές αποδόσεις μιας επένδυσης. Οι ελεγμένες καταστάσεις παρέχουν αξιοπιστία και ανεξάρτητη επαλήθευση της οικονομικής θέσης, της απόδοσης και των κινδύνων του οργανισμού. Οι επενδυτές χρησιμοποιούν αυτές τις πληροφορίες για να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με την κατανομή των κεφαλαίων τους και τη διαχείριση των επενδυτικών τους χαρτοφυλακίων.
- **Πιστωτές:** Οι πιστωτές, όπως τράπεζες, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και προμηθευτές, έχουν έντονο ενδιαφέρον για τη διαδικασία ελέγχου. Βασίζονται σε ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας και της χρηματοοικονομικής σταθερότητας ενός οργανισμού πριν από την επέκταση της πίστωσης, τη χορήγηση δανείων ή τη σύναψη οικονομικών διακανονισμών. Οι ελεγμένες καταστάσεις παρέχουν διαβεβαίωση ότι η οικονομική θέση του οργανισμού παρουσιάζεται με ακρίβεια, επιτρέποντας στους

πιστωτές να αξιολογήσουν την ικανότητα του οργανισμού να αποπληρώσει χρέη και να εκπληρώσει τις οικονομικές του υποχρεώσεις.

- **Ρυθμιστικοί φορείς:** Οι ρυθμιστικοί φορείς, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνητικών υπηρεσιών και των ρυθμιστικών αρχών του κλάδου, έχουν έννομο συμφέρον στη διαδικασία ελέγχου για να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση με τους σχετικούς νόμους, κανονισμούς και λογιστικά πρότυπα. Βασίζονται σε ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για την παρακολούθηση της οικονομικής υγείας, της διαφάνειας και της λογοδοσίας των οργανισμών που λειτουργούν εντός των δικαιοδοσιών τους. Οι ρυθμιστικοί φορείς ενδέχεται να απαιτούν ελέγχους για συγκεκριμένους κλάδους ή τομείς για την προστασία των δημοσίων συμφερόντων, τη διατήρηση της ακεραιότητας της αγοράς και την επιβολή της νομικής και κανονιστικής συμμόρφωσης.
- **Διοικητικό Συμβούλιο:** Το διοικητικό συμβούλιο, ως το διοικητικό όργανο ενός οργανισμού, έχει την καταπιστευματική ευθύνη να επιβλέπει τη διαδικασία χρηματοοικονομικής αναφοράς και να διασφαλίζει την ακεραιότητα των οικονομικών καταστάσεων. Βασίζονται στον έλεγχο για να αποκτήσουν ανεξάρτητη διασφάλιση ότι οι οικονομικές καταστάσεις συντάσσονται σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα και παρουσιάζουν μια αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής θέσης και απόδοσης του οργανισμού. Ο έλεγχος παρέχει στο διοικητικό συμβούλιο μια αντικειμενική αξιολόγηση των εσωτερικών ελέγχων του οργανισμού και των πρακτικών διαχείρισης κινδύνου.
- **Διοίκηση:** Παρόλο που η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την προετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων, έχει κατοχυρωμένο συμφέρον στη διαδικασία ελέγχου. Ο έλεγχος παρέχει μια εξωτερική επικύρωση των πρακτικών χρηματοοικονομικής αναφοράς της διοίκησης και της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών ελέγχων. Βοηθά τη διοίκηση να εντοπίσει τομείς προς βελτίωση, να μειώσει τους κινδύνους και να ενισχύσει την αξιοπιστία και τη διαφάνεια των οικονομικών πληροφοριών. Οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις καταδεικνύουν επίσης τη δέσμευση της διοίκησης για χρηστή εταιρική διακυβέρνηση και παρέχουν στους ενδιαφερομένους εμπιστοσύνη στις οικονομικές υποθέσεις του οργανισμού.
- **Εργαζόμενοι:** Οι υπάλληλοι ενός οργανισμού επιδεικνύουν ομοίως ενδιαφέρον για τις πορίσματα ενός ελέγχου. Οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις συμβάλλουν στη συνολική διαφάνεια και λογοδοσία του οργανισμού. Οι εργαζόμενοι μπορούν να χρησιμοποιούν ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για να αξιολογήσουν τη χρηματοοικονομική σταθερότητα, την απόδοση και τις προοπτικές του οργανισμού, οι οποίες μπορεί να επηρεάσουν την εργασιακή

τους ασφάλεια, την αποζημίωση και την εξέλιξη της σταδιοδρομίας τους. Επιπλέον, οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις παρέχουν στους εργαζόμενους πληροφορίες για την οικονομική υγεία του οργανισμού και την ικανότητά του να επενδύει στην ευημερία, την εκπαίδευση και την ανάπτυξη των εργαζομένων.

- Εξωτερικά μέρη: Διάφορα εξωτερικά μέρη ενδέχεται να έχουν ενδιαφέρον στη διαδικασία ελέγχου, ανάλογα με τη φύση και το εύρος της ανάθεσης ελέγχου. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν εξωτερικούς συμβούλους, νομικούς συμβούλους, πιθανούς επενδυτές ή αγοραστές, αναλυτές και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη που βασίζονται σε ελεγμένες χρηματοοικονομικές πληροφορίες για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων.

Τα συμφέροντα αυτών των μερών συγκλίνουν στην αναζήτηση για ακριβή και αξιόπιστη χρηματοοικονομική αναφορά, διαφάνεια και λογοδοσία. Η διαδικασία ελέγχου χρησιμεύει για τη βελτίωση της ποιότητας και της αξιοπιστίας των χρηματοοικονομικών πληροφοριών, παρέχοντας στους ενδιαφερόμενους την εμπιστοσύνη να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις με βάση αξιόπιστα και ανεξάρτητα επαληθευμένα δεδομένα (Louwers et al., 2018).

1.4. Οι χρηματοοικονομικές εκθέσεις γενικά και κατά πόσον οι υποσημειώσεις των καταστάσεων βοηθούν στην πληροφόρηση του αναγνώστη

Οι οικονομικές καταστάσεις είναι έγγραφα που συνοψίζουν την οικονομική απόδοση, τη θέση και τις ταμειακές ροές ενός οργανισμού (Arens et al., 2016). Παρέχουν βασικές πληροφορίες σε ενδιαφερόμενα μέρη, όπως επενδυτές, πιστωτές, ρυθμιστικές αρχές και διοίκηση, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να αξιολογούν την οικονομική κατάσταση και να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις (Louwers et al., 2018). Ενώ οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν τα κύρια οικονομικά δεδομένα, οι υποσημειώσεις που συνοδεύουν τις καταστάσεις διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην ενίσχυση της κατανόησης του αναγνώστη παρέχοντας πρόσθετες πληροφορίες, επεξηγήσεις και γνωστοποιήσεις (Gaynor & Razek, 2019).

Οι οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν συνήθως τα ακόλουθα στοιχεία:

- Ισολογισμός ή κατάσταση οικονομικής θέσης. Ο ισολογισμός παρουσιάζει τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις και τα ίδια κεφάλαια του οργανισμού σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Παρέχει μια επισκόπηση της οικονομικής

θέσης του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένης της ρευστότητας, της φερεγγυότητας και της κεφαλαιακής δομής του (Arens et al., 2016).

- Κατάσταση Αποτελεσμάτων: Η κατάσταση αποτελεσμάτων, που ονομάζεται επίσης κατάσταση κερδών και ζημιών ή κατάσταση λειτουργιών, παρουσιάζει τα έσοδα, τα έξοδα, τα κέρδη και τις ζημίες του οργανισμού για μια συγκεκριμένη περίοδο (Louwers et al., 2018). Δείχνει τις οικονομικές επιδόσεις του οργανισμού, υποδεικνύοντας εάν έχει δημιουργήσει κέρδος ή έχει υποστεί ζημία.
- Κατάσταση Ταμειακών Ροών: Αυτή η κατάσταση παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις ταμειακές εισροές και εκροές από λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια μιας δεδομένης περιόδου. Καταδεικνύει την ικανότητα του οργανισμού να παράγει ταμειακά διαθέσιμα και να διαχειρίζεται τους ταμειακούς του πόρους (Whittington & Pany, 2017).
- Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων: Αυτή η κατάσταση περιγράφει τις αλλαγές στα ίδια κεφάλαια, συμπεριλαμβανομένων των εισφορών, των διανομών, των καθαρών εσόδων ή ζημιών και άλλων συνολικών εσόδων (Louwers et al., 2018). Δείχνει πώς η μετοχική θέση του οργανισμού έχει αλλάξει με την πάροδο του χρόνου.

Οι οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται με βάση το σχετικό λογιστικό πλαίσιο, όπως τα GAAP ή τα ΔΠΧΠ, τα οποία παρέχουν κατευθυντήριες γραμμές για την αναγνώριση, επιμέτρηση και γνωστοποίηση οικονομικών πληροφοριών (Whittington & Pany, 2017). Ωστόσο, οι οικονομικές καταστάσεις από μόνες τους ενδέχεται να μην παρέχουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για μια ολοκληρωμένη κατανόηση των οικονομικών υποθέσεων ενός οργανισμού (Gaynor & Razek, 2019). Εδώ ξεκινούν να έχουν καίριο ρόλο οι υποσημειώσεις.

Οι υποσημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων βοηθούν στην ενημέρωση του αναγνώστη με τους ακόλουθους τρόπους:

- ✚ Λογιστικές Πολιτικές και Υποθέσεις: Οι υποσημειώσεις γνωστοποιούν τις σημαντικές λογιστικές πολιτικές που ακολουθεί ο οργανισμός. Εξηγούν τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων, των εσόδων και των εξόδων (Arens et al., 2016). Επιπλέον, οι υποσημειώσεις παρέχουν λεπτομέρειες σχετικά με τις βασικές παραδοχές που έγιναν από τη διοίκηση, όπως εκτιμήσεις επισφαλών απαιτήσεων, ωφέλιμες ζωές περιουσιακών στοιχείων ή επιμετρήσεις εύλογης αξίας (Gaynor & Razek, 2019). Αυτές οι πληροφορίες βοηθούν τους αναγνώστες να κατανοήσουν τη βάση της προετοιμασίας και διασφαλίζουν τη συνέπεια και τη

συγκρισιμότητα μεταξύ διαφορετικών περιόδων ή οντοτήτων (Gramling et al., 2016).

- ✚ Πρόσθετες λεπτομέρειες και αναλύσεις: Οι υποσημειώσεις παρέχουν πρόσθετες πληροφορίες και αναλύσεις των οικονομικών στοιχείων που παρουσιάζονται στις κύριες οικονομικές καταστάσεις (Whittington & Pany, 2017). Για παράδειγμα, μπορεί να αποκαλύπτουν τη σύνθεση ενός συγκεκριμένου στοιχείου γραμμής, όπως τα στοιχεία του αποθέματος, τις κατηγορίες του μακροπρόθεσμου χρέους ή τα στοιχεία των λειτουργικών εξόδων. Αυτές οι λεπτομέρειες προσφέρουν στους αναγνώστες μια πιο αναλυτική εικόνα των οικονομικών δεδομένων, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να αξιολογήσουν την υποκείμενη οικονομική θέση και απόδοση του οργανισμού (Hay et al., 2018).
- ✚ Ενδεχόμενα και κίνδυνοι: Οι υποσημειώσεις συχνά αναδεικνύουν γεγονότα και κινδύνους που μπορεί να επηρεάσουν την οικονομική θέση ή τις μελλοντικές λειτουργίες του οργανισμού (Nelson et al., 2016). Αυτό περιλαμβάνει πιθανές υποχρεώσεις που προκύπτουν από εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις, υποχρεώσεις εγγυήσεων, περιβαλλοντικά ζητήματα ή ζητήματα συμμόρφωσης με τους κανονισμούς. Οι υποσημειώσεις υπογραμμίζουν επίσης αβεβαιότητες και κινδύνους που μπορεί να επηρεάσουν τις προοπτικές του οργανισμού, όπως αλλαγές στις οικονομικές συνθήκες, κινδύνους αγοράς ή τεχνολογικές εξελίξεις. Παρέχοντας αυτές τις πληροφορίες, οι υποσημειώσεις δίνουν τη δυνατότητα στους αναγνώστες να αξιολογήσουν τον πιθανό αντίκτυπο αυτών των απρόοπτων και κινδύνων στην οικονομική ευημερία του οργανισμού (Hay et al., 2018).
- ✚ Συμπληρωματικές οικονομικές πληροφορίες: Οι υποσημειώσεις μπορεί να περιέχουν πρόσθετες οικονομικές πληροφορίες που συμπληρώνουν τις κύριες οικονομικές καταστάσεις (Nelson et al., 2016). Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει λεπτομέρειες σχετικά με σημαντικές εξαγορές ή εκχωρήσεις, συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη, μεταγενέστερα γεγονότα που συμβαίνουν μετά την ημερομηνία αναφοράς αλλά πριν από την έκδοση των οικονομικών καταστάσεων ή επεξηγήσεις περίπλοκων συναλλαγών (Louwers et al., 2018). Η συμπερίληψη τέτοιων πληροφοριών παρέχει μια πιο ολοκληρωμένη κατανόηση των οικονομικών δραστηριοτήτων του οργανισμού και διευκολύνει την ακριβέστερη ανάλυση και λήψη αποφάσεων (Gaynor & Razek, 2019).
- ✚ Ενίσχυση της διαφάνειας και της συγκρισιμότητας: Οι υποσημειώσεις διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην ενίσχυση της διαφάνειας και της συγκρισιμότητας των οικονομικών καταστάσεων (DeFond & Zhang, 2014). Παρέχοντας πρόσθετο πλαίσιο, επεξηγήσεις και γνωστοποιήσεις, οι

υποσημειώσεις επιτρέπουν στους αναγνώστες να ερμηνεύουν και να αναλύουν καλύτερα τις οικονομικές πληροφορίες (Hay et al., 2018). Παρέχουν πληροφορίες για τις λογιστικές πολιτικές του οργανισμού, σημαντικές κρίσεις και εκτιμήσεις, καθώς και πιθανούς κινδύνους, που είναι ουσιαστικοί για την κατανόηση των αναφερόμενων οικονομικών αποτελεσμάτων (Nelson et al., 2016). Οι υποσημειώσεις προωθούν επίσης τη συγκρισιμότητα διασφαλίζοντας τη συνεπή γνωστοποίηση σχετικών πληροφοριών σε διάφορες περιόδους αναφοράς ή μεταξύ οργανισμών (DeFond & Zhang, 2014).

Συνοπτικά, οι οικονομικές καταστάσεις χρησιμεύουν ως ζωτικές πηγές πληροφόρησης για τα ενδιαφερόμενα μέρη, αλλά ενδέχεται να μην περιλαμβάνουν όλες τις απαραίτητες λεπτομέρειες (DeFond & Zhang, 2014). Οι υποσημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων συμπληρώνουν τα κύρια οικονομικά δεδομένα παρέχοντας πρόσθετες πληροφορίες, επεξηγήσεις και γνωστοποιήσεις (Nelson et al., 2016). Διευκρινίζουν τις λογιστικές πολιτικές, παρέχουν λεπτομερείς αναλύσεις, γνωστοποιούν ενδεχόμενα και κινδύνους, παρουσιάζουν συμπληρωματικές οικονομικές πληροφορίες και ενισχύουν τη διαφάνεια και τη συγκρισιμότητα. Οι υποσημειώσεις διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση ότι οι αναγνώστες έχουν πλήρη κατανόηση της οικονομικής θέσης, της απόδοσης και των προοπτικών ενός οργανισμού (DeFond & Zhang, 2014).

Κεφάλαιο 2^ο : Τρόποι έκφρασης γνώμης από τους ελεγκτές

Η έκθεση ελέγχου είτε θα περιέχει κάποια γνώμη, είτε την διαπίστωση ότι δεν μπορεί να εκφράσει γνώμη ο ελεγκτής, οπότε πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι της απουσίας γνώμης. Υπάρχει πιθανότητα να εκφράζεται γνώμη για τα αποτελέσματα χρήσεως, για παράδειγμα, και αδυναμία ή άρνηση γνώμης για την μεταβολή της καθαρής περιουσιακής θέσης. Συνολικά οι εκθέσεις ελέγχου εμπεριέχουν τέσσερις τύπους γνώμης:

1. Ανεπιφύλακτη γνώμη
2. Γνώμη με επιφυλάξεις
3. Αντίθετη γνώμη
4. Άρνηση γνώμης

2.1. Η ανεπιφύλακτη γνώμη. Συνθήκες που εμποδίζουν την έκφραση της ανεπιφύλακτης γνώμης.

Η γνώμη χωρίς επιφύλαξη είναι ο πιο ευνοϊκός τύπος γνώμης που εκφράζεται από ελεγκτές σχετικά με τις οικονομικές καταστάσεις ενός οργανισμού. Σημαίνει ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδεις ανακρίβειες και παρουσιάζουν μια αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής θέσης, των αποτελεσμάτων των λειτουργιών και των ταμειακών ροών του οργανισμού σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο χρηματοοικονομικής αναφοράς (Krishnan, 2003). Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες περιστάσεις που μπορεί να εμποδίσουν τους ελεγκτές να εκφράσουν γνώμη χωρίς επιφύλαξη (PCAOB, 2017). Ας εξερευνήσουμε αυτές τις συνθήκες με περισσότερες λεπτομέρειες:

- Ουσιαστικά σφάλματα: Οι ελεγκτές είναι υπεύθυνοι για την αξιολόγηση της σημαντικότητας των ανακρίβειων στις οικονομικές καταστάσεις. Εάν εντοπίσουν ουσιώδεις ανακρίβειες, είτε λόγω σφαλμάτων είτε λόγω απάτης, τους εμποδίζει να εκδώσουν γνώμη χωρίς επιφύλαξη (Arens et al., 2016). Οι ουσιώδεις ανακρίβειες είναι εκείνες που, κατά την επαγγελματική κρίση των ελεγκτών, θα μπορούσαν να επηρεάσουν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων (Louwers et al., 2018). Όταν εντοπίζονται τέτοιες ανακρίβειες, οι ελεγκτές θα συνεργαστούν με τον οργανισμό είτε για να διορθώσουν τις ανακρίβειες είτε για να προτείνουν κατάλληλες προσαρμογές στις οικονομικές καταστάσεις (PCAOB, 2017).
- Περιορισμός πεδίου εφαρμογής: Ένας περιορισμός πεδίου εφαρμογής προκύπτει όταν οι ελεγκτές αντιμετωπίζουν περιστάσεις που περιορίζουν την ικανότητά τους να αποκτήσουν επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια (Arens et al., 2016). Αυτός ο περιορισμός μπορεί να οφείλεται σε παράγοντες όπως ανεπαρκή αρχεία, περιορισμούς που επιβάλλονται από τον οργανισμό ή άλλους περιορισμούς πέρα από τον έλεγχο των ελεγκτών (Krishnan, 2003). Εάν οι ελεγκτές δεν είναι σε θέση να συγκεντρώσουν τα απαραίτητα στοιχεία για να υποστηρίξουν τη γνώμη τους για ορισμένες πτυχές των οικονομικών καταστάσεων, δεν μπορούν να εκφράσουν γνώμη χωρίς επιφύλαξη (Louwers et al., 2018). Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι ελεγκτές μπορεί να εκδώσουν γνώμη με επιφύλαξη, επισημαίνοντας τους περιορισμούς ή μπορεί να εκδώσουν έκθεση με άρνηση γνώμης, δηλώνοντας ότι δεν είναι σε θέση να σχηματίσουν γνώμη λόγω του περιορισμού του πεδίου εφαρμογής (Gaynor & Razek, 2019).

- Απόκλιση από τις Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές (GAAP): Οι οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται με βάση το ισχύον λογιστικό πλαίσιο, όπως οι Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές (GAAP), τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) (PCAOB, 2017) κλπ. Εάν οι οικονομικές καταστάσεις του οργανισμού δεν συμμορφώνονται με τις απαιτούμενες λογιστικές αρχές, μπορεί να εμποδίσει τους ελεγκτές να εκδώσουν γνώμη χωρίς επιφύλαξη (Louwers et al., 2018). Αποκλίσεις από τα GAAP ενδέχεται να προκύψουν όταν ο οργανισμός δεν εφαρμόζει σωστά τα λογιστικά πρότυπα, χρησιμοποιεί ακατάλληλη λογιστική πολιτική ή δεν αποκαλύπτει τις απαιτούμενες πληροφορίες (Gaynor & Razek, 2019). Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι ελεγκτές μπορούν να εκφράσουν γνώμη με επιφύλαξη, επισημαίνοντας την απόκλιση από τις GAAP ή μπορεί να εκδώσουν αρνητική γνώμη εάν η απόκλιση είναι τόσο σημαντική όσο και διάχυτη (Krishnan, 2003).
- Ζητήματα συνεχιζόμενης ανησυχίας: Η παραδοχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας προϋποθέτει ότι ο οργανισμός θα συνεχίσει τις δραστηριότητές του για το άμεσο μέλλον (Whittington, & Pany, 2017). Εάν οι ελεγκτές έχουν σημαντικές αμφιβολίες για την ικανότητα του οργανισμού να συνεχίσει να λειτουργεί λόγω οικονομικών δυσκολιών, προβλημάτων ρευστότητας ή άλλων παραγόντων, μπορεί να τους εμποδίσει να εκφράσουν γνώμη χωρίς επιφύλαξη (Arens et al., 2016). Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι ελεγκτές μπορεί να περιλαμβάνουν μια παράγραφο έμφασης του θέματος ή μια επεξηγηματική παράγραφο στη γνώμη τους (Louwers et al., 2018). Αυτό υποδηλώνει ότι ενώ οι οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται στη βάση της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, η αβεβαιότητα γύρω από το μέλλον του οργανισμού εγείρει ανησυχίες (Gaynor & Razek, 2019).
- Έλλειψη επαρκών αποδεικτικών στοιχείων ελέγχου: Για να εκφράσουν μια γνώμη χωρίς επιφύλαξη οι ελεγκτές πρέπει να συγκεντρώσουν επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια για να υποστηρίξουν τα συμπεράσματά τους (Gramling et al., 2016). Εάν αντιμετωπίζουν καταστάσεις όπου δεν είναι σε θέση να συγκεντρώσουν τα απαραίτητα στοιχεία λόγω περιορισμών, όπως σημαντικές αβεβαιότητες, μη διαθεσιμότητα εγγράφων ή ελλιπή αρχεία, τους εμποδίζει να εκφράσουν μια οριστική γνώμη (PCAOB, 2017). Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι ελεγκτές μπορούν να εκφράσουν γνώμη με επιφύλαξη, υποδεικνύοντας τους περιορισμούς, ή μπορεί να εκδώσουν έκθεση με άρνηση γνώμης, δηλώνοντας ότι δεν μπορούν να σχηματίσουν γνώμη λόγω έλλειψης επαρκών ελεγκτικών τεκμηρίων (Gaynor & Razek, 2019).

- Μη συμμόρφωση με Νόμους και Κανονισμούς: Οι ελεγκτές είναι υπεύθυνοι να αξιολογούν εάν ο οργανισμός έχει συμμορφωθεί με τους ισχύοντες νόμους, κανονισμούς και συμβατικές συμφωνίες που έχουν σημαντική επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις (Louwers et al., 2018). Εάν οι ελεγκτές εντοπίσουν περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, μπορεί να τους εμποδίσει να εκδώσουν γνώμη χωρίς επιφύλαξη (Gramling et al., 2016). Ανάλογα με τη σημασία και τη διάχυση της μη συμμόρφωσης στις οικονομικές καταστάσεις, οι ελεγκτές μπορεί να εκφράσουν γνώμη με επιφύλαξη, επισημαίνοντας τη μη συμμόρφωση ή μπορεί να εκδώσουν αρνητική γνώμη εάν η μη συμμόρφωση είναι τόσο σημαντική όσο και διάχυτη (PCAOB, 2017).

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι συνθήκες που εμποδίζουν την έκφραση γνώμης χωρίς επιφύλαξη είναι σημαντικές και απαιτούν από τους ελεγκτές να ασκούν επαγγελματική κρίση και να τηρούν τα ελεγκτικά πρότυπα και τις δεοντολογικές κατευθυντήριες γραμμές (Arens et al., 2016). Οι ελεγκτές κοινοποιούν αυτούς τους όρους και τον αντίκτυπό τους στην έκθεση ελέγχου τους, παρέχοντας διαφάνεια και σαφήνεια στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων (Gramling et al., 2016).

2.2. Η έκφραση γνώμης με επιφύλαξη

Η έκφραση γνώμης με επιφύλαξη, είναι ένας τύπος γνώμης ελεγκτή που εκδίδεται όταν προκύπτουν ορισμένα ζητήματα ή περιορισμοί κατά τη διάρκεια του ελέγχου που επηρεάζουν την ικανότητα των ελεγκτών να εκφράσουν γνώμη χωρίς επιφύλαξη για τις οικονομικές καταστάσεις (IAASB, 2018). Ενώ μια γνώμη χωρίς επιφύλαξη υποδηλώνει ότι οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν μια αληθινή και δίκαιη άποψη, μια αντίθετη γνώμη τονίζει συγκεκριμένα θέματα ή αποκλίσεις από τις λογιστικές αρχές που θεωρούνται σημαντικά αλλά όχι διάχυτα (AICPA, 2019). Ακολουθεί μια εκτενέστερη εξήγηση της έκφρασης μιας γνώμης με επιφύλαξη:

- Αποκλίσεις από τις Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές (GAAP): Ένας κοινός λόγος για την έκφραση γνώμης με επιφύλαξη είναι όταν οι οικονομικές καταστάσεις του οργανισμού δεν συμμορφώνονται με τις απαιτούμενες λογιστικές αρχές (SEC, 2013). Αυτό μπορεί να συμβεί λόγω σφαλμάτων, παραλείψεων ή σκόπιμων αποκλίσεων από τις GAAP. Εάν οι ελεγκτές εντοπίσουν αποκλίσεις από τις GAAP που θεωρούνται σημαντικές αλλά όχι διάχυτες, θα εκφράσουν γνώμη με επιφύλαξη (IAASB, 2018), υπογραμμίζοντας τους συγκεκριμένους τομείς όπου οι οικονομικές καταστάσεις αποκλίνουν από

τις λογιστικές αρχές και εξηγώντας τον αντίκτυπο αυτών των αποκλίσεων στη συνολική οικονομική κατάσταση του οργανισμού (AICPA, 2019).

- Περιορισμός πεδίου εφαρμογής: Ένας άλλος λόγος για την έκφραση αντίθετης γνώμης είναι όταν οι ελεγκτές αντιμετωπίζουν περιορισμό στο εύρος του ελέγχου τους, ο οποίος παρεμποδίζει την ικανότητά τους να αποκτήσουν επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια (AAA, 2012). Περιορισμοί πεδίου εφαρμογής μπορεί να προκύψουν λόγω παραγόντων όπως ελλιπή αρχεία, περιορισμένη πρόσβαση σε πληροφορίες ή αδυναμία εκτέλεσης ορισμένων ελεγκτικών διαδικασιών (IAASB, 2018). Εάν οι ελεγκτές δεν είναι σε θέση να ξεπεράσουν τον περιορισμό του πεδίου εφαρμογής και να προσδιορίσουν την πιθανή επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις, θα εκφράσουν γνώμη με επιφύλαξη (Weygandt et al., 2018). Η ειδική γνώμη αναγνωρίζει τον περιορισμό και τονίζει ότι οι ελεγκτές δεν μπόρεσαν να συγκεντρώσουν επαρκή στοιχεία για να υποστηρίξουν τη γνώμη τους για συγκεκριμένες πτυχές των οικονομικών καταστάσεων (Stickney et al., 2009).
- Διαφωνία με τη Διοίκηση: Οι ελεγκτές μπορούν να εκφράσουν αντίθετη γνώμη εάν έχουν διαφωνία με τη διοίκηση σχετικά με σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις ή κρίσεις (AAA, 2012). Αυτό μπορεί να συμβεί όταν οι ελεγκτές πιστεύουν ότι οι παραδοχές, οι μέθοδοι ή οι εκτιμήσεις της διοίκησης δεν είναι εύλογες ή συνεπείς με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο (Weygandt et al., 2018). Εάν οι ελεγκτές πιστεύουν ότι η επίδραση της διαφωνίας είναι σημαντική αλλά όχι διάχυτη, θα εκφράσουν γνώμη με επιφύλαξη (SEC, 2013). Η γνώμη με επιφύλαξη υποδεικνύει τους τομείς διαφωνίας και εξηγεί πώς οι διαφορετικές απόψεις επηρέασαν τη συνολική αξιολόγηση των οικονομικών καταστάσεων από τους ελεγκτές (Stickney et al., 2009).
- Μη συμμόρφωση με Νόμους και Κανονισμούς: Εάν διαπιστωθεί ότι ο οργανισμός δεν συμμορφώνεται με τους ισχύοντες νόμους, κανονισμούς ή συμβατικές συμφωνίες που έχουν σημαντική επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις, οι ελεγκτές μπορεί να εκφράσουν αντίθετη γνώμη (AICPA, 2019). Η μη συμμόρφωση μπορεί να σχετίζεται μεταξύ άλλων με φορολογικούς νόμους, περιβαλλοντικούς κανονισμούς ή κανονισμούς που αφορούν τον κλάδο. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι ελεγκτές θα εκδώσουν γνώμη με επιφύλαξη, εφιστώντας την προσοχή στις συγκεκριμένες περιπτώσεις μη συμμόρφωσης και εξηγώντας τον αντίκτυπό τους στις οικονομικές καταστάσεις (SEC, 2013).
- Έμφαση Θέματος: Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ελεγκτές μπορεί να εκφράσουν γνώμη χωρίς επιφύλαξη για τις οικονομικές καταστάσεις, αλλά να περιλαμβάνουν μια παράγραφο έμφασης του θέματος στην έκθεση ελέγχου τους (Weygandt et

al., 2018). Η παράγραφος έμφαση του θέματος υπογραμμίζει ένα συγκεκριμένο θέμα που θεωρείται σχετικό με τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, αλλά δεν επηρεάζει τη συνολική γνώμη (Stickney et al., 2009). Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει γνωστοποιήσεις σχετικά με αβεβαιότητες, σημαντικά γεγονότα ή σημαντικές συναλλαγές που πρέπει να γνωρίζουν οι χρήστες κατά την ερμηνεία των οικονομικών καταστάσεων (AAA, 2012).

Η έκφραση αντίθετης γνώμης υποδηλώνει ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι ουσιωδώς ανακριβείς ή έχουν σημαντικά ζητήματα. Οι ελεγκτές γνωστοποιούν αυτές τις ανησυχίες και τους λόγους για τους οποίους γνωμοδοτούν με επιφύλαξη στην έκθεση ελέγχου τους, παρέχοντας διαφάνεια και πρόσθετες πληροφορίες στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων (AICPA, 2019). Είναι σημαντικό για τους χρήστες να εξετάζουν προσεκτικά τις πληροφορίες που παρουσιάζονται στην έκθεση του ελεγκτή και να κατανοούν τις επιπτώσεις της γνώμης με επιφύλαξη στη συνολική αξιοπιστία και ερμηνεία των οικονομικών καταστάσεων (IAASB, 2018).

2.3. Γνώμη με επιφύλαξη

Οι επιφυλάξεις σχετικά με τις υπάρχουσες λογιστικές αρχές και τη συνέπεια εφαρμογής, καθώς και σοβαρές αβεβαιότητες που επηρεάζουν τη θέση της επιχείρησης, αποτελούν σημαντικά στοιχεία για τους ελεγκτές κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας και της δικαιοσύνης των οικονομικών καταστάσεων ενός οργανισμού (FASB, 2021).

Επιφυλάξεις σχετικά με τις υπάρχουσες λογιστικές αρχές:

Επιφυλάξεις σχετικά με τις υπάρχουσες λογιστικές αρχές προκύπτουν όταν οι ελεγκτές έχουν ανησυχίες σχετικά με την καταλληλότητα, τη συνάφεια ή την αξιοπιστία των λογιστικών αρχών που εφαρμόζει ο οργανισμός κατά την προετοιμασία των οικονομικών του καταστάσεων (IASB, 2021). Οι ελεγκτές αξιολογούν εάν οι επιλεγμένες λογιστικές αρχές αντικατοπτρίζουν επακριβώς την οικονομική ουσία των συναλλαγών και γεγονότων και συμμορφώνονται με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο, όπως οι Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές (GAAP) ή τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) (Arens et al., 2016).

Οι ελεγκτές μπορούν να εντοπίσουν καταστάσεις όπου ο οργανισμός:

- ❖ Αποκλίνει από τις καθιερωμένες λογιστικές αρχές: Αυτό συμβαίνει όταν ο οργανισμός υιοθετεί εναλλακτικούς λογιστικούς χειρισμούς ή αποκλίσεις από αναγνωρισμένα λογιστικά πρότυπα χωρίς κατάλληλη αιτιολόγηση (FASB, 2021).

Οι ελεγκτές αξιολογούν εάν τέτοιες αποκλίσεις είναι σημαντικές και εάν επηρεάζουν τη συνολική παρουσίαση και κατανόηση των οικονομικών καταστάσεων (Arens et al., 2016).

- ❖ Αποτυγχάνει να γνωστοποιήσει σχετικές πληροφορίες: Οι ελεγκτές εξετάζουν επίσης εάν οι οικονομικές καταστάσεις περιέχουν επαρκείς και κατάλληλες γνωστοποιήσεις (Louwers et al., 2018). Αξιολογούν εάν ο οργανισμός έχει αποκαλύψει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για να μπορέσουν οι χρήστες να κατανοήσουν τις οικονομικές καταστάσεις και να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις (IASB, 2021). Η μη παροχή των απαραίτητων γνωστοποιήσεων μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη διατύπωση επιφυλάξεων στην έκθεση του ελεγκτή (PCAOB, 2018).

Όταν οι ελεγκτές έχουν επιφυλάξεις σχετικά με τις υπάρχουσες λογιστικές αρχές, συνήθως εκφράζουν γνώμη με επιφύλαξη στην έκθεση ελέγχου τους (Arens et al., 2016). Μια γνώμη με επιφύλαξη υποδηλώνει ότι οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται δίκαια εκτός από συγκεκριμένους τομείς όπου οι λογιστικές αρχές είναι ανεπαρκείς, δεν εφαρμόζονται σωστά ή όπου δεν υπάρχουν απαραίτητες γνωστοποιήσεις (FASB, 2021).

Επιφυλάξεις σχετικά με τη συνέπεια της εφαρμογής:

Η συνέπεια στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της συγκρισιμότητας των οικονομικών καταστάσεων διαχρονικά. Οι ελεγκτές εξετάζουν εάν ο οργανισμός εφαρμόζει με συνέπεια λογιστικές αρχές από τη μια περίοδο αναφοράς στην άλλη και μεταξύ διαφορετικών οντοτήτων εντός ενός ομίλου (IASB, 2021).

Οι ελεγκτές ενδέχεται να εντοπίσουν ασυνέπειες στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών, όπως:

- Αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές χωρίς κατάλληλη αιτιολόγηση: Οι ελεγκτές αξιολογούν εάν οι αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές εφαρμόζονται με συνέπεια και σε συμμόρφωση με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο (Arens et al., 2016). Εάν ο οργανισμός κάνει αλλαγές χωρίς επαρκή αιτιολόγηση ή δεν τις εφαρμόσει με συνέπεια, οι ελεγκτές μπορούν να εκφράσουν επιφυλάξεις (PCAOB, 2018).
- Λάθη στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών: Οι ελεγκτές εξετάζουν τις οικονομικές καταστάσεις για λάθη ή ανακρίβειες που προκύπτουν από την εσφαλμένη εφαρμογή των λογιστικών αρχών (FASB, 2021). Λαμβάνουν υπόψη τη σημασία και τη δεισδυτικότητα αυτών των σφαλμάτων και αξιολογούν την επίδρασή τους στη συνολική οικονομική παρουσίαση (IAASB, 2019).

Όταν οι ελεγκτές εντοπίζουν ασυνέπειες στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών που είναι σημαντικές, εκφράζουν γνώμη με επιφύλαξη, επισημαίνοντας τους συγκεκριμένους τομείς στους οποίους οι οικονομικές καταστάσεις στερούνται συνέπειας (Louwers et al., 2018).

Going Concern – Συνεχιζόμενη Δραστηριότητα:

Οι σοβαρές αβεβαιότητες αναφέρονται σε σημαντικές αμφιβολίες σχετικά με την ικανότητα του οργανισμού να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα (PCAOB, 2018). Αβεβαιότητες συνεχιζόμενης δραστηριότητας προκύπτουν όταν γεγονότα ή συνθήκες θέτουν ουσιώδη αμφιβολία για την ικανότητα του οργανισμού να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του και να διατηρήσει τις δραστηριότητές του στο άμεσο μέλλον, συνήθως εντός δώδεκα μηνών από την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων (IASB, 2021).

Οι ελεγκτές εξετάζουν διάφορους παράγοντες που μπορεί να συμβάλλουν σε σοβαρές αβεβαιότητες, όπως:

- ✚ Επαναλαμβανόμενες ζημιές: Οι ελεγκτές αξιολογούν την ιστορική οικονομική απόδοση του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένων των επαναλαμβανόμενων ζημιών, και αξιολογούν τον αντίκτυπό τους στην ικανότητα του οργανισμού να δημιουργεί μελλοντικές ταμειακές ροές (Louwers et al., 2018).
- ✚ Θέματα ρευστότητας: Οι ελεγκτές αναλύουν τη θέση ρευστότητας του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένης της ικανότητάς του να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις και να χρηματοδοτεί τις τρέχουσες δραστηριότητες (PCAOB, 2018). Λαμβάνουν υπόψη παράγοντες όπως τα πρότυπα ταμειακών ροών, τη διαθεσιμότητα πιστωτικών διευκολύνσεων και την ικανότητα του οργανισμού να δημιουργήσει επαρκείς ταμειακές εισροές (IAASB, 2019).
- ✚ Σημαντικές υποχρεώσεις χρέους: Οι ελεγκτές εξετάζουν τα επίπεδα χρέους του οργανισμού και αξιολογούν εάν διαθέτει επαρκείς οικονομικούς πόρους ή επιλογές αναχρηματοδότησης για να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όταν αυτές καθίστανται απαιτητές (Arens et al., 2016).
- ✚ Νομικές διαφορές ή απρόβλεπτα: Οι ελεγκτές αξιολογούν τον πιθανό αντίκτυπο των εκκρεμών δικαστικών διαφορών, δικαστικών διαφορών ή ενδεχόμενων υποχρεώσεων στην οικονομική θέση και τις ταμειακές ροές του οργανισμού (IAASB, 2019).

Όταν οι ελεγκτές έχουν σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με την ικανότητα του οργανισμού να συνεχίσει να λειτουργεί ως δρώσα οικονομική μονάδα, είναι σημαντικό να

αξιολογήσει την επάρκεια των σχετικών γνωστοποιήσεων στις οικονομικές καταστάσεις (Arens et al., 2016). Εάν οι ελεγκτές κρίνουν ότι οι αβεβαιότητες είναι σημαντικές και δεν γίνονται κατάλληλες γνωστοποιήσεις, εκφράζουν γνώμη με επιφύλαξη ή περιλαμβάνουν μια επεξηγηματική παράγραφο στην έκθεση ελέγχου τους για να επιστήσουν την προσοχή σε αυτές τις αβεβαιότητες (Louwers et al., 2018).

Συνοπτικά, οι επιφυλάξεις σχετικά με τις υπάρχουσες λογιστικές αρχές και τη συνέπεια εφαρμογής, καθώς και σοβαρές αβεβαιότητες που επηρεάζουν τη θέση της επιχείρησης, αποτελούν βασικά στοιχεία για τους ελεγκτές κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας και της δικαιοσύνης των οικονομικών καταστάσεων ενός οργανισμού (Arens et al., 2016). Αυτές οι επιφυλάξεις και οι αβεβαιότητες κοινοποιούνται μέσω ειδικών γνωμοδοτήσεων ή επεξηγηματικών παραγράφων στην έκθεση του ελεγκτή για την παροχή διαφάνειας και την επισήμανση των τομέων ανησυχίας για τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων (Louwers et al., 2018).

2.4. Περιορισμοί στην εργασία των ελεγκτών, άρνηση γνώμης, αρνητική βεβαίωση στην έκθεση ελέγχου

Οι περιορισμοί στο έργο των ελεγκτών, η αποποίηση γνώμης και η αρνητική βεβαίωση είναι σημαντικές πτυχές της διαδικασίας ελέγχου που αντικατοπτρίζουν περιστάσεις όπου οι ελεγκτές αντιμετωπίζουν περιορισμούς ή προκλήσεις κατά την έκφραση μιας σαφούς γνώμης για τις οικονομικές καταστάσεις (PCAOB, 2019).

Περιορισμοί στο έργο των ελεγκτών:

Οι ελεγκτές αντιμετωπίζουν αρκετούς περιορισμούς στο έργο τους, οι οποίοι μπορεί να περιορίσουν την ικανότητά τους να αποκτήσουν απόλυτη βεβαιότητα για τις οικονομικές καταστάσεις. Αυτοί οι περιορισμοί περιλαμβάνουν:

- ✚ Φύση των ελεγκτικών διαδικασιών: Οι ελεγκτές εκτελούν το έργο τους χρησιμοποιώντας διάφορες ελεγκτικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων διαδικασιών έρευνας, παρατήρησης, επιθεώρησης και αναλυτικών διαδικασιών (IAASB, 2019). Ωστόσο, αυτές οι διαδικασίες εφαρμόζονται σε δειγματοληπτική βάση και τα αποτελέσματα επεκτείνονται σε ολόκληρο τον πληθυσμό. Υπάρχει κίνδυνος να υπάρχουν ουσιώδεις ανακρίβειες σε στοιχεία που δεν έχουν επιλεγεί για δοκιμή (Arens et al., 2016).
- ✚ Εγγενείς περιορισμοί στα λογιστικά συστήματα: Οι ελεγκτές βασίζονται στα λογιστικά συστήματα και τους εσωτερικούς ελέγχους του πελάτη. Αν και αυτά τα

συστήματα έχουν σχεδιαστεί για να παρέχουν εύλογη βεβαιότητα, μπορεί να έχουν εγγενείς περιορισμούς (Louwers et al., 2018). Για παράδειγμα, τα συστήματα μπορεί να είναι ευάλωτα σε σφάλματα, χειρισμούς ή παρακάμψεις από τη διοίκηση.

- ✚ Παραστάσεις της διοίκησης: Οι ελεγκτές βασίζονται στις παραστάσεις και τους ισχυρισμούς της διοίκησης σχετικά με τις οικονομικές καταστάσεις. Ωστόσο, η διοίκηση μπορεί σκόπιμα να παραλείψει ή να παραλείψει πληροφορίες, οι οποίες ενδέχεται να μην εντοπιστούν κατά τον έλεγχο (IAASB, 2019).
- ✚ Περιορισμοί χρόνου και κόστους: Οι ελεγκτές λειτουργούν εντός χρονικών και δημοσιονομικών περιορισμών (Louwers et al., 2018). Αυτοί οι περιορισμοί ενδέχεται να τους εμποδίσουν να εκτελέσουν εκτενείς διαδικασίες ή να εξετάσουν κάθε συναλλαγή, γεγονός που αυξάνει τον κίνδυνο να μην εντοπιστούν ουσιώδη λάθη (PCAOB, 2019).

Αποποίηση γνώμης

Η αποποίηση γνώμης συμβαίνει όταν οι ελεγκτές δεν είναι σε θέση να εκφράσουν γνώμη για τις οικονομικές καταστάσεις στο σύνολό τους (Louwers et al., 2018). Αυτό συμβαίνει συνήθως λόγω σημαντικών περιορισμών στο εύρος της εργασίας τους ή όταν δεν υπάρχουν επαρκή κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια (Arens et al., 2016). Οι λόγοι για την απόρριψη γνώμης περιλαμβάνουν:

- Περιορισμοί πεδίου εφαρμογής: Οι ελεγκτές μπορεί να αντιμετωπίσουν περιστάσεις που περιορίζουν το εύρος της εργασίας τους, όπως η μη διαθεσιμότητα αρχείων, η αδυναμία πρόσβασης σε συγκεκριμένες τοποθεσίες ή πληροφορίες ή περιορισμοί που επιβάλλονται από τη διοίκηση (Gay & Simnett, 2015). Αυτοί οι περιορισμοί εμποδίζουν τους ελεγκτές να αποκτήσουν επαρκή κατάλληλα στοιχεία για να σχηματίσουν γνώμη.
- Ανεπαρκή ελεγκτικά τεκμήρια: Οι ελεγκτές απαιτούν επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια για να υποστηρίξουν τη γνώμη τους (Gay & Simnett, 2015). Εάν δεν είναι σε θέση να συγκεντρώσουν αρκετά στοιχεία για διάφορους λόγους, όπως αναξιόπιστη τεκμηρίωση, ελλιπή αρχεία ή σημαντικές αβεβαιότητες, ενδέχεται να μην είναι σε θέση να εκφράσουν γνώμη (PCAOB, 2019).

Όταν οι ελεγκτές αρνούνται μια γνώμη, δηλώνουν ρητά στην έκθεση ελέγχου τους ότι δεν εκφράζουν γνώμη επί των οικονομικών καταστάσεων. Αντίθετα, παρέχουν μια περιγραφή των λόγων της αποποίησης ευθύνης.

Αρνητική βεβαίωση

Η αρνητική βεβαίωση αναφέρεται σε μια κατάσταση όπου οι ελεγκτές παρέχουν αρνητική διασφάλιση για συγκεκριμένους ισχυρισμούς ή παραστάσεις που γίνονται από τη διοίκηση (IAASB, 2019). Στην περίπτωση αυτή, οι ελεγκτές δηλώνουν ότι δεν έχουν διαπιστώσει ουσιώδεις ανακρίβειες ή αποκλίσεις από τα αναφερόμενα κριτήρια σχετικά με τους συγκεκριμένους ισχυρισμούς (Arens et al., 2016).

Η αρνητική βεβαίωση χρησιμοποιείται όταν οι ελεγκτές δεσμεύονται να παρέχουν περιορισμένη διασφάλιση για συγκεκριμένα θέματα, όπως η συμμόρφωση με συγκεκριμένους νόμους ή κανονισμούς, αντί να εκφράσουν γνώμη για τις οικονομικές καταστάσεις στο σύνολό τους.

Οι ελεγκτές εκφράζουν αρνητική βεβαίωση σε ξεχωριστή έκθεση ή ως συγκεκριμένο τμήμα της έκθεσης ελέγχου. Καθορίζουν με σαφήνεια το εύρος των εργασιών βεβαίωσης που εκτελέστηκαν, τα κριτήρια βάσει των οποίων αξιολογήθηκαν οι ισχυρισμοί και τυχόν περιορισμούς που μπορεί να επηρέασαν την παρεχόμενη διασφάλιση (Gramling et al., 2019).

Συμπερασματικά, οι περιορισμοί στο έργο των ελεγκτών, η αποποίηση γνώμης και η αρνητική βεβαίωση είναι μηχανισμοί που χρησιμοποιούν οι ελεγκτές για να αντιμετωπίσουν καταστάσεις όπου περιορισμοί, περιορισμοί ή ανεπαρκή στοιχεία τους εμποδίζουν να εκφράσουν ξεκάθαρη γνώμη για τις οικονομικές καταστάσεις (Arens et al., 2016). Αυτές οι εκτιμήσεις ενισχύουν τη διαφάνεια της διαδικασίας ελέγχου και παρέχουν στα ενδιαφερόμενα μέρη μια ισορροπημένη κατανόηση των αποτελεσμάτων του ελέγχου (Gramling et al., 2019).

2.5. Παρατηρήσεις Ελέγχου

Οι ελεγκτικές παρατηρήσεις διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη διαδικασία ελέγχου, καθώς παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για τις οικονομικές καταστάσεις, τους εσωτερικούς ελέγχους, τη συμμόρφωση και τις λειτουργικές πτυχές της ελεγχόμενης οντότητας.

✚ Προσδιορισμός παρατηρήσεων ελέγχου:

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου, οι ελεγκτές διενεργούν διάφορες διαδικασίες για να αποκτήσουν επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια. Αυτές οι διαδικασίες μπορεί να περιλαμβάνουν έλεγχο συναλλαγών, εξέταση δικαιολογητικών εγγράφων, συνεντεύξεις από το προσωπικό και ανάλυση οικονομικών δεδομένων (PCAOB, 2019). Μέσω αυτών των διαδικασιών, οι ελεγκτές εντοπίζουν παρατηρήσεις που αποκλίνουν από τους αναμενόμενους κανόνες, υποδεικνύοντας πιθανούς κινδύνους, σφάλματα, αδυναμίες ή μη συμμόρφωση (IAASB, 2016).

✚ Τύποι παρατηρήσεων ελέγχου:

Οι παρατηρήσεις ελέγχου μπορούν γενικά να κατηγοριοποιηθούν στους ακόλουθους τύπους:

Παρατηρήσεις χρηματοοικονομικής αναφοράς: Αυτές οι παρατηρήσεις σχετίζονται με την ακρίβεια, την πληρότητα και την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων. Οι ελεγκτές ενδέχεται να εντοπίσουν ανακρίβειες, ασυνέπειες ή μη συμμόρφωση με λογιστικά πρότυπα ή κανονιστικές απαιτήσεις (PCAOB, 2019). Για παράδειγμα, μπορεί να παρατηρήσουν περιπτώσεις ακατάλληλης αναγνώρισης εσόδων, υπερεκτίμησης ή υποτίμησης περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων ή ανεπαρκούς γνωστοποίησης σημαντικών πληροφοριών (IAASB, 2016).

Παρατηρήσεις εσωτερικού ελέγχου: Οι ελεγκτές αξιολογούν το σχεδιασμό και την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Ενδέχεται να εντοπίσουν ελλείψεις ελέγχου, όπως αδύναμο διαχωρισμό καθηκόντων, έλλειψη κατάλληλων διαδικασιών εξουσιοδότησης, ανεπαρκή παρακολούθηση ή αναποτελεσματικούς ελέγχους ΤΠ (AICPA, 2019). Αυτές οι παρατηρήσεις υπογραμμίζουν τομείς όπου το περιβάλλον εσωτερικού ελέγχου της ελεγχόμενης οντότητας μπορεί να είναι ανεπαρκές για την πρόληψη ή τον εντοπισμό ουσιωδών ανακρίβειων ή απάτης (Whittington, 2017).

Παρατηρήσεις συμμόρφωσης: Οι ελεγκτές αξιολογούν τη συμμόρφωση της ελεγχόμενης οντότητας με νόμους, κανονισμούς και συμβατικές υποχρεώσεις. Ενδέχεται να εντοπίσουν περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, όπως παραβιάσεις της φορολογικής νομοθεσίας, παραβιάσεις συμβατικών συμφωνιών ή αδυναμία συμμόρφωσης με τους ειδικούς κανονισμούς του κλάδου (PCAOB, 2019). Οι παρατηρήσεις συμμόρφωσης βοηθούν στον εντοπισμό κινδύνων που σχετίζονται με νομική ή κανονιστική μη συμμόρφωση που μπορεί να επηρεάσει την οικονομική θέση ή τη φήμη της οντότητας (Whittington, 2017).

Λειτουργικές παρατηρήσεις: Αυτές οι παρατηρήσεις επικεντρώνονται στις λειτουργικές πτυχές της ελεγχόμενης οντότητας. Οι ελεγκτές μπορεί να εντοπίσουν αναποτελεσματικότητα, αναποτελεσματικές διαδικασίες ή τομείς όπου οι πόροι δεν χρησιμοποιούνται βέλτιστα (AICPA, 2019). Οι επιχειρησιακές παρατηρήσεις μπορεί να περιλαμβάνουν συστάσεις για τη βελτίωση της παραγωγικότητας, τον εξορθολογισμό των ροών εργασίας, τη μείωση του κόστους ή τη βελτίωση της συνολικής λειτουργικής απόδοσης (IAASB, 2016).

✚ Τεκμηρίωση και κοινοποίηση των παρατηρήσεων ελέγχου:

Οι ελεγκτές τεκμηριώνουν τις παρατηρήσεις τους, συμπεριλαμβανομένης της φύσης, της έκτασης και της πιθανής επίδρασης κάθε παρατήρησης. Διατηρούν κατάλληλα έγγραφα εργασίας ελέγχου που παρέχουν ένα σαφές αρχείο των ευρημάτων τους, τα αποδεικτικά στοιχεία και το σκεπτικό πίσω από τις παρατηρήσεις τους (Elliott & Pallais, 2017). Αυτή η τεκμηρίωση διασφαλίζει τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και τη δυνατότητα υποστήριξης των συμπερασμάτων και των συστάσεων τους (Whittington, 2017).

Οι ελεγκτές κοινοποιούν αυτές τις παρατηρήσεις στη διοίκηση ή στους επιφορτισμένους με τη διακυβέρνηση μέσω της έκθεσης ελέγχου ή μιας ξεχωριστής επιστολής διαχείρισης. Η ανακοίνωση περιλαμβάνει μια περίληψη των σημαντικών παρατηρήσεων, τις πιθανές επιπτώσεις τους και συστάσεις για διορθωτικές ενέργειες (AICPA, 2019). Η σαφής και συνοπτική επικοινωνία των παρατηρήσεων του ελέγχου επιτρέπει στη διοίκηση να κατανοήσει τους τομείς που απαιτούν προσοχή και να λάβει τα κατάλληλα μέτρα (Elliott & Pallais, 2017).

Παρακολούθηση και επίλυση των παρατηρήσεων ελέγχου:

Η διοίκηση ή εκείνοι που είναι επιφορτισμένοι με τη διακυβέρνηση είναι υπεύθυνοι για την αντιμετώπιση των παρατηρήσεων του ελέγχου και τη λήψη διορθωτικών ενεργειών. Αξιολογούν τα ευρήματα, προσδιορίζουν τις βαθύτερες αιτίες και αναπτύσσουν κατάλληλα σχέδια αποκατάστασης (Elliott & Pallais, 2017). Η αποτελεσματική παρακολούθηση και επίλυση των ελεγκτικών παρατηρήσεων καταδεικνύει τη δέσμευση της ελεγχόμενης οντότητας για τη βελτίωση της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, την ενίσχυση των εσωτερικών ελέγχων, τη διασφάλιση της συμμόρφωσης και την ενίσχυση της λειτουργικής αποτελεσματικότητας (O'Reilly & Sharma, 2016).

Συμπερασματικά, οι ελεγκτικές παρατηρήσεις παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για τις οικονομικές καταστάσεις, τους εσωτερικούς ελέγχους, τη συμμόρφωση και τις λειτουργικές πτυχές της ελεγχόμενης οντότητας (O'Reilly & Sharma, 2016). Βοηθούν στον εντοπισμό κινδύνων, σφαλμάτων, αδυναμιών και περιοχών μη συμμόρφωσης. Η σωστή τεκμηρίωση, η επικοινωνία και η παρακολούθηση των παρατηρήσεων του ελέγχου συμβάλλουν στη βελτίωση της συνολικής οργανωτικής απόδοσης, διακυβέρνησης και λογοδοσίας (Elliott & Pallais, 2017).

Κεφάλαιο 3° : Μια ανασκόπηση των μελετών

πτώχευσης: 1930 έως σήμερα

3.1. Περίοδος 1930 έως 1965

Η χρεοκοπία είναι ένα σύνθετο φαινόμενο που έχει σημαντικές επιπτώσεις για τις επιχειρήσεις, τα άτομα και τη συνολική οικονομία. Η κατανόηση των αιτιών, των συνεπειών και των προγνωστικών παραγόντων της χρεοκοπίας είναι απαραίτητη για τους ενδιαφερόμενους φορείς όπως οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, οι επενδυτές, οι πιστωτές και οι ερευνητές.

Το χρονικό πλαίσιο από το 1930 έως το 1965 είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον, καθώς περιλαμβάνει τη Μεγάλη Ύφεση της δεκαετίας του 1930, μια εποχή εκτεταμένης οικονομικής δυσπραγίας και επιχειρηματικών αποτυχιών (Altman, 1968). Αυτή η περίοδος περιλαμβάνει επίσης τα χρόνια της μεταπολεμικής οικονομικής ανάκαμψης, παρουσιάζοντας μια μοναδική ευκαιρία να εξεταστεί η εξελισσόμενη δυναμική της χρεοκοπίας σε περιόδους οικονομικής δυσπραγίας και ανάπτυξης.

Κατά τη διάρκεια αυτής της εποχής, ερευνητές και μελετητές προσπάθησαν να ξεδιαλύνουν τα αίτια της χρεοκοπίας διερευνώντας διάφορα θεωρητικά πλαίσια και εμπειρικές μεθοδολογίες. Στόχος τους ήταν να εντοπίσουν τους παράγοντες που συμβάλλουν στη χρεοκοπία, να αναπτύξουν προγνωστικά μοντέλα και να βελτιώσουν την κατανόησή μας για τις υποκείμενες αιτίες της.

Τα θεωρητικά πλαίσια που χρησιμοποιήθηκαν σε μελέτες πτώχευσης κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου περιλάμβαναν τη θεωρία χρηματοοικονομικής δυσχέρειας, τη θεωρία της αντιπροσωπείας και τα οικονομικά μοντέλα. Αυτά τα πλαίσια παρείχαν τη βάση για την κατανόηση των οικονομικών, διαχειριστικών και περιβαλλοντικών παραγόντων που μπορούν να οδηγήσουν σε χρεοκοπία. Οι ερευνητές εξέτασαν το ρόλο των χρηματοοικονομικών δεικτών, των ειδικών για τον κλάδο παραγόντων, των πρακτικών διαχείρισης και των μακροοικονομικών δεικτών στην πρόβλεψη της χρεοκοπίας και στην αξιολόγηση της οικονομικής δυσπραγίας.

Οι εμπειρικές μεθοδολογίες που χρησιμοποιήθηκαν σε μελέτες πτώχευσης εκείνης της εποχής κάλυπταν μια σειρά προσεγγίσεων, από ποσοτικές στατιστικές αναλύσεις έως ποιοτικές περιπτωσιολογικές μελέτες. Οι ερευνητές χρησιμοποίησαν ιστορικά οικονομικά δεδομένα, καταθέσεις εταιρειών και οικονομικούς δείκτες για να εντοπίσουν πρότυπα, τάσεις και πρώιμα προειδοποιητικά σημάδια χρεοκοπίας.

Αναλύοντας τις υποβληθείσες αιτήσεις πτώχευσης, τις οικονομικές καταστάσεις και άλλα σχετικά δεδομένα, στόχευαν να αποκτήσουν γνώσεις για τη δυναμική και τους καθοριστικούς παράγοντες της πτώχευσης.

Τα ευρήματα των μελετών πτώχευσης που διεξήχθησαν μεταξύ 1930 και 1965 ρίχνουν φως σε πολλές κρίσιμες πτυχές. Οι ερευνητές εντόπισαν χρηματοοικονομικούς δείκτες, όπως δείκτες μόχλευσης, δείκτες ρευστότητας και δείκτες κερδοφορίας, ως σημαντικούς παράγοντες πρόβλεψης του κινδύνου χρεοκοπίας (Beaver, 1966). Ανακάλυψαν επίσης ότι οι ειδικοί για τον κλάδο παράγοντες, οι οικονομικές συνθήκες και οι πρακτικές διαχείρισης έπαιξαν κρίσιμους ρόλους στον προσδιορισμό της πιθανότητας χρεοκοπίας. Επιπλέον, μελέτες διερεύνησαν τις συνέπειες της χρεοκοπίας σε διάφορους ενδιαφερόμενους, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων, των μετόχων και των πιστωτών.

Παρά τις πολύτιμες συνεισφορές που έγιναν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, οι μελέτες πτώχευσης αντιμετώπισαν ορισμένους περιορισμούς. Η διαθεσιμότητα δεδομένων, τα μεγέθη των δειγμάτων και η απουσία τυποποιημένων ορισμών και διαδικασιών πτώχευσης έθεσαν προκλήσεις για τους ερευνητές. Η έλλειψη σύγχρονων υπολογιστικών εργαλείων και προηγμένων στατιστικών τεχνικών περιόρισε το βάθος και την πολυπλοκότητα της ανάλυσης σε ορισμένες μελέτες (Edmister, 1972). Ωστόσο, η πρωτοποριακή έρευνα που διεξήχθη κατά τη διάρκεια αυτής της εποχής έθεσε τις βάσεις για μετέπειτα προόδους στις μελέτες πτώχευσης.

Οι μελέτες πτώχευσης που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 1930 και 1965 έχουν τόσο ακαδημαϊκές όσο και πρακτικές επιπτώσεις. Όχι μόνο εμπλούτισαν την κατανόησή μας για τη χρεοκοπία ως φαινόμενο, αλλά πρόσφεραν επίσης πληροφορίες που μπορούν να ενημερώσουν τις επιχειρηματικές στρατηγικές, τα ρυθμιστικά πλαίσια και τη λήψη οικονομικών αποφάσεων (Ohlson, 1980). Μελετώντας τη δυναμική της χρεοκοπίας κατά τη διάρκεια αυτής της κρίσιμης περιόδου, μπορούμε να αποκτήσουμε πολύτιμες γνώσεις για τις οικονομικές, νομικές και κοινωνικές διαστάσεις της χρεοκοπίας και τον αντίκτυπό της στις επιχειρήσεις και την κοινωνία (Scott, 1981).

Για να διερευνήσουν περαιτέρω μελέτες πτώχευσης που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 1930 και 1965, οι ερευνητές ενθαρρύνονται να συμβουλευονται σχετικά ακαδημαϊκά περιοδικά, ιστορικά αρχεία και εξειδικευμένες βάσεις δεδομένων. Αξιοσημείωτοι ερευνητές στο πεδίο κατά τη διάρκεια αυτής της εποχής περιλαμβάνουν τους Altman, Beaver, Edmister, Ohlson, Scott, Shumway και Zavgren, η εργασία των οποίων παρέχει πολύτιμες γνώσεις σχετικά με την πρόβλεψη της χρεοκοπίας, την αιτιότητα και τη διαχείριση.

Οι μελέτες πτώχευσης που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 1930 και 1965 έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην προώθηση της κατανόησής μας για τη δυναμική της πτώχευσης. Αυτές οι μελέτες συνέβαλαν στην ανάπτυξη θεωρητικών πλαισίων, εμπειρικών μεθοδολογιών και βασικών ευρημάτων που συνεχίζουν να διαμορφώνουν τη σύγχρονη έρευνα για τη χρεοκοπία. Εξετάζοντας τις μελέτες πτώχευσης αυτής της εποχής, μπορούμε να αποκτήσουμε πολύτιμες γνώσεις για τις οικονομικές, χρηματοοικονομικές και διαχειριστικές πτυχές της πτώχευσης, ανοίγοντας το δρόμο για πιο ενημερωμένες πρακτικές λήψης αποφάσεων και διαχείρισης κινδύνου (Shumway, 2001).

3.2. Περίοδος 1965 έως Σήμερα

Τη περίοδο από το 1965 έως και σήμερα σημειώνεται σημαντική πρόοδος στις μελέτες πτώχευσης, με γνώμονα την αύξηση των διαθέσιμων δεδομένων, τις αναλυτικές τεχνικές και τις διεπιστημονικές προσεγγίσεις (Altman & Hotchkiss, 2018). Οι ερευνητές έχουν επεκτείνει την εστίασή τους πέρα από τους παραδοσιακούς χρηματοοικονομικούς δείκτες και έχουν εμβαθύνει σε ένα ευρύ φάσμα παραγόντων που επηρεάζουν τον κίνδυνο πτώχευσης, τις συνέπειες και την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών πτώχευσης (Bharath et al., 2011).

Μια αξιοσημείωτη πρόοδος στις μελέτες πτώχευσης κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου είναι η διαθεσιμότητα βάσεων δεδομένων μεγάλης κλίμακας που περιέχουν ολοκληρωμένα οικονομικά και εταιρικά δεδομένα (Bris & Welch, 2005). Βάσεις δεδομένων όπως το “Compustat” και το “CRSP” έχουν προσφέρει στους ερευνητές εκτεταμένα σύνολα δεδομένων για τη διεξαγωγή εστιασμένων αναλύσεων και την ανάπτυξη πιο αποδοτικών μοντέλων πρόβλεψης χρεοκοπίας (Dichev & Yu, 2011). Αυτά τα σύνολα δεδομένων επιτρέπουν στους ερευνητές να εξετάσουν τις τάσεις χρεοκοπίας σε κλάδους, γεωγραφίες και χρονικές περιόδους, επιτρέποντας πιο ισχυρές εμπειρικές μελέτες.

Εκτός από τους παραδοσιακούς χρηματοοικονομικούς δείκτες, οι ερευνητές έχουν εξερευνήσει νέους παράγοντες πρόβλεψης της χρεοκοπίας, όπως δείκτες που βασίζονται στην αγορά, παράγοντες εταιρικής διακυβέρνησης και μακροοικονομικές μεταβλητές (Gilson et al., 1990). Η ενοποίηση των πληροφοριών της αγοράς, όπως οι τιμές των μετοχών και τα spread ομολόγων, έχει βελτιώσει την προγνωστική δύναμη των μοντέλων πτώχευσης, καθώς τα σήματα της αγοράς μπορούν να συλλάβουν δείκτες οικονομικής δυσχέρειας σε πραγματικό χρόνο (Hotchkiss & Mooradian, 1998).

Επιπλέον, οι ερευνητές έχουν αναγνωρίσει τη σημασία της εξέτασης της δυναμικής φύσης του κινδύνου πτώχευσης. Αντί να επικεντρώνονται αποκλειστικά σε

προβλέψεις σε χρόνο, οι μελέτες έχουν ενσωματώσει μεταβλητές χρονικά μεταβλητές και δυναμικά μοντέλα για να καταγράψουν τις αλλαγές στην οικονομική υγεία και την εξελισσόμενη φύση του κινδύνου χρεοκοπίας με την πάροδο του χρόνου (Maksimovic & Phillips, 2008). Αυτή η χρονική προοπτική παρέχει μια πιο λεπτή κατανόηση της υποκείμενης δυναμικής που οδηγεί στη χρεοκοπία.

Η εφαρμογή προηγμένων ποσοτικών μεθόδων συνέβαλε επίσης στην πρόοδο των μελετών πτώχευσης. Αλγόριθμοι μηχανικής μάθησης, όπως τεχνητά νευρωνικά δίκτυα, δέντρα αποφάσεων και μηχανές διανυσμάτων υποστήριξης, έχουν χρησιμοποιηθεί για τη βελτίωση της ακρίβειας πρόβλεψης χρεοκοπίας καταγράφοντας πολύπλοκες μη γραμμικές σχέσεις μεταξύ των μεταβλητών (Togati & Su, 2019). Οι τεχνικές ανάλυσης δεδομένων πάνελ επέτρεψαν στους ερευνητές να ελέγχουν την απαραίτητη ετερογένεια και να εξετάζουν τον κίνδυνο χρεοκοπίας σε πολλαπλές περιόδους για μεμονωμένες εταιρείες (Altman & Hotchkiss, 2018). Οι μελέτες γεγονότων έχουν χρησιμοποιηθεί για να αναλυθεί ο αντίκτυπος των ανακοινώσεων πτώχευσης σε διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως μετόχους, εργαζόμενους και πιστωτές.

Επιπλέον, οι συνέπειες της χρεοκοπίας αποτέλεσαν κεντρικό επίκεντρο της έρευνας κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Μελέτες έχουν εξετάσει τις επιπτώσεις της χρεοκοπίας στην απασχόληση, τις επενδύσεις, την αξία της επιχείρησης και την ευρύτερη οικονομία. Οι ερευνητές έχουν διερευνήσει τα αποτελέσματα των διαδικασιών πτώχευσης, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικότητας των εταιρικών αναδιοργανώσεων, εκκαθαρίσεων και αναδιάρθρωσης χρέους (Dichev & Yu, 2011). Αυτές οι μελέτες έχουν ρίξει φως στις επιπτώσεις της πτώχευσης για τα ενδιαφερόμενα μέρη και ενημέρωσαν τις συζητήσεις πολιτικής για τις μεταρρυθμίσεις για την πτώχευση και το σχεδιασμό αποτελεσματικών συστημάτων πτώχευσης.

Οι μελέτες πτώχευσης που διεξήχθησαν από το 1965 έως σήμερα έχουν επίσης διευρύνει το πεδίο εφαρμογής τους για να συμπεριλάβουν αναλύσεις μεταξύ χωρών και διακλαδικών αναλύσεων. Συγκριτικές μελέτες έχουν εξετάσει τα πρότυπα πτώχευσης, τα νομικά πλαίσια και την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών πτώχευσης σε διάφορες δικαιοδοσίες. Αυτές οι μελέτες έχουν παράσχει πληροφορίες για το ρόλο των θεσμικών παραγόντων, των πολιτισμικών διαφορών και των ρυθμιστικών περιβαλλόντων στη διαμόρφωση των αποτελεσμάτων της πτώχευσης (Maksimovic & Phillips, 2008).

Παρά τις προόδους που έγιναν στις μελέτες πτώχευσης, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις. Η πολυπλοκότητα της πτώχευσης ως φαινομένου απαιτεί την εξέταση ενός ευρέος φάσματος παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων νομικών, οικονομικών, διαχειριστικών και οικονομικών μεταβλητών (Togati & Su, 2019). Η ποιότητα, η διαθεσιμότητα και η συγκρισιμότητα των δεδομένων εξακολουθούν να αποτελούν συνεχή ανησυχία, ιδιαίτερα κατά τη διεξαγωγή διεθνών ή διακλαδικών συγκρίσεων. Η

αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της αξιοπιστίας και της γενίκευσης της έρευνας σε θέματα πτώχευσης Maksimovic & Phillips, 2008).

Για να εμβαθύνουν σε μελέτες πτώχευσης που πραγματοποιήθηκαν από το 1965 έως σήμερα, οι ερευνητές ενθαρρύνονται να εξερευνήσουν σχετικά ακαδημαϊκά περιοδικά, εξειδικευμένες βάσεις δεδομένων και ερευνητικά ιδρύματα. Σημαντικοί ερευνητές στον τομέα περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τους Altman, Hotchkiss, Dichev, Shumway, Goyal και Zmijewski, τα έργα των οποίων έχουν συμβάλει σημαντικά στον τομέα της έρευνας για τη χρεοκοπία.

Οι μελέτες πτώχευσης που διεξήχθησαν από το 1965 έως σήμερα έχουν γίνει μάρτυρες σημαντικών προόδων, με γνώμονα τη βελτιωμένη διαθεσιμότητα δεδομένων, τις προηγμένες αναλυτικές τεχνικές και τις διεπιστημονικές προσεγγίσεις. Η ενοποίηση των πληροφοριών της αγοράς, η εξέταση δυναμικών παραγόντων και η διερεύνηση συνεπειών και θεσμικών παραγόντων έχουν εμπλουτίσει την κατανόησή μας για τον κίνδυνο πτώχευσης, τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις (Togati & Su, 2019). Η συνεχής έρευνα στον τομέα αυτό είναι απαραίτητη για την ενίσχυση των πρακτικών διαχείρισης κινδύνου, π τη λήψη αποφάσεων πολιτικής και την καθοδήγηση εταιρικών στρατηγικών σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο οικονομικό τοπίο.

3.3. Τύποι μοντέλων

Μοντέλα πρόβλεψης: Τα μοντέλα πρόβλεψης διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στις παρατηρήσεις και τις διαδικασίες πρόβλεψης των ελεγκτών. Αυτά τα μοντέλα χρησιμοποιούν ιστορικά οικονομικά δεδομένα, τάσεις του κλάδου, οικονομικούς δείκτες και άλλους σχετικούς παράγοντες για να προβλέψουν μελλοντικά αποτελέσματα και τάσεις (Bell et al., 2005). Τα ποσοτικά μοντέλα πρόβλεψης, όπως η ανάλυση χρονοσειρών, η ανάλυση παλινδρόμησης και τα οικονομετρικά μοντέλα, χρησιμοποιούν στατιστικές τεχνικές για την εκτίμηση των μελλοντικών τιμών με βάση ιστορικά πρότυπα και σχέσεις (Cohen et al., 2002). Τα ποιοτικά μοντέλα πρόβλεψης, από την άλλη πλευρά, βασίζονται στην κρίση των ειδικών και στις υποκειμενικές εκτιμήσεις για να κάνουν προβλέψεις (Glover et al., 2008). Αυτά τα μοντέλα βοηθούν τους ελεγκτές στην αξιολόγηση της οικονομικής απόδοσης, των παραγόντων κινδύνου και άλλων μεταβλητών που επηρεάζουν την ακρίβεια των προβλέψεων.

Μοντέλα Ελεγκτικού Κινδύνου: Τα μοντέλα ελεγκτικού κινδύνου έχουν σχεδιαστεί ειδικά για να αξιολογούν τον κίνδυνο ουσιώδους ανακρίβειας στις οικονομικές καταστάσεις και να καθοδηγούν τους ελεγκτές στο σχεδιασμό των ελεγκτικών διαδικασιών τους (Krishnamoorthy & Wright, 2014). Αυτά τα μοντέλα λαμβάνουν υπόψη διάφορους

παράγοντες κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των εγγενών κινδύνων, των κινδύνων ελέγχου και των κινδύνων ανίχνευσης (Mock et al., 2016). Με την ποσοτικοποίηση και την αξιολόγηση αυτών των κινδύνων, οι ελεγκτές μπορούν να καθορίσουν τη φύση, το χρονοδιάγραμμα και την έκταση των ελεγκτικών διαδικασιών τους (Simnett & Huggins, 2015). Τα μοντέλα ελεγκτικού κινδύνου βοηθούν τους ελεγκτές να δώσουν προτεραιότητα στις προσπάθειές τους, να κατανέμουν αποτελεσματικά τους πόρους και να εντοπίζουν τομείς όπου απαιτείται πρόσθετη προσοχή και δοκιμές.

Μοντέλα ανάλυσης δεδομένων: Τα μοντέλα ανάλυσης δεδομένων αξιοποιούν προηγμένες τεχνικές, όπως μηχανική μάθηση, εξόρυξη δεδομένων και τεχνητή νοημοσύνη, για την ανάλυση μεγάλου όγκου οικονομικών και μη δεδομένων (Smith & Tabor, 2016). Αυτά τα μοντέλα μπορούν να εντοπίσουν πρότυπα, ανωμαλίες και πιθανούς κινδύνους που μπορεί να μην είναι εμφανείς μέσω των παραδοσιακών μεθόδων ελέγχου. Τα μοντέλα ανάλυσης δεδομένων επιτρέπουν στους ελεγκτές να εντοπίζουν παρατυπίες, δόλιες δραστηριότητες ή τομείς ανησυχίας στα οικονομικά δεδομένα. Ενισχύουν την ικανότητα των ελεγκτών να αξιολογούν την ακρίβεια, την πληρότητα και τη συνέπεια των οικονομικών καταστάσεων, βελτιώνοντας την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα της διαδικασίας ελέγχου (Solomon & Trotman, 2003).

Μοντέλα υποστήριξης αποφάσεων: Τα μοντέλα υποστήριξης αποφάσεων παρέχουν στους ελεγκτές δομημένα πλαίσια και κατευθυντήριες γραμμές για να υποστηρίξουν τη λήψη των αποφάσεών τους κατά τη διαδικασία ελέγχου. Αυτά τα μοντέλα ενσωματώνουν πρότυπα ελέγχου, επαγγελματική κρίση και σχετικά δεδομένα για να βοηθήσουν τους ελεγκτές στην αξιολόγηση των ελεγκτικών τεκμηρίων, στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των ελέγχων και στον προσδιορισμό της καταλληλότητας των λογιστικών χειρισμών (Trompeter et al., 2014). Τα μοντέλα υποστήριξης αποφάσεων βοηθούν τους ελεγκτές να πλοηγούνται σε περίπλοκες καταστάσεις, να διασφαλίζουν τη συνέπεια στις κρίσεις τους και να βελτιώνουν τη συνολική ποιότητα των συμπερασμάτων ελέγχου (Wright & Bell, 2009).

Μοντέλα αξιολόγησης κινδύνου: Τα μοντέλα αξιολόγησης κινδύνου βοηθούν τους ελεγκτές στον εντοπισμό και την αξιολόγηση των κινδύνων που σχετίζονται με μια ανάθεση ελέγχου. Αυτά τα μοντέλα λαμβάνουν υπόψη διάφορους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων της δυναμικής του κλάδου, των επιχειρηματικών κινδύνων, των εσωτερικών ελέγχων και των χρηματοοικονομικών δεικτών, για την αξιολόγηση του συνολικού προφίλ κινδύνου της ελεγχόμενης οντότητας (Smith & Tabor, 2016). Κατανοώντας τους κινδύνους, οι ελεγκτές μπορούν να προσαρμόσουν τις ελεγκτικές

τους διαδικασίες, να καταναίμουν αποτελεσματικά τους πόρους και να επικεντρωθούν σε τομείς υψηλότερου κινδύνου (Trompeter et al., 2014). Τα μοντέλα αξιολόγησης κινδύνου ενισχύουν την ικανότητα των ελεγκτών να αντιμετωπίζουν τους συγκεκριμένους κινδύνους και προκλήσεις που σχετίζονται με τον ελεγχόμενο οργανισμό (Glover et al., 2008).

Μοντέλα ανίχνευσης απάτης: Τα μοντέλα ανίχνευσης απάτης χρησιμοποιούν στατιστικές και αναλυτικές τεχνικές για τον εντοπισμό δεικτών πιθανών δόλιων δραστηριοτήτων στα οικονομικά δεδομένα. Αυτά τα μοντέλα αναλύουν μοτίβα, ανωμαλίες και κόκκινες σημαίες που μπορεί να υποδηλώνουν δόλιες συναλλαγές, κατάχρηση περιουσιακών στοιχείων ή χειραγώγηση των οικονομικών καταστάσεων (Glover et al., 2008). Με την ενσωμάτωση μοντέλων ανίχνευσης απάτης, οι ελεγκτές μπορούν να ενισχύσουν την ικανότητά τους να εντοπίζουν και να αποτρέπουν την απάτη κατά τη διαδικασία ελέγχου (Smith & Tabor, 2016). Αυτά τα μοντέλα υποστηρίζουν τους ελεγκτές στη διεξαγωγή αποτελεσματικότερων αξιολογήσεων κινδύνου, στον εντοπισμό περιοχών με αυξημένο κίνδυνο απάτης και στην προσαρμογή των ελεγκτικών διαδικασιών τους ανάλογα (Bell et al., 2005).

Χρησιμοποιώντας αυτούς τους τύπους μοντέλων, οι ελεγκτές μπορούν να ενισχύσουν τις παρατηρήσεις τους, να βελτιώσουν την ακρίβεια των προβλέψεων και να βελτιώσουν την κατανόησή τους για την οικονομική θέση και την απόδοση των ελεγχόμενων οντοτήτων (Glover et al., 2008). Αυτά τα μοντέλα παρέχουν δομημένες προσεγγίσεις, τεχνικές ανάλυσης δεδομένων και πλαίσια αξιολόγησης κινδύνου που συμβάλλουν σε πιο ενημερωμένη λήψη αποφάσεων και αξιόπιστες προβλέψεις.

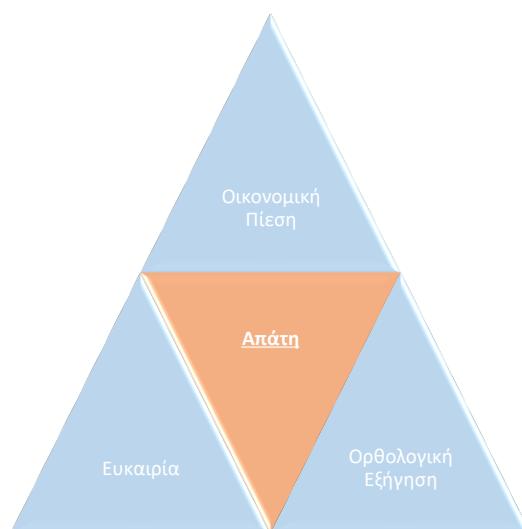
3.4. Το τρίγωνο της απάτης

Το Τρίγωνο της απάτης διαμορφώθηκε για πρώτη φορά κατά τη δεκαετία του '50 στις ΗΠΑ από τον εγκληματολόγο Donald Cressesey, και στόχευε στην ερμηνεία της απόφασης του ανθρώπου να διαπράξει μια οικονομική απάτη.

Ο Cressesey ερεύνησε τα κίνητρα που οδηγούν στην καταπάτηση της εμπιστοσύνης (Kassem & Higson, 2012) και κατέληξε πως για να έχουμε απάτη:

- 1) πρέπει να υπάρχει κίνητρο ή κάποιας μορφής πίεση,
- 2) να υπάρχει η ευκαιρία ή η δυνατότητα ένα άτομο να κάνει την παράβαση και τέλος,
- 3) να εκλογικεύεται η πράξη ή να υπάρχει κάποια πιστευτή δικαιολογία.

Εικόνα 1 | Τρίγωνο της Απάτης

Τα στοιχεία του τριγώνου, έχουν αξιοποιηθεί από τις ελεγκτικές υπηρεσίες και αρχές, καθώς και από τους οργανισμούς που διαμορφώνουν ελεγκτικά/λογιστικά πρότυπα, ως δείκτες επικινδυνότητας που λαμβάνονται υπόψη σε οποιαδήποτε ανάλυση και διαχείριση κινδύνου οικονομικής απάτης. Τα τρία στοιχεία του «τριγώνου της απάτης» – παρακίνηση, ευκαιρία, εκλογίκευση – μπορούν να αντιστοιχισθούν με τα τρία στοιχεία που είναι απαραίτητα για μια φωτιά: καύσιμη ύλη, θερμότητα, οξυγόνο. Η εξαφάνιση ενός εκ των τριών, σβήνει τη φωτιά. Οπότε και η εξαφάνιση κάποιου από τα τρία στοιχεία της απάτης, αρκεί για την καταπολέμησή της.

Το πρώτο στοιχείο, η παρακίνηση, έχει δύο εκφάνσεις: το κίνητρο και την πίεση. Αυτό σημαίνει ότι για τη διάπραξη της απάτης, κάποιος έχει κίνητρο το εύκολο και γρήγορο πλουτισμό, υπάρχει όμως και η πίεση από τα μεγάλα χρέη που δεν αποπληρώνονται. Επίσης, ο εθισμός (π.χ., ο τζόγος), ξεκινά ως κίνητρο απόκτησης χρημάτων χωρίς κόπο και μόχθο, και εξελίσσεται σε οικονομική πίεση. Αυτός που χάνει μεγάλα ποσά χρημάτων, υποχρεούται να βρει γρήγορα τρόπους να ξεχρεώσει, οπότε, ως επί το πλείστον, δανείζεται από παράνομες τοκογλυφικές πηγές.

Ως προς την ευκαιρία, τη χρειάζονται όλες οι μορφές απάτης για να έχουν πιθανότητα επιτυχίας. Τα αδύναμα ή προβληματικά συστήματα εσωτερικού ελέγχου, οι δυνατότητες παραβίασης των συστημάτων ασφάλειας, η αδιαφορία των υπαλλήλων ή των ελεγκτικών μηχανισμών, η γραφειοκρατική και τυπολατρική νοοτροπία των στελεχών, οι διαρροές πληροφοριών και δεδομένων, είναι κλασικές περιπτώσεις που εντάσσονται στην κατηγορία αυτή.

Η ευκαιρία όμως από μόνη της, δεν είναι αρκετή για να οδηγήσει το άτομο στην απόφαση να εμπλακεί σε απάτη. Η ικανότητα του παράνομου είναι καθοριστικό κριτήριο για την λήψη της τελικής απόφασης. Αυτό σημαίνει ότι η ικανότητα μπορεί να θεωρηθεί ως το τέταρτο στοιχείο για την απάτη, οπότε σε αυτή την περίπτωση, το «τρίγωνο» μετασχηματίζεται σε «πολύγωνο» ή «διαμάντι».

Από την άλλη πλευρά, η ικανότητα πηγαίνει «χέρι με χέρι» με την ευκαιρία. Με άλλα λόγια, αυτός που έχει την ευκαιρία να διαπράξει απάτη, έχει την ικανότητα να δει ότι υπάρχει η ευκαιρία. Στο πλαίσιο αυτό, σχετικές ικανότητες, όπως είναι η τεχνογνωσία του, η ικανότητά του να διαχειρίζεται και να αντιμετωπίζει το στρες, η σιγουριά στον εαυτό του, στις δυνατότητές του και στην αδυναμία των άλλων να τον ανακαλύψουν, οι χειριστικές του ικανότητες και η ευκολία να πείθει ή να ψεύδεται, αξιοποιούνται στο έπακρο από τον απατεώνα.

Η εκλογίκευση της πράξης, το τρίτο στοιχείο του τριγώνου, είναι απαραίτητη για να μπορέσει ο απατεώνας είτε να βρει λογικοφανείς και πιστευτές δικαιολογίες, είτε να έχει ικανοποιητικούς λόγους που πείθουν αυτόν και τους άλλους. Αυτό που ισχύει γενικά, είναι ότι το οικονομικό έγκλημα, γίνεται ευκολότερα αποδεκτό ή βρίσκονται δικαιολογίες, από τον κοινωνικό και τον επαγγελματικό περίγυρο, σε σχέση με τα λοιπά εγκλήματα όπου έχουμε κόστος σε ανθρώπινες ζωές. Στην απάτη το κόστος είναι χρηματικό και γι' αυτό τον λόγο, «ξεπερνιέται» χωρίς μεγάλη δυσκολία. Πέραν των άλλων, η εκλογίκευση είναι απαραίτητη, γιατί «ενεργεί» ως ο «προστάτης» από τις «εσωτερικές φωνές» που προσπαθούν να αποτρέψουν τον άνθρωπο από τη διάπραξη της απάτης. Ειδικά στην περίπτωση αυτή, οι «φωνές» τείνουν να εξασθενούν όσο επαναλαμβάνεται η παραβατική ενέργεια.

Ένα σημαντικό ζήτημα που έχει να κάνει με την απάτη και δεν εντάσσεται ξεκάθαρα στο «τρίγωνο» είναι ο «φόβος της πτώσης»: αυτόν τον έχει ο άνθρωπος που είτε απειλείται, είτε έχει σοβαρούς λόγους να φοβάται ότι μπορεί να χάσει ή κινδυνεύει να απολέσει τα ωφελήματα και τα προνόμια από την θέση που κατέχει. Αυτός μπορεί να είναι στον επαγγελματικό στίβο, στην κοινωνία ή στην πολιτική. Κατ' αντιστοιχία υπάρχει ο «φόβος της αποτυχίας», που έχει όμως μικρότερο και λιγότερο ρόλο στην απόφαση εμπλοκής σε απάτη. Ο συγκεκριμένος φόβος είναι περισσότερο συνηθισμένος και εμφανής σε στελέχη επιχειρήσεων και σε όσους βρίσκονται σε ανώτερες θέσεις ευθύνης. Ο «φόβος της αποτυχίας» δεν επηρεάζει, στο βαθμό που το κάνει ο «φόβος της πτώσης», το σκεπτικό του ανθρώπου να διαπράξει μια απάτη.

Συμπερασματικά, το «τρίγωνο της απάτης» είναι σημαντικό για την ερμηνεία του φαινομένου, παρόλα αυτά πρέπει να αντιμετωπίζεται με επιφύλαξη. Ο λόγος που κάποιος σκέφτεται να διαπράξει το αδίκημα, είναι διαφορετικός από την αιτία που αυτό διαπράττεται και ακόμα πιο διαφορετικός, όταν αυτό επαναλαμβάνεται. Γενικά, απαιτείται κάτι περισσότερο από το οικονομικό κίνητρο για την απάτη.

Η πίεση είναι ένας ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας, καθώς και ο ρόλος των «εσωτερικών φωνών», είτε ως συμπληρωματικό στοιχείο του τριγώνου, είτε αντικαθιστώντας την εκλογίκευση. Η δυναμική της πρόληψης της απάτης, έχει να κάνει με την εξαφάνιση των ευκαιριών για τη διάπραξή της, παρόλα αυτά, η θεσμική θωράκιση των οργανισμών σε συνδυασμό με την κουλτούρα διαφάνειας στην αντιμετώπιση των φαινομένων απάτης, λειτουργούν ως καθοριστικής σημασίας πρωτοβουλίες, που αποδυναμώνουν τη δυναμική και την αλληλεπίδραση των στοιχείων του «τριγώνου της απάτης».

3.5. Το μοντέλο πρόβλεψης πτώχευσης του καθηγητή Altman

Το Altman Z-Score αναπτύχθηκε από τον Edward I. Altman, έναν Αμερικανό καθηγητή οικονομικών, το 1968. Ο Altman εισήγαγε το Z-Score ως ένα στατιστικό εργαλείο για την αξιολόγηση της οικονομικής υγείας και του κινδύνου χρεοκοπίας για εισηγμένες εταιρείες παραγωγής. Το Z-Score είναι ένας τύπος πολλαπλών μεταβλητών που συνδυάζει πολλούς οικονομικούς δείκτες σε μια ενιαία βαθμολογία, παρέχοντας ένα ποσοτικό μέτρο της οικονομικής δυσπραγίας ή της πιθανότητας χρεοκοπίας μιας εταιρείας.

Ο τύπος Altman Z-Score ενσωματώνει πέντε χρηματοοικονομικούς δείκτες, ο καθένας σταθμισμένος με βάση τη σημασία του στην πρόβλεψη οικονομικής δυσπραγίας. Η αρχική φόρμουλα είναι η εξής:

$$Z = 1.2X_1 + 1.4X_2 + 3.3X_3 + 0.6X_4 + 1.0X_5$$

Όπου :

- X_1 : είναι ο λόγος κεφαλαίου κίνησης/συνολικού ενεργητικού,
- X_2 : είναι η αναλογία διανεμηθέντων κερδών / συνολικού ενεργητικού,
- X_3 : είναι ο λόγος κερδών προ τόκων και φόρων (EBIT) / συνολικού ενεργητικού,
- X_4 : είναι η αγοραία αξία των ιδίων κεφαλαίων/συνολικών υποχρεώσεων,
- X_5 : είναι η αναλογία πωλήσεων/συνολικού ενεργητικού.

Το Z-Score στη συνέχεια ερμηνεύεται ως εξής:

- $Z > 2.6$: Ασφαλής Ζώνη - η εταιρεία θεωρείται οικονομικά υγιής και απίθανο να αντιμετωπίσει την πτώχευση στο εγγύς μέλλον.
- $1.1 < Z < 2.6$: Γκρίζα ζώνη - υπάρχει μέτριος κίνδυνος οικονομικής δυσπραγίας και συνιστάται προσοχή.
- $Z < 1.1$: Ζώνη κινδύνου - η εταιρεία βρίσκεται σε υψηλότερο κίνδυνο χρεοκοπίας.

3.5.1. Η χρησιμότητα του μοντέλου

Η Χρήση του Altman Z-Score εξυπηρετεί κατά κύριο λόγο στην:

1. Αξιολόγηση Οικονομικής Υγείας

Η κύρια χρήση του Altman Z-Score είναι η αξιολόγηση της οικονομικής υγείας μιας εταιρείας. Συνδυάζοντας πολλαπλούς χρηματοοικονομικούς δείκτες σε μια ενιαία βαθμολογία, παρέχει μια ολοκληρωμένη εικόνα της φερεγγυότητας και του κινδύνου χρεοκοπίας της εταιρείας.

2. Αξιολόγηση πιστωτικού κινδύνου

Οι πιστωτές και οι δανειστές χρησιμοποιούν το Z-Score ως εργαλείο για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου που σχετίζεται με έναν δανειολήπτη. Βοηθά τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με την επέκταση της πίστωσης ή των δανείων.

3. Ανάλυση Επενδύσεων

Οι επενδυτές μπορούν να χρησιμοποιήσουν το Z-Score ως έναν από τους πολλούς παράγοντες στην επενδυτική τους ανάλυση. Ένα χαμηλό Z-Score μπορεί να υποδηλώνει επένδυση υψηλότερου κινδύνου, ενώ ένα υψηλό Z-Score θα μπορούσε να υποδηλώνει μια πιο σταθερή οικονομικά εταιρεία.

4. Σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης:

Το Z-Score μπορεί να χρησιμεύσει ως σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για εταιρείες που αντιμετωπίζουν οικονομική δυσπραγία. Με τον τακτικό υπολογισμό και την παρακολούθηση του Z-Score, η διοίκηση μπορεί να εντοπίσει πιθανά ζητήματα και να λάβει διορθωτικά μέτρα πριν επιδεινωθεί η κατάσταση.

5. Συγκριτική Ανάλυση

Οι εταιρείες του ίδιου κλάδου ή κλάδου μπορούν να συγκριθούν χρησιμοποιώντας το Z-Score. Αυτό επιτρέπει τη συγκριτική αξιολόγηση και την αξιολόγηση της σχετικής οικονομικής ισχύος ή αδυναμίας.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ενώ το Altman Z-Score έχει χρησιμοποιηθεί ευρέως και παραμένει αποδεκτό, δεν είναι αλάνθαστος προγνωστικός δείκτης χρεοκοπίας και η αποτελεσματικότητά του μπορεί να διαφέρει σε διαφορετικούς κλάδους και οικονομικές συνθήκες. Επιπλέον, το αρχικό μοντέλο Z-Score αναπτύχθηκε για κατασκευαστικές εταιρείες και έχουν προταθεί παραλλαγές για μη κατασκευαστικές και ιδιωτικές εταιρείες. Οι χρήστες θα πρέπει να είναι προσεκτικοί και να λαμβάνουν υπόψη άλλους ποιοτικούς και ποσοτικούς παράγοντες παράλληλα με το Z-Score όταν κάνουν οικονομικές αξιολογήσεις.

3.5.2. Βαθμολογία Altman Z-Score για μη μεταποιητικές εταιρείες (Αναπτυγμένες και αναδυόμενες αγορές)

Μια υστέρηση του αρχικού μοντέλου Altman Z-Score, σχετίζεται με τον παράγοντα X_5 (πωλήσεις/σύνολο ενεργητικού) διότι ο συγκεκριμένος δείκτης ποικίλει σημαντικά ανάλογα με τον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιείται η κάθε επιχείρηση (industry effect). Τη στιγμή που το μοντέλο δε διαφοροποιείται ανάλογα με το κλάδο στον οποίον δραστηριοποιείται η κάθε εταιρία, είναι δυνατόν το αντίστοιχο Z-score να επηρεασθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να παρουσιάσει μια υγιή εταιρία ως χρηματοοικονομικά ασθενή ή και το αντίθετο.

Προκειμένου λοιπόν, να διατηρηθεί η ερμηνευτική ικανότητα του μοντέλου και να εξλειφθεί η επιρροή του κλάδου δραστηριοποίησης, ο Altman ανέλυσε το μοντέλο Z'-score χρησιμοποιώντας 4 παράγοντες - εξείρεσε συγκεκριμένα τον παράγοντα X_5 λόγω πιθανής επίδρασης της βιομηχανίας που είναι πιο πιθανό να λάβει χώρα, όταν αυτό το είδος της μεταβλητής (κύκλος εργασιών του ενεργητικού) συμπεριλαμβάνεται στο μοντέλο. Το αναθεωρημένο μοντέλο πήρε την εξής μορφή:

$$Z'' = 6.56X_1 + 3.26X_2 + 6.72X_3 + 1.04X_4$$

Και σε αυτήν την μορφή του μοντέλου δεν χρησιμοποιείται η κεφαλαιοποίηση των εταιρειών, αλλά τα ίδια κεφάλαιά τους. Επίσης, όλοι οι συντελεστές των μεταβλητών της εξίσωσης έχουν αλλάξει και συγκεκριμένα έχουν προσαυξηθεί σε σχέση με τους

αρχικούς. Χρήσιμο είναι να σημειωθεί ότι το συγκεκριμένο μοντέλο είναι επίσης χρήσιμο και για εταιρείες του ίδιου κλάδου των οποίων όμως ο τρόπος χρηματοδότησης του ενεργητικού τους διαφέρει σημαντικά και δεν έχουν γίνει οι αντίστοιχες αναπροσαρμογές.

Κεφάλαιο 4^ο : Ο ρόλος των προβλέψεων στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις

4.1. Συσχέτιση προβλέψεων με τη χρηματοοικονομική αναφορά

Οι προβλέψεις είναι σημαντικές στη χρηματοοικονομική αναφορά επειδή διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην ακριβή και ορθή απεικόνιση της οικονομικής θέσης μιας εταιρείας. Αντιπροσωπεύουν υποχρεώσεις που είναι αβέβαιες ως προς το χρονοδιάγραμμα ή το ποσό, και αναγνωρίζονται για να διασφαλιστεί ότι οι οικονομικές καταστάσεις παρέχουν μια δίκαιη και πιστή αναπαράσταση της οικονομικής θέσης μιας εταιρείας. Ακολουθούν ορισμένοι βασικοί λόγοι για τους οποίους οι προβλέψεις είναι σημαντικές στη χρηματοοικονομική πληροφόρηση:

- Ακριβής παρουσίαση των υποχρεώσεων:

Οι προβλέψεις επιτρέπουν στις εταιρείες να αναγνωρίζουν υποχρεώσεις που μπορεί να προκύψουν από γεγονότα ή περιστάσεις που συνέβησαν πριν από την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων αλλά δεν έχουν ακόμη επιβεβαιωθεί. Αυτό διασφαλίζει ότι οι οικονομικές καταστάσεις αντικατοπτρίζουν μια πιο ακριβή απεικόνιση των υποχρεώσεων της εταιρείας.

- Matching Principle - Αρχή της συσχέτισης Εσόδων-Εξόδων:

Η αναγνώριση των προβλέψεων ευθυγραμμίζεται με την αρχή της αρχή της συσχέτισης εσόδων-εξόδων, η οποία υπαγορεύει ότι τα έξοδα πρέπει να αναγνωρίζονται στην ίδια περίοδο με τα σχετικά έσοδα. Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν προκύπτει η υποχρέωση, ακόμη και αν η εκροή πόρων αναμένεται να συμβεί σε μελλοντική περίοδο.

- Conservatism - Συντηρητισμός:

Οι προβλέψεις συμβάλλουν στη συντηρητική προσέγγιση στη χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Η αναγνώριση προβλέψεων διασφαλίζει ότι οι οικονομικές καταστάσεις δεν σφάλλουν από πλευράς συνοχής και ακεραιότητας, αναγνωρίζοντας πιθανές υποχρεώσεις ακόμη και όταν είναι αβέβαιες, αντί να τις υποτιμούν.

- Σαφή αναφορά:

Οι προβλέψεις συμβάλλουν στη διαφάνεια παρέχοντας στους ενδιαφερόμενους πληροφορίες σχετικά με πιθανές μελλοντικές δαπάνες και υποχρεώσεις. Αυτή η διαφάνεια είναι ζωτικής σημασίας για τους επενδυτές, τους πιστωτές και άλλους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με την οικονομική υγεία και την έκθεση της εταιρείας σε κινδύνους.

- Συμμόρφωση με τα Λογιστικά Πρότυπα:

Πολλά λογιστικά πρότυπα, όπως τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) και οι Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές (GAAP), παρέχουν συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές για την αναγνώριση, την επιμέτρηση και τη γνωστοποίηση των προβλέψεων. Η τήρηση αυτών των προτύπων διασφαλίζει τη συνέπεια και τη συγκρισιμότητα μεταξύ διαφορετικών οντοτήτων.

- Νομική και Κανονιστική Συμμόρφωση:

Οι προβλέψεις χρησιμοποιούνται συχνά για να λογιστικοποιήσουν πιθανές νομικές και κανονιστικές υποχρεώσεις. Η ακριβής αντανάκλαση αυτών των υποχρεώσεων στις οικονομικές καταστάσεις βοηθά τις εταιρείες να συμμορφωθούν με τις νομικές και κανονιστικές απαιτήσεις.

- Αποτροπή υπερεκτίμησης κερδοφορίας:

Η σωστή αναγνώριση των προβλέψεων αποτρέπει την υπερεκτίμηση της κερδοφορίας σε μια δεδομένη περίοδο διασφαλίζοντας ότι λογιστικοποιούνται τα πιθανά κόστη και υποχρεώσεις. Αυτό συμβάλλει στην ακριβέστερη απεικόνιση της οικονομικής απόδοσης μιας εταιρείας.

- Εμπιστοσύνη επενδυτών και πιστωτών:

Τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτών και των πιστωτών, έχουν εμπιστοσύνη στις οικονομικές καταστάσεις που παρουσιάζουν με διαφάνεια τις πιθανές υποχρεώσεις.

Συνοπτικά, οι προβλέψεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης καθώς διασφαλίζουν ότι οι οικονομικές καταστάσεις παρέχουν μια ρεαλιστική απεικόνιση της οικονομικής θέσης και απόδοσης μιας εταιρείας. Η κατάλληλη αναγνώριση και γνωστοποίησή τους συμβάλλει στη διαφάνεια, τη συμμόρφωση με τα λογιστικά πρότυπα και τη συνολική αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων για σκοπούς λήψης αποφάσεων.

4.2. Ελεγκτικές Διαδικασίες για την αξιολόγηση των προβλέψεων

Όταν οι ελεγκτές εξετάζουν τις προβλέψεις, ακολουθούν μια συστηματική διαδικασία για να διασφαλίσουν ότι οι προβλέψεις είναι ακριβείς, συμμορφώνονται με τα λογιστικά πρότυπα και αντικατοπτρίζουν τις πιθανές υποχρεώσεις της εταιρείας. Ακολουθεί μια επισκόπηση του τρόπου με τον οποίο οι ελεγκτές συνήθως εξετάζουν τις προβλέψεις:

- Κατανόηση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος:

Οι ελεγκτές ξεκινούν αποκτώντας μια ολοκληρωμένη κατανόηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος της εταιρείας, του κλάδου και των ειδικών περιστάσεων που μπορεί να οδηγήσουν σε προβλέψεις. Αυτό περιλαμβάνει την κατανόηση της φύσης των επιχειρηματικών λειτουργιών, των συμβάσεων, των νομικών υποχρεώσεων και των πιθανών κινδύνων.

- Αξιολόγηση Εσωτερικών Ελέγχων:

Οι ελεγκτές αξιολογούν τους εσωτερικούς ελέγχους της εταιρείας που σχετίζονται με τον προσδιορισμό, τη μέτρηση και την καταγραφή των προβλέψεων. Επιδιώκουν να διασφαλίσουν ότι υπάρχουν αποτελεσματικοί έλεγχοι για τον ακριβή εντοπισμό και αξιολόγηση των πιθανών υποχρεώσεων και ότι υπάρχουν διαδικασίες για την αναθεώρηση και την ενημέρωση των προβλέψεων όπως απαιτείται.

- Εκτίμηση κινδύνου:

Οι ελεγκτές διενεργούν αξιολόγηση κινδύνου για να εντοπίσουν τομείς πιθανής ανακρίβειας ή απάτης που σχετίζονται με τις προβλέψεις. Λαμβάνουν υπόψη παράγοντες όπως η πολυπλοκότητα των προβλέψεων, η υποκειμενικότητα των εκτιμήσεων και το επίπεδο κρίσης που εμπλέκεται στον προσδιορισμό του ποσού των προβλέψεων.

- Αναλυτικές Διαδικασίες:

Οι ελεγκτές χρησιμοποιούν αναλυτικές διαδικασίες για να αξιολογήσουν το εύλογο των προβλέψεων σε σχέση με τις οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας. Συγκρίνουν τις τρέχουσες προβλέψεις με τις ιστορικές προβλέψεις, τους δείκτες αναφοράς του κλάδου και άλλες σχετικές χρηματοοικονομικές μετρήσεις για να εντοπίσουν τυχόν σημαντικές παραλλαγές ή ανωμαλίες.

- Διαδικασίες Αναλυτικής Διερεύνησης (Substantive Procedures):

Οι ελεγκτές διενεργούν ουσιαστικούς ελέγχους για να αποκτήσουν αποδεικτικά στοιχεία που να υποστηρίζουν τις καταγεγραμμένες διατάξεις. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει δοκιμή των υποκείμενων δεδομένων, εξέταση συμβάσεων και νομικών συμφωνιών και αξιολόγηση των μεθοδολογιών που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση των προβλέψεων. Οι ελεγκτές μπορούν επίσης να εκτελέσουν διαδικασίες όπως επιβεβαιώσεις με τρίτους για να επαληθεύσουν την ύπαρξη και την ακρίβεια των υποχρεώσεων.

- Νομική και Κανονιστική Συμμόρφωση:

Οι ελεγκτές αξιολογούν εάν οι διατάξεις είναι σύμφωνες με τις ισχύουσες νομικές και κανονιστικές απαιτήσεις. Εξετάζουν τις νομικές γνωμοδοτήσεις, την αλληλογραφία με νομικούς συμβούλους και άλλα έγγραφα για να διασφαλίσουν ότι η εταιρεία έχει λάβει επαρκώς υπόψη τις νομικές και κανονιστικές υποχρεώσεις.

- Ανασκόπηση Ενδεχόμενων Υποχρεώσεων:

Οι ελεγκτές εξετάζουν ενδελεχώς τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις που ενδέχεται να δημιουργήσουν προβλέψεις στο μέλλον. Αξιολογούν την πιθανότητα εμφάνισης και τον πιθανό αντίκτυπο, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως νομικές γνώμες, αξιολογήσεις εμπειρογνομόνων και ιστορική εμπειρία.

- Τεκμηρίωση και γνωστοποιήσεις:

Οι ελεγκτές εξετάζουν την τεκμηρίωση που παρέχεται από τη διοίκηση για να υποστηρίξουν τις διατάξεις και να διασφαλίσουν ότι είναι ολοκληρωμένη και σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα. Αξιολογούν επίσης την επάρκεια των γνωστοποιήσεων που σχετίζονται με προβλέψεις στις οικονομικές καταστάσεις.

- Επικοινωνία με τη Διοίκηση:

Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ελέγχου, οι ελεγκτές επικοινωνούν με τη διοίκηση για να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με το σκεπτικό πίσω από τις προβλέψεις, τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται στην εκτίμηση και τυχόν μεταγενέστερες αλλαγές στις παραδοχές.

- Αναφορά και τεκμηρίωση:

Τέλος, οι ελεγκτές τεκμηριώνουν τα πορίσματα και τα συμπεράσματά τους στην έκθεση ελέγχου. Εάν υπάρχουν σημαντικά ζητήματα ή τομείς ανησυχίας, οι ελεγκτές μπορούν να περιλαμβάνουν επεξηγηματικές σημειώσεις ή επιφυλάξεις στην έκθεσή τους.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι συγκεκριμένες διαδικασίες ενδέχεται να διαφέρουν ανάλογα με τη φύση των προβλέψεων και τις συνθήκες της εταιρείας που ελέγχεται. Οι ελεγκτές ακολουθούν τα γενικά αποδεκτά ελεγκτικά πρότυπα και τηρούν τις δεοντολογικές οδηγίες κατά τη διεξαγωγή των εξετάσεών τους.

Κεφάλαιο 5^ο : Μελέτη Περιπτώσεων

5.1. Έκθεση Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή με άρνηση γνώμης

5.1.1. Γενικές Πληροφορίες της εταιρείας «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΗΣ Α.Ε.»

Η εταιρεία "ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΗΣ Α.Ε." με διακριτικό τίτλο "Ε.Β.Ζ. Α.Ε.", ιδρύθηκε το 1960 και έχει έδρα τον Δήμο Θεσσαλονίκης όπου βρίσκονται και τα κεντρικά της γραφεία. Στα κεντρικά γραφεία έχουν την έδρα τους το διοικητικό συμβούλιο, η γενική διεύθυνση και οι επιτελικές διευθύνσεις και υπηρεσίες της ΕΒΖ. Ο κύριος σκοπός της εταιρείας σύμφωνα με το καταστατικό της είναι η ίδρυση, ο εξοπλισμός, η εκμετάλλευση και λειτουργία εργοστασίων ζάχαρης. Στους σκοπούς επίσης της εταιρείας περιλαμβάνεται η αυτοτελής ή/και με συμμετοχή τρίτων:

α. Ίδρυση, εξοπλισμός και εκμετάλλευση εργοστασίων παραγωγής ζάχαρης και κάθε είδους γλυκαντικών ουσιών αμύλου, αμυλούχων, αλκοόλης και γενικότερα προϊόντων ζύμωσης και σχετικών προϊόντων, καθώς επίσης και προϊόντων μεταποίησης των παραπάνω προϊόντων, ως και επεξεργασίας παραπροϊόντων και κτηνοτροφών.

β. Παραγωγή και επεξεργασία πολλαπλασιαστικού υλικού ζαχαρότευτλων, καθώς και άλλων φυτών.

γ. Παραγωγή των πρώτων υλών των εργοστασίων της Εταιρείας.

δ. Ανάπτυξη αυτοδύναμου δικτύου προώθησης προϊόντων.

ε. Κατασκευή, συναρμολόγηση και επισκευή του ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού των εργοστασίων της Εταιρείας και γεωργικών μηχανημάτων.

στ. Διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας σε όλους τους τομείς δραστηριότητας της Εταιρείας.

ζ. Εμπορία (εισαγωγή, εξαγωγή κλπ) και τυποποίηση των ανωτέρω προϊόντων, παραπροϊόντων, πρώτων υλών, πολλαπλασιαστικού υλικού, γεωργικών προϊόντων, μηχανημάτων κλπ.

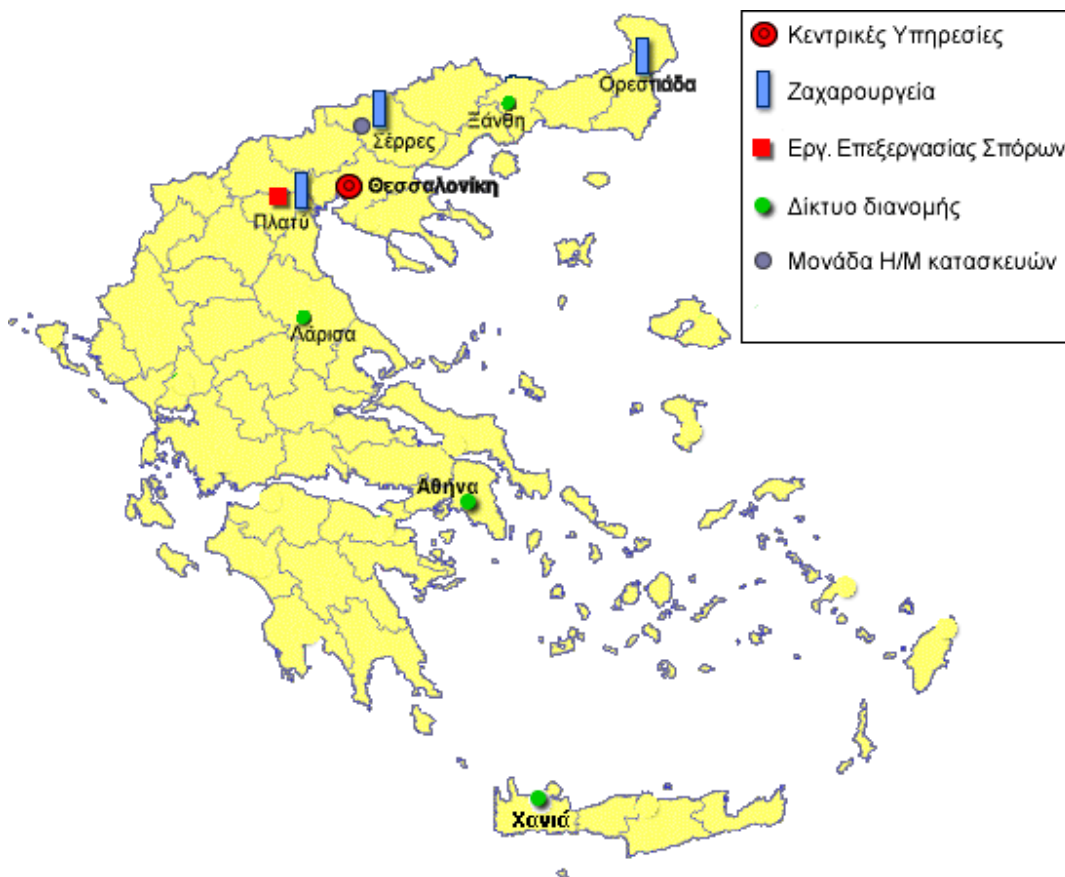
η. Ίδρυση μονάδας παραγωγής, επεξεργασίας, μεταποίησης και εμπορίας πάσης φύσεως ζωοτροφών.

θ. Παροχή υπηρεσιών σε τρίτους, όπως σύνταξη μελετών, παροχή τεχνικής βοήθειας, εκμετάλλευση ειδικής τεχνολογίας (ευρεσιτεχνίες, τεχνογνωσία κλπ.).

ι. Ανάπτυξη αγροτοβιομηχανικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ως και σύσταση θυγατρικών Εταιρειών για την εμπορία ζάχαρης, παραπροϊόντων της, αγροτοβιομηχανικών και λοιπών προϊόντων.

Για την επίτευξη των παραπάνω σκοπών η Εταιρεία μπορεί να ιδρύει εταιρείες οποιασδήποτε μορφής, οι οποίες θα τελούν υπό την έγκριση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων.

Η γεωγραφική κατανομή των λειτουργικών μονάδων της εταιρείας φαίνεται στο σχήμα :

Εικόνα 2 | Λειτουργικές Μονάδες της εταιρείας «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΗΣ Α.Ε.»

5.1.2. Λειτουργικά Ζητήματα της εταιρείας

Το πρώτο εργοστάσιο της εταιρείας ιδρύθηκε στη Λάρισα και λειτούργησε το 1961, το δεύτερο το 1962 στο Πλατύ Ημαθίας, το τρίτο το 1963 στις Σέρρες, το τέταρτο το 1972 στην Ξάνθη και το 1975 άνοιξε το πέμπτο στην Ορεστιάδα. Πρόκειται για μια βιομηχανία η οποία συνέβαλε ουσιαστικά στο εισόδημα των 20.000 αγροτών της Θράκης, της Μακεδονίας και της Θεσσαλίας που ασχολούνταν με την τευτλοκαλλιέργεια (όχι βέβαια ως μονοκαλλιέργεια), η οποία στήριξε και στηρίχθηκε από την εγχώρια αγορά. Ωστόσο παρά τις ευνοϊκές από πρώτης άποψης συνθήκες η συγκεκριμένη βιομηχανία από την πρώτη ημέρα της ίδρυσής της, είχε να αντιμετωπίσει τέσσερα καίρια προβλήματα:

1. Ο μικρός κλήρος - αγροτεμάχια, που δεν ενθάρρυνε την τευτλοκαλλιέργεια και που εμπόδιζε τη μηχανοποίηση των εργασιών, σε συνδυασμό με τις μεγάλες θερμοκρασίες το καλοκαίρι (η καλλιέργεια τεύτλων στην Ελλάδα, από άποψη κλιματολογικών συνθηκών, είναι οριακή), απαιτούν πολλά ποτίσματα και ψεκασμούς, με αποτέλεσμα την παραγωγή τεύτλων με υψηλό κόστος, αλλά και με χαμηλή περιεκτικότητα σε ζάχαρη.
2. Ο κρατικός χαρακτήρας της EBZ (βασικός μέτοχος η ΑΤΕbank), που οδήγησε σε υπεράριθμο προσωπικό, υψηλούς μισθούς, και εξαιρετικά μεγάλο αριθμό εποχιακού προσωπικού που απασχολούνταν 6-8 μήνες ενώ χρειαζόνταν για 2-3 μήνες το πολύ. Την ίδια ώρα η σύνθεση του διοικητικού της συμβουλίου άλλαζε ανάλογα με το ποιος ή ποιοι ήταν υπουργοί. Μόνο την περίοδο 1 Αυγούστου 2013 – 24 Ιουλίου 2018, η σύνθεση του διοικητικού συμβουλίου άλλαξε 13 φορές, ενώ για τη "διάσωσή" της ασχολήθηκαν, τα τελευταία χρόνια, περί τους δέκα υπουργούς.
3. Η κρατική "ανάγκη" για λειτουργία, έστω και με ζημιά και των 5 εργοστασίων της για ποσόστωση 317.500 τόνων όταν στην Αυστρία και τη Δανία, με 500.000 τόνους ζάχαρης, λειτουργούσαν μόλις 3 εργοστάσια. Ο ελάχιστος χρόνος λειτουργίας ενός ζαχαρουργείου (της καμπάνιας) για να είναι βιώσιμο οικονομικά είναι 90 μέρες, ενώ όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται "πανηγυρίζουμε ότι λειτούργησε εργοστάσιο για μια εβδομάδα, γιατί "κάπνισε η καμινάδα".
4. Η υψηλή τιμή αγοράς τεύτλων, που έφτασε ακόμη και τα €53/τόνο.

5.1.3. Έκθεση Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή για τη χρήση 1^η Ιουλίου 2015 – 30^η Ιουνίου 2016

Στην Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή προς τους Μετόχους της εταιρείας «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΗΣ Α.Ε.» για τη χρήση που έληξε την 30η Ιουνίου 2016 (1η Ιουλίου 2015 – 30 Ιουνίου 2016), αναφέρονται τα εξής:

Βάση για Αδυναμία Έκφρασης Συμπεράσματος: *“Οι ενδιάμεσες συνοπτικές εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας και του Ομίλου έχουν ετοιμαστεί στη βάση της δυνατότητας ομαλής συνέχισης των δραστηριοτήτων τους. Ωστόσο, όπως αναλύεται στη σημείωση 6.24 των συνημμένων Οικονομικών Καταστάσεων, υπάρχουν μια σειρά παράγοντες, οι οποίοι υποδηλώνουν την ύπαρξη σημαντικής αβεβαιότητας, σχετικά με τη δυνατότητα συνέχισης της δραστηριότητας του Ομίλου και της Εταιρείας. Συγκεκριμένα, στη Σημείωση 6.24 αναφέρεται ότι στις 31/12/2016, (α) οι ληξιπρόθεσμες τραπεζικές δανειακές υποχρεώσεις του Ομίλου και της Εταιρείας ανέρχονται σε € 160.716 χιλ. (β) το σύνολο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων του Ομίλου και της Εταιρείας, υπερβαίνει το σύνολο των κυκλοφορούντων περιουσιακών τους στοιχείων κατά ποσό € 173.612 χιλ. και € 194.330 χιλ. αντίστοιχα, με αποτέλεσμα να υπάρχει σημαντικό ενδεχόμενο να μην είναι σε θέση να αποπληρώσουν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις.*

Όπως περαιτέρω παρατίθεται στην ίδια σημείωση, η αναχρηματοδότηση των ληξιπρόθεσμων τραπεζικών δανειακών υποχρεώσεων και η επάρκεια του κεφαλαίου κίνησης του Ομίλου και της Εταιρείας, ακόμη και μετά την ολοκλήρωση της επικείμενης αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρείας, δεν μπορεί να διασφαλιστεί και εξαρτάται από την επιτυχή ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων με την πιστώτρια τράπεζα.

Το υπάρχον επιχειρησιακό σχέδιο της Εταιρείας είναι σε στάδιο αναθεώρησης, ενώ ο ταμειακός προγραμματισμός, που τέθηκε υπόψη μας, εκτείνεται έως τον Ιούνιο του 2018 και αναμένεται να επεκταθεί για τους επόμενους 12 μήνες κατά την οριστικοποίηση του αναθεωρημένου επιχειρησιακού της σχεδίου. Στην παρούσα φάση δεν είναι δυνατή η αξιολόγηση των προϋποθέσεων υλοποίησης του αναθεωρημένου επιχειρησιακού σχεδίου της εταιρείας και κατ’ επέκταση της ικανότητας της Εταιρείας να συνεχίσει τη δραστηριότητά της.

Τέλος, στη ανωτέρω σημείωση αναφέρεται ότι, η Εταιρεία είναι σε νέα στάδιο συζητήσεων με την πιστώτρια Τράπεζα για το σχήμα αναδιάρθρωσης του δανεισμού της. Οι συζητήσεις με την πιστώτρια τράπεζα είναι σε εξέλιξη, αλλά μέχρι και σήμερα, δεν υπάρχει γραπτή οριστική συμφωνία για την υλοποίηση της αναδιάρθρωσης του

δανεισμού, καθώς και για το πώς θα διαμορφωθεί η κατάσταση στην Εταιρεία μετά την αναδιάρθρωση αυτή, συνθήκες οι οποίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως τεκμήρια για την θεμελίωση της έκφρασης συμπεράσματος.”

Αδυναμία Έκφρασης Συμπεράσματος: “Εξαιτίας της σημαντικότητας του θέματος που μνημονεύεται στην παράγραφο, «Βάση για Αδυναμία Έκφρασης Συμπεράσματος», δεν έχει καταστεί εφικτό να αποκτήσουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια για τη θεμελίωση της έκφρασης συμπεράσματος. Ως εκ τούτου δεν εκφράζουμε συμπέρασμα επί της συνημμένης ενδιάμεσης συνοπτικής χρηματοοικονομικής πληροφόρησης”.

Δεδομένου ότι οι εταιρικές οικονομικές καταστάσεις της Εταιρίας και του Ομίλου έχουν ετοιμαστεί στη βάση της δυνατότητας ομαλής συνέχισης των δραστηριοτήτων τους, ωστόσο δεν περιλαμβάνουν προσαρμογές, σχετικές με την ανακτησιμότητα και την ταξινόμηση των περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού, τα ποσά και την ταξινόμηση των υποχρεώσεων ή άλλες προσαρμογές οι οποίες τυχόν θα απαιτούνταν, προκύπτουν ισχυρές αμφιβολίες για τη δυνατότητα συνέχισης της δραστηριότητάς της.

Ο ορκωτός ελεγκτής λογιστής έπειτα από εξέταση των παραγόντων που αναφέρονται στην έκθεσή του αδυνατεί να εκφέρει γνώμη επί των οικονομικών καταστάσεων της χρήσης που έληξε την 30^η Ιουνίου 2016.

5.1.4. Οικονομική Ανάλυση Αριθμοδεικτών

Η επιδεινωμένη οικονομική θέση της εταιρείας για την εξεταζόμενη περίοδο επιβεβαιώνετε και με τα αποτελέσματα της παρακάτω ανάλυσης.

Πίνακας 1 | Αριθμοδείκτες της «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΗΣ Α.Ε.» | 30.06.2016

30η Ιουνίου 2016	
<u>ΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ</u>	30.06.2016
Γενική ρευστότητα	0,19
Άμεση ρευστότητα	0,13
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑ</u>	30.06.2016
Συνολικές υποχρεώσεις προς ίδια κεφάλαια	-2,47
Συνολικές υποχρεώσεις προς συνολικά κεφάλαια	168%
Κάλυψη χρηματοοικονομικών εξόδων (λειτουργικά κέρδη)	-2,42
Διαθέσιμα προς βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	2%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς ενεργητικό	165%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς πωλήσεις	327%
Βραχυπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια προς ενεργητικό	112%

Βραχυπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια προς πωλήσεις	221%
Κάλυψη χρηματοοικονομικών εξόδων (λειτουργικές ταμειακές ροές)	-1
Πωλήσεις προς βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	0,31
Πωλήσεις προς βραχυπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια	0,45
ΠΕΡΙΘΩΡΙΑ ΚΕΡΔΟΥΣ	30.06.2016
Περιθώριο μικτού κέρδους	-0,1191
Περιθώριο ΚΠΤΦ	-0,4614
Περιθώριο ΚΠΤΦΑ	-0,3096
Περιθώριο καθαρού κέρδους (προ φόρων)	-0,589
Περιθώριο καθαρού κέρδους (μετά φόρων)	-0,5968
Περιθώριο λειτουργικής ταμειακής ροής	-0,1281
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ	30.06.2016
Έξοδα διοίκησης προς κύκλο εργασιών	0,0865
Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως προς κύκλο εργασιών	0,0455
Σύνολο διοικητικών και λειτουργικών εξόδων προς κύκλο εργασιών	0,3707
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα προς κύκλο εργασιών	0,128
Έξοδα διοίκησης προς μικτά αποτελέσματα	-0,7266
Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως προς μικτά αποτελέσματα	-0,3824
Σύνολο διοικητικών και λειτουργικών εξόδων προς μικτά αποτελέσματα	-3,1126
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα προς μικτά αποτελέσματα	-1,0745

Οι δείκτες ρευστότητας κρούουν το κώδωνα μιας υπαρκτής απειλής για χρεοκοπία και παύση λειτουργιών, καθότι τόσο ο δείκτης γενικής αλλά και άμεσης ρευστότητας υπολείπονται κατά πολύ της μονάδας. Οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις ξεπερνούν σημαντικά το σύνολο του ενεργητικού της εταιρείας ενώ οι δείκτες περιθωρίων κέρδους φέρουν όλοι αρνητικό πρόσημο.

5.1.5. Υπολογισμός Z''-Score

Το Z''-Score όπως προέκυψε από τα δημοσιευμένα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων της 30^{ης} Ιουνίου 2016 υποδηλώνουν ότι η επιχείρηση βρίσκεται εμφανώς σε ζώνη χρεοκοπίας.

Πίνακας 2 | Υπολογισμός Z'' Score της εταιρείας «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΗΣ Α.Ε.» | 30.06.2016

30η Ιουνίου 2016
A/A Κεφάλαιο κίνησης προς συνολικό ενεργητικό

(1)	Σύνολο Κυκλοφορούντος Ενεργητικού	43.657.285,00
(2)	Σύνολο Βραχυπροθέσμων Υποχρεώσεων	224.251.901,00
(3)	(1) - (2) Κεφάλαιο Κίνησης	-180.594.616,00
(4)	Γενικό Σύνολο Ενεργητικού	135.779.232,00
(5)	(3) / (4)	-1,33
(6)	Συντελεστής Βαρύτητας	6,56
(7)	(5) * (6)	-8,73
A/A Αποτελέσματα εις νέο προς συνολικό ενεργητικό		
(1)	Κέρδη (Ζημιές) προς διάθεση εις νέο	-41.316.316,00
(2)	Γενικό Σύνολο Ενεργητικού	135.779.232,00
(3)	(1) / (2)	-0,30
(4)	Συντελεστής Βαρύτητας	3,26
(5)	(3) * (4)	-0,99
A/A Κέρδη προ τόκων και φόρων προς συνολικό ενεργητικό		
(1)	Κέρδη προ τόκων και φόρων	-21.235.568,00
(2)	Γενικό Σύνολο Ενεργητικού	135.779.232,00
(3)	(1) / (2)	-0,16
(4)	Συντελεστής Βαρύτητας	6,72
(5)	(3) * (4)	-1,05
A/A Ίδια κεφάλαια προς συνολικές υποχρεώσεις		
(1)	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	-92.593.025,00
(2)	Σύνολο Υποχρεώσεων	228.372.257,00
(3)	(1) / (2)	-0,41
(4)	Συντελεστής Βαρύτητας	1,05
(5)	(3) * (4)	-0,43
Altman's Z''-score		-11,19

5.2 Έκθεση Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή με επιφύλαξη

5.2.1. Γενικές Πληροφορίες της εταιρείας «METRO A.E.B.E.»

Έχοντας μία δυναμική και ενεργή παρουσία στην επιχειρηματική ζωή της χώρας μας από το 1976, η METRO AEBE είναι μία πλήρως ελληνική εταιρεία που, ιδρύθηκε το

1976 με την επωνυμία “METRO Ανώνυμη Εμπορική και Βιομηχανική Εταιρεία Ειδών Διατροφής και Οικιακής Χρήσεως” και το διακριτικό τίτλο “METRO”. Προήλθε από το συνεταιρισμό οκτώ παντοπωλών, ενώ ήταν από την αρχή και παραμένει Ελληνικών συμφερόντων. Η εταιρεία σήμερα διαθέτει δύο αλυσίδες καταστημάτων. Τα καταστήματα χονδρικής METRO Cash & Carry, με 49 σημεία σε όλη την Ελλάδα και τα καταστήματα λιανικής, My market, τα οποία έως το τέλος του 2015, αριθμούσαν 66 σημεία, κυρίως στην Αττική και τη Νότια Ελλάδα.

Το Φεβρουάριο του 2016, σε μία σημαντική στιγμή για την ιστορία της, η METRO ΑΕΒΕ αποκτά την αλυσίδα Βερόπουλος, που ιδρύθηκε το 1973 και οι δύο ιστορικές, ελληνικές εταιρείες ενώνονται δημιουργώντας μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες λιανεμπορίου στην ελληνική αγορά.

Η απόκτηση του δικτύου καταστημάτων Βερόπουλος αυξάνει τα σημεία πώλησης My market σε 225, καλύπτοντας στρατηγικά σημεία σε κάθε γωνιά της ελληνικής επικράτειας. Στη νέα εποχή της, η METRO απασχολεί πάνω από 10.600 εργαζόμενους, γεγονός που την καθιστά ως έναν από τους μεγαλύτερους εργοδότες στην Ελλάδα.

5.2.2. Έκθεση Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2013

Στην Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή προς τους Μετόχους της εταιρείας «METRO A.E.B.E.» για τη χρήση που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2013 (1^η Ιανουαρίου – 31^η Δεκεμβρίου 2013), αναφέρονται τα εξής :

Βάση για Γνώμη με Επιφύλαξη: “Από τον έλεγχό μας προέκυψε ότι η εταιρεία, βασιζόμενη στην υπ’ αριθμ. 205/1988 γνωμοδότηση της Ολομέλειας των νομικών συμβούλων Διοικήσεως, δεν έχει σχηματίσει πρόβλεψη για αποζημίωση του προσωπικού της λόγω εξόδου από την υπηρεσία για συνταξιοδότηση η οποία, στην περίπτωση που σχηματιζόταν, θα ανερχόταν σε ποσό 4.750 χιλ. ευρώ, με συνέπεια οι προβλέψεις να εμφανίζονται μειωμένες και τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας αυξημένα κατά το ποσό αυτό. Από το ανωτέρω ποσό, ποσό 182 χιλ. ευρώ αφορά στην κλειόμενη χρήση τα αποτελέσματα της οποίας έπρεπε να είχε επιβαρύνει.”

Γνώμη με Επιφύλαξη: “Κατά τη γνώμη μας, εκτός από τις επιπτώσεις του θέματος που μνημονεύεται στην παράγραφο ‘Βάση για Γνώμη με Επιφύλαξη’, οι ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας «METRO A.E.B.E.» κατά την 31η Δεκεμβρίου 2013 και τη χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές της ροές για τη χρήση που έληξε την

ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο και τις διατάξεις των άρθρων 42α έως και 43γ του κωδ.Ν. 2190/1920.”

5.2.3 Οικονομική Ανάλυση Αριθμοδεικτών για τη χρήση που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2013

Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενο κεφάλαιο ο χειρισμός των προβλέψεων είναι στην ευχέρεια των διοικούντων μιας εταιρείας και συχνά οι απόψεις δίστανται. Η πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, συνιστά μια αρκετά υποκειμενική εκτίμηση στην οποία προηγούνται πολλές παραδοχές και εμπειρεύεται υψηλό ποσοστό αβεβαιότητας. Εν προκειμένω η εταιρεία δεν αναγνώρισε τη σχετική πρόβλεψη στις οικονομικές της καταστάσεις, ως όφειλε βάσει της διάταξης που αναφέρει στην έκθεσή του ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής, με αποτέλεσμα να ευνοεί τα αποτελέσματά της και να παρουσιάζει ένα αλλοιωμένο αποτέλεσμα στην εξεταζόμενη περίοδο καθώς και αυξημένα ίδια κεφάλαια.

Για σκοπούς μελέτης της επίδρασης των παρατηρήσεων του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή εφαρμόσαμε στα δημοσιευμένα στοιχεία του ισολογισμού και της κατάστασης αποτελεσμάτων της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2016 τις παρατηρήσεις στην έκθεση του ορκωτού ελεγκτή λογιστή, και εξετάσαμε ορισμένους δείκτες απόδοσης.

Πίνακας 3 | Αριθμοδείκτες της εταιρείας «ΜΕΤΡΟ Α.Ε.Β.Ε.» | 31.12.2013

31η Δεκεμβρίου 2013					
ΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	Προσαρμοσμένα		Ποσοτική	Ποσοστιαία	
	31.12.2013	31.12.2013	Μεταβολή	Μεταβολή	
Γενική ρευστότητα	0,59	0,59	0,00	0%	
Άμεση ρευστότητα	0,15	0,15	0,00	0%	
Διαθέσιμα προς βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις	0,0929	0,0804	0,01	13%	
Διαθέσιμα προς κυκλοφορούν ενεργητικό	0,1569	0,1569	0,00	0%	
Λειτουργική ταμειακή ροή προς βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	0,1012	0,2249	-0,12	-122%	
Διαθέσιμα προς κεφάλαιο κίνησης	-0,2277	-0,2277	0,00	0%	

Κυκλοφορούν ενεργητικό προς ενεργητικό	0,3337	0,3337	0,00	0%
Κυκλοφοριακή ταχύτητα απαιτήσεων	71,77	71,77	0,00	0%
Απαιτήσεις προς κεφάλαιο κίνησης	-0,13	-0,13	0,00	-3%
Κυκλοφοριακή ταχύτητα αποθεμάτων	7,86	7,86	0,00	0%
Ημέρες αποθεμάτων	46	46	0,00	0%
Αποθέματα προς κεφάλαιο κίνησης	-1,0843	-1,0843	0,00	0%
Αποθέματα προς κυκλοφορούν ενεργητικό	0,7475	0,7475	0,00	0%
Κυκλοφοριακή ταχύτητα προμηθευτών	3,53	3,49	0,04	1%
Προμηθευτές προς κεφάλαιο κίνησης	-2,37	-2,37	0,00	0%
ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑ				
	31.12.2013	Προσαρμοσμένα 31.12.2013	Ποσοτική Μεταβολή	Ποσοστιαία Μεταβολή
Συνολικές υποχρεώσεις προς συνολικά κεφάλαια	0,6364	0,6515	-0,02	-2%
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις προς ίδια κεφάλαια	0,2015	0,2536	-0,05	-26%
Ίδια κεφάλαια προς συνολικές υποχρεώσεις	0,5671	0,5310	0,04	6%
Πάγιο ενεργητικό προς ίδια κεφάλαια	1,8393	1,9192	-0,08	-4%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς συνολικές υποχρεώσεις	0,8857	0,8653	0,02	2%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς κυκλοφορούν ενεργητικό	1,6894	1,6894	0,00	0%
Κάλυψη χρηματοοικονομικών εξόδων (λειτουργικά κέρδη)	28,61	28,44	0,17	1%

Κάλυψη χρηματοοικονομικών εξόδων (ταμειακές ροές)	17,79	39,52	-21,73	-122%
Διαθέσιμα προς βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	0,0929	0,0929	0,00	0%
Λειτουργική ταμειακή ροή προς συνολικές υποχρεώσεις	0,0896	0,1946	-0,10	-117%
Συνολικό ενεργητικό προς λογαριασμούς τάξεως	159,17	159,17	0,00	0%
Διαθέσιμα προς λογαριασμούς τάξεως	8,34	8,34	0,00	0%
Ίδια κεφάλαια προς λογαριασμούς τάξεως	57,45	55,06	2,39	4%
Πωλήσεις προς λογαριασμούς τάξεως	352,33	352,33	0,00	0%
Πωλήσεις προς συνολικές υποχρεώσεις	3,48	3,40	0,08	2%
Πωλήσεις προς βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	3,93	3,93	0,00	0%
Πωλήσεις προς βραχυπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια	1.165,45	1.165,45	0,00	0%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς ενεργητικό	0,5637	0,5637	0,00	0%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς πωλήσεις	0,2547	0,2547	0,00	0%
Βραχυπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια προς πωλήσεις	0,0009	0,0009	0,00	5%
Βραχυπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια προς ενεργητικό	0,0019	0,0019	0,00	0%
ΑΠΟΔΟΣΗ				
ΕΠΕΝΔΥΜΕΝΩΝ		Προσαρμοσμένα	Ποσοτική	Ποσοστιαία
ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	31.12.2013	31.12.2013	Μεταβολή	Μεταβολή

Απόδοση συνολικού ενεργητικού προ φόρων	0,0603	0,0597	0,00	1%
Απόδοση ιδίων κεφαλαίων προ φόρων	0,1671	0,1727	-0,01	-3%
Απόδοση μέσου συνολικού ενεργητικού προ φόρων	0,0597	0,0601	0,00	-1%
Απόδοση μέσων ιδίων κεφαλαίων προ φόρων	0,154	0,16	-0,01	-5%
Απόδοση συνολικού ενεργητικού μετά φόρων	0,043	0,04	0,00	1%
Απόδοση ιδίων κεφαλαίων μετά φόρων	0,1192	0,1232	0,00	-3%
Απόδοση μέσου συνολικού ενεργητικού μετά φόρων	0,0426	0,0428	0,00	-1%
Απόδοση μέσων ιδίων κεφαλαίων μετά φόρων	0,1099	0,1150	-0,01	-5%
ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	31.12.2013	Προσαρμοσμένα 31.12.2013	Ποσοτική Μεταβολή	Ποσοστιαία Μεταβολή
Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έξοδα προς κέρδη προ φόρων	0,0198	0,0134	0,01	32%
Έκτακτα και ανόργανα έξοδα και ζημίες προς κέρδη προ φόρων	0,0328	0,0286	0,00	13%
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	31.12.2013	Προσαρμοσμένα 31.12.2013	Ποσοτική Μεταβολή	Ποσοστιαία Μεταβολή
Κυκλοφοριακή ταχύτητα διαθεσίμων	42,27	42,27	0,00	0%
Κυκλοφοριακή ταχύτητα απαιτήσεων	71,77	71,77	0,00	0%
Κυκλοφοριακή ταχύτητα αποθεμάτων	8,87	8,87	0,00	0%
Κυκλοφοριακή ταχύτητα κεφαλαίου κίνησης	-9,62	-9,62	0,00	0%
Κυκλοφοριακή ταχύτητα πάγιου ενεργητικού	3,33	3,33	0,00	0%
Κυκλοφοριακή ταχύτητα συνολικού ενεργητικού	2,21	2,21	0,00	0%

Κυκλοφοριακή ταχύτητα βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	3,93	3,93	0,00	0%
ΠΕΡΙΘΩΡΙΑ ΚΕΡΔΟΥΣ	31.12.2013	Προσαρμοσμένα 31.12.2013	Ποσοτική Μεταβολή	Ποσοστιαία Μεταβολή
Περιθώριο μικτού κέρδους	0,1137	0,1137	0,00	0%
Περιθώριο ΚΠΤΦ	0,0286	0,0278	0,00	3%
Περιθώριο ΚΠΤΦΑ	0,0415	0,0412	0,00	1%
Περιθώριο λειτουργικού κέρδους	0,0271	0,0573	-0,03	-111%
Περιθώριο καθαρού κέρδους (προ φόρων)	0,0272	0,0278	0,00	-2%
Περιθώριο καθαρού κέρδους (μετά φόρων)	0,0194	0,0192	0,00	1%
Περιθώριο λειτουργικής ταμειακής ροής	0,0258	0,0573	-0,03	-122%
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ	31.12.2013	Προσαρμοσμένα 31.12.2013	Ποσοτική Μεταβολή	Ποσοστιαία Μεταβολή
Έξοδα διοίκησης προς κύκλο εργασιών	0,0165	0,0165	0,00	0%
Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως προς κύκλο εργασιών	0,1558	0,1558	0,00	0%
Σύνολο διοικητικών και λειτουργικών εξόδων προς κύκλο εργασιών	0,1723	0,1723	0,00	0%
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα προς κύκλο εργασιών	0,0014	0,0014	0,00	0%
Έκτακτα και ανόργανα έξοδα και ζημίες προς κύκλο εργασιών	0,0008	0,0008	0,00	0%
Έξοδα διοίκησης προς μικτά αποτελέσματα	0,1451	0,1451	0,00	0%
Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως προς μικτά αποτελέσματα	1,3695	1,3695	0,00	0%

Σύνολο διοικητικών και λειτουργικών εξόδων προς μικτά αποτελέσματα	1,5146	1,5146	0,00	0%
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα προς μικτά αποτελέσματα	0,0127	0,0127	0,00	0%
Έκτακτα και ανόργανα έξοδα και ζημίες προς μικτά αποτελέσματα	0,007	0,007	0,00	4%

5.2.4. Υπολογισμός Z''-Score «METPO A.E.B.E.»

Ο υπολογισμός του Z''-Score όπως προκύπτει από το παρακάτω πίνακα, πριν και μετά τις προσαρμογές μεταβάλλεται ελαφρώς, με την εταιρεία ωστόσο να παραμένει σε στη ζώνη κινδύνου. Λόγω της ιδιαιτερότητας του περιβάλλοντος που δραστηριοποιείται η συγκεκριμένη εταιρεία (χαμηλά περιθώρια κέρδους και υψηλό κόστος πωληθέντων) τα αποτελέσματα αυτής της ανάλυσης είναι ενδεικτικά και δε μπορούν με βεβαιότητα να ερμηνεύσουν τη πορεία της εταιρείας.

Πίνακας 4 | Υπολογισμός Z''-Score της εταιρείας «METPO A.E.B.E.» | 31.12.2013

31η Δεκεμβρίου 2013			Προσαρμοσμένα 31.12.2013	
A/A	Κεφάλαιο κίνησης προς συνολικό ενεργητικό			
(1)	Σύνολο Κυκλοφορούντος Ενεργητικού	105.537.081,16	105.537.081,16	
(2)	Σύνολο Βραχυπροθέσμων Υποχρεώσεων	178.291.627,27	178.291.627,27	
(3)	(1) - (2) Κεφάλαιο Κίνησης	-72.754.546,11	-72.754.546,11	
(4)	Γενικό Σύνολο Ενεργητικού	316.273.794,54	316.273.794,54	
(5)	(3) / (4)	-0,23	-0,23	
(6)	Συντελεστής Βαρύτητας	6,56	6,56	
(7)	(5) * (6)	-1,51	-1,51	
A/A	Αποτελέσματα εις νέο προς συνολικό ενεργητικό			
(1)	Κέρδη προς διάθεση εις νέο	90.154.764,22	89.972.764,22	
(2)	Γενικό Σύνολο Ενεργητικού	316.273.794,54	316.273.794,54	
(3)	(1) / (2)	0,29	0,28	
(4)	Συντελεστής Βαρύτητας	3,26	3,26	

(5)	(3) * (4)	0,93	0,93
A/A	Κέρδη προ τόκων και φόρων προς συνολικό ενεργητικό		
(1)	Κέρδη προ τόκων και φόρων	19.639.612,27	19.457.612,27
(2)	Γενικό Σύνολο Ενεργητικού	316.273.794,54	316.273.794,54
(3)	(1) / (2)	0,06	0,06
(4)	<i>Συντελεστής Βαρύτητας</i>	6,72	6,72
(5)	(3) * (4)	0,42	0,41
A/A	Ίδια κεφάλαια προς συνολικές υποχρεώσεις		
(1)	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	114.157.261,99	109.407.261,99
(2)	Σύνολο Υποχρεώσεων	201.291.627,27	206.041.627,27
(3)	(1) / (2)	0,57	0,53
(4)	<i>Συντελεστής Βαρύτητας</i>	1,05	1,05
(5)	(3) * (4)	0,60	0,56
	Altman's Z''-score	0,43	0,39

5.3. Έκθεση Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή με Αρνητική Γνώμη

5.3.1. Γενικές Πληροφορίες της εταιρείας «NOVELTY FOODS A.E.»

Η Food Novelities είναι μια εταιρεία που ιδρύθηκε στην Ελλάδα από μια ομάδα επαγγελματιών, με εμπειρία στους τομείς των τροφίμων και της γεωργίας, της πολιτικής και της υπεράσπισης των ζώων, της ενέργειας και της τεχνολογίας, για να καταστεί ηγέτης της αγοράς στην παραγωγή, επεξεργασία, χονδρική και λιανική εμπορία προϊόντων κρέατος κυτταρικής καλλιέργειας.

Βάσει του τελευταίου καταστατικού της σκοπός της εταιρείας είναι :

- 1) Η εμπορία και διανομή κατεψυγμένων και μη τροφίμων, γλυκισμάτων και ποτών, ως και η διοργάνωση δεξιώσεων,
- 2) Η βιομηχανική παραγωγή, επεξεργασία και εμπορία προϊόντων και υποπροϊόντων ελιάς, ελαιούχων σπόρων και κάθε συναφούς είδους. Η βιομηχανική παραγωγή και εμπορία ζωοτροφών.
- 3) η παροχή υπηρεσιών εφοδιαστικής αλυσίδας,
- 4) η παροχή υπηρεσιών πωλήσεων και διανομής προϊόντων,

- 5) η διενέργεια κάθε φύσεως εισαγωγών και εξαγωγών,
- 6) η εκμετάλλευση ανακυκλούμενων υλών-υλικών πάσης φύσεως,
- 7) η καλλιέργεια και εκμετάλλευση κτηνοτροφικών και αγροτικών προϊόντων,
- 8) η καλλιέργεια πρώτων υλών για βιοκαύσιμα,
- 9) η εκμετάλλευση καταστημάτων λιανικής,
- 10) όλες οι συναφείς των παραπάνω εργασίες,
- 11) Η αντιπροσώπευση παρομοίων επιχειρήσεων εξωτερικού και εσωτερικού. Η συμμετοχή με οποιοδήποτε ποσοστό σε οποιαδήποτε επιχείρηση όμοιου, συναφούς ή παρεμφερούς σκοπού και οποιοδήποτε εταιρικού τύπου, Ελληνική ή αλλοδαπή και
- 12) Η συνεργασία με οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με οποιοδήποτε τρόπο.

Για την υλοποίηση των στόχων της συγκροτήθηκε μια επιστημονική ομάδα σε συνεργασία με εγχώρια Πανεπιστήμια. Στόχος της εταιρείας είναι να εισάγει τα οφέλη της καινοτόμου τεχνολογίας αιχμής στην παραγωγή cruelty free, low carbon αποτυπώματος αλλά και θρεπτικών, νόστιμων, και βιώσιμων τροφίμων. Τα προϊόντα της είναι ενισχυμένα με πολύτιμα και μοναδικά βότανα και φυτά από την ελληνική ύπαιθρο, γεμάτα θρεπτικά συστατικά και αντιοξειδωτικά και παραγόμενα σε αρμονία με τη φύση και τη μεσογειακή παράδοση. Εκείνο που διαφοροποιεί την εταιρεία, πέρα από την γεωγραφική πρωτοπορία -δηλαδή ότι στην Ελλάδα και στα Βαλκάνια είναι οι πρώτοι που εισέρχονται σε αυτή την αγορά- είναι ότι εστιάζει στο αρνίσιο κρέας που δεν το έχει προσεγγίσει καμία άλλη εταιρεία.

5.3.2. Έκθεση Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Στην Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή προς τους Μετόχους της εταιρείας «NOVELTY FOODS A.E» για τη χρήση που έληξε την 30η Ιουνίου 2016 (1η Ιουλίου 2015 – 30η Ιουνίου 2016), αναφέρονται τα εξής :

Βάση για Αρνητική Γνώμη: " Από τον έλεγχο μας προέκυψαν τα εξής θέματα:

1. Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών, που προβλέπονται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, δεν σχηματίζεται πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Κατά την 30η Ιουνίου 2016, το συνολικό ύψος της μη σχηματισθείσας πρόβλεψης ανέρχεται σε ευρώ 144.284,66 με συνέπεια οι προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους να εμφανίζονται μειωμένες κατά 144.284,66 ευρώ, τα ίδια

κεφάλαια να εμφανίζονται αυξημένα κατά ευρώ 144.284,66 και τα αποτελέσματα προηγούμενων χρήσεων αυξημένα κατά 144.284,66 ευρώ.

2. Οι φορολογικές δηλώσεις της εταιρείας δεν έχουν εξετασθεί από τις φορολογικές αρχές από την ίδρυση της , με συνέπεια να υπάρχει το ενδεχόμενο επιβολής πρόσθετων φόρων και προσαυξήσεων κατά το χρόνο που θα εξετασθούν και οριστικοποιηθούν . Η έκβαση του φορολογικού ελέγχου δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί στο παρόν στάδιο και ως εκ τούτου , δεν έχει γίνει οποιαδήποτε πρόβλεψη στις οικονομικές καταστάσεις σε σχέση με το θέμα αυτό.

3. Στο κονδύλι του Ενεργητικού «Εμπορικές Απαιτήσεις» περιλαμβάνονται επισφαλείς απαιτήσεις συνολικού ποσού 270 χιλ. Ευρώ περίπου . Κατά παρέκκλιση των λογιστικών αρχών ,που προβλέπονται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα δεν έχει διενεργηθεί ισόποση απομείωση για τις απαιτήσεις αυτές, με συνέπεια τα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα προηγούμενων χρήσεων της εταιρείας να εμφανίζονται ισόποσα αυξημένα.

4. Το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων της εταιρείας, έχει καταστεί αρνητικό και συνεπώς συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 48 του κωδ. Ν.2190/1920.

5. Για απαξιωμένα αποθέματα που περιλαμβάνονται στο κονδύλι του ενεργητικού «Εμπορεύματα» δεν διενεργήθηκε απομείωση 30 χιλ. ευρώ περίπου , με συνέπεια τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας να είναι αυξημένα κατά το ποσό αυτό.”

Αρνητική γνώμη: “Κατά τη γνώμη μας , εξαιτίας της σημαντικότητας των θεμάτων που μνημονεύονται στην παράγραφο "Βάση για Αρνητική Γνώμη", οι ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις δεν παρουσιάζουν εύλογα από κάθε ουσιώδη άποψη , την οικονομική θέση της Εταιρείας "NOVELTY FOODS A.E " κατά την 30η Ιουνίου 2016 και τη χρηματοοικονομική της επίδοση για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα.”

5.3.3. Οικονομική Ανάλυση Αριθμοδεικτών για τη χρήση που έληξε την 30^η Ιουνίου 2016

Πίνακας 5 | Αριθμοδείκτες της εταιρείας «NOVELTY FOODS A.E.» | 30.06.2016

30η Ιουνίου 2016

ΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	Προσαρμοσμένα		Ποσοτική Μεταβολή	Ποσοστιαία Μεταβολή
	30.06.2016	30.06.2016		
Γενική ρευστότητα	0,17	0,13	0,04	24%
Άμεση ρευστότητα	0,14	0,10	0,04	26%
Κυκλοφορούν ενεργητικό προς ενεργητικό	19,66%	15,91%	0,04	19%
Κυκλοφοριακή ταχύτητα απαιτήσεων	2,62	4,24	-1,62	-62%
Κυκλοφοριακή ταχύτητα αποθεμάτων	3,26	3,68	-0,42	-13%
Αποθέματα προς κυκλοφορούν ενεργητικό	19,88%	22,77%	-0,03	-15%
Κυκλοφοριακή ταχύτητα προμηθευτών	0,1	0,10	0,00	2%
ΚΕΦΑΛΙΑΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑ	Προσαρμοσμένα		Ποσοτική Μεταβολή	Ποσοστιαία Μεταβολή
	30.06.2016	30.06.2016		
Συνολικές υποχρεώσεις προς ίδια κεφάλαια	-4,22	-3,54	-0,68	16%
Κάλυψη χρηματοοικονομικών εξόδων (λειτουργικά κέρδη)	-11,61	-18,88	7,28	-63%
Διαθέσιμα προς βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	0,46%	0,45%	0,00	2%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς ενεργητικό	113,98%	121,54%	-0,08	-7%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς πωλήσεις	414,39%	422,18%	-0,08	-2%
Βραχυπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια προς ενεργητικό	6,13%	6,42%	0,00	-5%
Βραχυπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια προς πωλήσεις	22,29%	22,29%	0,00	0%
Πωλήσεις προς βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	0,24	0,24	0,00	0%
Πωλήσεις προς βραχυπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια	4,49	4,49	0,00	0%
ΑΠΟΔΟΣΗ ΕΠΕΝΔΥΜΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	Προσαρμοσμένα		Ποσοτική Μεταβολή	Ποσοστιαία Μεταβολή
	30.06.2016	30.06.2016		
Απόδοση συνολικού ενεργητικού (προ φόρων)	-0,1889	-0,27	0,08	-43%
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	Προσαρμοσμένα		Ποσοτική Μεταβολή	Ποσοστιαία Μεταβολή
	30.06.2016	30.06.2016		

Κυκλοφοριακή ταχύτητα απαιτήσεων	2,62	4,24	-1,62	-62%
Κυκλοφοριακή ταχύτητα αποθεμάτων	7,04	7,94	-0,90	-13%
Κυκλοφοριακή ταχύτητα μη κυκλοφορούντος ενεργητικού	0,34	0,34	0,00	0%
Κυκλοφοριακή ταχύτητα συνολικού ενεργητικού	0,28	0,29	-0,01	-4%
ΠΕΡΙΘΩΡΙΑ ΚΕΡΔΟΥΣ	30.06.2016	Προσαρμοσμένα 30.06.2016	Ποσοτική Μεταβολή	Ποσοστιαία Μεταβολή
Περιθώριο μικτού κέρδους	0,5363	0,5363	0,0000	0%
Περιθώριο ΚΠΤΦ	-0,6536	-0,8935	0,2399	-37%
Περιθώριο ΚΠΤΦΑ	-0,3828	-0,6227	0,2399	-63%
Περιθώριο καθαρού κέρδους (προ φόρων)	-0,6866	-0,9265	0,2399	-35%
Περιθώριο καθαρού κέρδους (μετά φόρων)	-0,6866	-0,9265	0,2399	-35%
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ	30.06.2016	Προσαρμοσμένα 30.06.2016	Ποσοτική Μεταβολή	Ποσοστιαία Μεταβολή
Έξοδα διοίκησης προς κύκλο εργασιών	0,4287	0,4676	-0,0389	-9%
Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως προς κύκλο εργασιών	0,9732	1,1352	-0,1620	-17%
Σύνολο διοικητικών και λειτουργικών εξόδων προς κύκλο εργασιών	1,4233	1,6263	-0,2030	-14%
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα προς κύκλο εργασιών	0,033	0,0330	0,0000	0%
Έξοδα διοίκησης προς μικτά αποτελέσματα	0,7993	0,8720	-0,0727	-9%
Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως προς μικτά αποτελέσματα	1,8147	2,1167	-0,3020	-17%
Σύνολο διοικητικών και λειτουργικών εξόδων προς μικτά αποτελέσματα	2,6538	3,0324	-0,3786	-14%
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα προς μικτά αποτελέσματα	0,0615	0,0615	0,0000	0%

5.3.4. Υπολογισμός Z''-Score «NOVELTY FOODS A.E»

Πίνακας 6 | Υπολογισμός Z''-Score της εταιρείας «NOVELTY FOODS A.E.» | 30.06.2016

30η Ιουνίου 2016		Προσαρμοσμένα 30.06.2016	
A/A	Κεφάλαιο κίνησης προς συνολικό ενεργητικό		
(1)	Σύνολο Κυκλοφορούντος Ενεργητικού	1.323.675,82	1.023.675,82
(2)	Σύνολο Βραχυπροθέσμων Υποχρεώσεων	7.674.371,70	7.818.656,36
(3)	(1) - (2) Κεφάλαιο Κίνησης	-6.350.695,88	-6.794.980,54
(4)	Γενικό Σύνολο Ενεργητικού	6.732.994,78	6.432.994,78
(5)	(3) / (4)	-0,94	-1,06
(6)	Συντελεστής Βαρύτητας	6,56	6,56
(7)	(5) * (6)	-6,19	-6,93
A/A	Αποτελέσματα εις νέο προς συνολικό ενεργητικό		
(1)	Κέρδη προς διάθεση εις νέο	-1.271.532,71	-1.715.833,15
(2)	Γενικό Σύνολο Ενεργητικού	6.732.994,78	6.432.994,78
(3)	(1) / (2)	-0,19	-0,27
(4)	Συντελεστής Βαρύτητας	3,26	3,26
(5)	(3) * (4)	-0,62	-0,87
A/A	Κέρδη προ τόκων και φόρων προς συνολικό ενεργητικό		
(1)	Ζημιές προ τόκων και φόρων	-708.928,44	-1.153.213,10
(2)	Γενικό Σύνολο Ενεργητικού	6.732.994,78	6.432.994,78
(3)	(1) / (2)	-0,11	-0,18
(4)	Συντελεστής Βαρύτητας	6,72	6,72
(5)	(3) * (4)	-0,71	-1,20
A/A	Ίδια κεφάλαια προς συνολικές υποχρεώσεις		
(1)	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	-2.091.376,92	-2.535.661,58
(2)	Σύνολο Υποχρεώσεων	8.824.371,70	8.968.656,36
(3)	(1) / (2)	-0,24	-0,28
(4)	Συντελεστής Βαρύτητας	1,05	1,05
(5)	(3) * (4)	-0,25	-0,30
Altman's Z''-score		-7,76	-9,30

Κεφάλαιο 6° : Συμπεράσματα μελέτης

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν μέσα από την ανάλυση των αριθμοδεικτών αλλά και το Z''-Score παρέχουν πολύτιμες γνώσεις για το επάγγελμα του ελεγκτή, τις οικονομικές καταστάσεις, την έκφραση των απόψεων των ελεγκτών, τους περιορισμούς στο έργο των ελεγκτών, τις μελέτες πτώχευσης και τους τύπους μοντέλων.

Αρχικά, ο έλεγχος διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της ακρίβειας και της αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων. Λειτουργεί ως μηχανισμός για την παροχή εμπιστοσύνης και διαβεβαίωσης στους ενδιαφερόμενους ότι οι οικονομικές πληροφορίες που παρουσιάζονται είναι αξιόπιστες, πλήρεις και σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα (Francis, 2011).

Τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των μετόχων, των επενδυτών, των δανειστών, των ρυθμιστικών αρχών και του κοινού, έχουν κεκτημένο συμφέρον στη διαδικασία ελέγχου. Βασίζονται σε ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τις επενδύσεις, τα δάνεια και άλλες συναλλαγές τους με την εταιρεία (Krishnan, 2005). Αυτές οι καταστάσεις χρησιμεύουν ως κύρια πηγή πληροφοριών σχετικά με την οικονομική απόδοση και τη θέση μιας εταιρείας.

Οι υποσημειώσεις που συνοδεύουν τις οικονομικές καταστάσεις είναι εξίσου σημαντικές καθώς παρέχουν πρόσθετες λεπτομέρειες και γνωστοποιήσεις που βοηθούν στην ενημέρωση του αναγνώστη. Αυτές οι υποσημειώσεις προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες για το πλαίσιο, τις παραδοχές, τις εκτιμήσεις και τις σημαντικές λογιστικές πολιτικές που διέπουν τους αναφερόμενους αριθμούς (Dechow & Schrand, 2010). Ενισχύουν τη συνολική διαφάνεια και κατανόηση των οικονομικών δεδομένων.

Οι ελεγκτές εκφράζουν τη γνώμη τους για τις οικονομικές καταστάσεις με βάση τις ελεγκτικές διαδικασίες και τα ευρήματά τους. Το πιο επιθυμητό αποτέλεσμα είναι μια γνώμη χωρίς επιφύλαξη, η οποία υποδεικνύει ότι τα οικονομικά στοιχεία παρουσιάζονται δίκαια (Bell et al., 2001). Ωστόσο, ορισμένες προϋποθέσεις μπορεί να εμποδίσουν την έκφραση γνώμης χωρίς επιφύλαξη. Αυτές οι συνθήκες περιλαμβάνουν ουσιώδεις ανακρίβειες, περιορισμούς στο εύρος του ελέγχου ή αβεβαιότητες που επηρεάζουν τη θέση της εταιρείας (AICPA, 2019). Οι ελεγκτές υποχρεούνται να κοινοποιούν αυτές τις παρατηρήσεις στην έκθεση ελέγχου τους για να διασφαλίζουν τη διαφάνεια και να

παρέχουν στους ενδιαφερόμενους μια συνολική εικόνα των οικονομικών καταστάσεων (Whittington, 2017).

Οι παρατηρήσεις των ελεγκτών έχουν σημαντικό αντίκτυπο στις οικονομικές προβλέψεις και στη λήψη αποφάσεων. Οι γνώσεις τους, συμπεριλαμβανομένων των επιφυλάξεων σχετικά με τις λογιστικές αρχές, τη συνέπεια της εφαρμογής και τις σοβαρές αβεβαιότητες που επηρεάζουν την επιχείρηση, παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων (Elliott & Pallais, 2017). Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτές τις παρατηρήσεις για να αξιολογήσουν τους κινδύνους, να αξιολογήσουν τις μελλοντικές προοπτικές της εταιρείας και να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις (AICPA, 2019).

Είναι σημαντικό να αναγνωριστεί ότι οι ελεγκτές ενδέχεται να αντιμετωπίσουν περιορισμούς στο έργο τους. Παράγοντες όπως οι χρονικοί περιορισμοί, η περιορισμένη πρόσβαση σε πληροφορίες ή οι περιορισμοί που επιβάλλονται από τη διοίκηση μπορούν να επηρεάσουν το εύρος των ελεγκτικών διαδικασιών τους. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι ελεγκτές μπορούν να εκδώσουν δήλωση αποποίησης γνώμης ή να παρέχουν αρνητική βεβαίωση στην έκθεση ελέγχου (O'Reilly & Sharma, 2016). Αυτές οι ενέργειες υπογραμμίζουν τους περιορισμούς στο έργο των ελεγκτών και τονίζουν την ανάγκη για προσοχή κατά την ερμηνεία των οικονομικών καταστάσεων.

Επιπλέον, μια ανασκόπηση των μελετών πτώχευσης που εκτείνονται από το 1930 έως σήμερα προσφέρει πολύτιμες γνώσεις για τα αίτια, τα πρότυπα και τις επιπτώσεις των εταιρικών χρεοκοπιών. Αυτές οι μελέτες βοηθούν στον εντοπισμό πιθανών παραγόντων κινδύνου και παρέχουν καθοδήγηση για την αξιολόγηση της οικονομικής υγείας και βιωσιμότητας των επιχειρήσεων.

Διάφοροι τύποι μοντέλων, συμπεριλαμβανομένων στατιστικών μοντέλων, οικονομικών μοντέλων και προγνωστικών αναλύσεων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάλυση των παρατηρήσεων των ελεγκτών και την επίδρασή τους στις προβλέψεις. Αυτά τα μοντέλα επιτρέπουν μια συστηματική αξιολόγηση των οικονομικών δεδομένων, των γνώσεων των ελεγκτών και άλλων σχετικών παραγόντων, οδηγώντας σε πιο ακριβείς και αξιόπιστες οικονομικές προβλέψεις.

Συμπερασματικά, οι παρατηρήσεις των ελεγκτών έχουν βαθύ αντίκτυπο στις οικονομικές προβλέψεις και στη λήψη αποφάσεων. Μέσω της εξέτασης των οικονομικών καταστάσεων, της έκφρασης απόψεων, της εξέτασης των περιορισμών και της ενσωμάτωσης πτωχευτικών μελετών και τεχνικών μοντελοποίησης, οι ελεγκτές παρέχουν στους ενδιαφερόμενους κρίσιμες γνώσεις σχετικά με την οικονομική θέση, τις επιδόσεις και τις μελλοντικές προοπτικές μιας εταιρείας (Arens et al., 2016). Αυτές οι

πληροφορίες χεπιτρέπουν στους ενδιαφερόμενους να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις, να μετριάζουν τους κινδύνους και να διασφαλίζουν τη συνολική αποτελεσματικότητα των διαδικασιών χρηματοοικονομικής πρόβλεψης.

Κεφάλαιο 7° : Προτάσεις για συμπληρωματική έρευνα

Δεδομένων των περιορισμών της παρούσας μελέτης και λαμβάνοντας υπόψιν ότι η προσπάθεια προεξόφλησης αποτελεσμάτων και γεγονότων που αφορούν μελλοντικές εξελίξεις, όπως η οικονομική απόδοση οικονομικών οντοτήτων, ενέχει πάντοτε το στοιχείο της αβεβαιότητας και τα μειονεκτήματα των προσεγγιστικών εκτιμήσεων, θα ήταν δόκιμο να τονίσουμε τη σημασία των αναλύσεων. Η ανάλυση αριθμοδεικτών όπως παρουσιάστηκε στις μελέτες περιπτώσεων υλοποιεί επί της ουσίας τη μετάβαση από τα ποσοτικά χαρακτηριστικά μιας σύγκρισης ή μιας αναλογίας, στα ποιοτικά χαρακτηριστικά της που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ερμηνεία ενός γεγονότος. Τα δεδομένα που λήφθηκαν υπόψιν είναι στατικά και επηρεάζονται από πολλούς δυσερμήνευτους παράγοντες. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις στην ελληνική πραγματικότητα όπου τα τεκταινόμενα ισχυρών εταιρειών βρισκόντουσαν προ των πυλών.

Στο πλαίσιο αυτό και ως συνέχεια της παρούσας μελέτης θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στις αναλύσεις, εποχικά δεδομένα και συγκριτικά στοιχεία ανταγωνιστών και του κλάδου, με σκοπό να διαμορφωθούν προσδοκίες που θα έρθουν σε αντιπαραβολή και θα εξεταστούν για σημαντικές αποκλίσεις, με πραγματικά αποτελέσματα.

Βιβλιογραφία

- Altman, E. I. (1968). Financial ratios, discriminant analysis and the prediction of corporate bankruptcy. *The Journal of Finance*, 23(4), 589-609.
- Altman, E. I. (1984). A further empirical investigation of the bankruptcy cost question. *Journal of Finance*, 39(4), 1067-1089.
- Altman, E. I., & Hotchkiss, E. (2018). *Corporate financial distress and bankruptcy: Predict and avoid bankruptcy, analyze and invest in distressed debt* (4th ed.). Wiley.
- Arens, A. A., Elder, R. J., Beasley, M. S., & Hogan, C. E. (2019). *Auditing and assurance services*. Pearson.
- Arens, A. A., Elder, R. J., Beasley, M. S., & Spletstoeser-Hogeterp, I. (2016). *Auditing and assurance services: An integrated approach*. Pearson.
- Beaver, W. H. (1966). Financial ratios as predictors of failure. *Journal of Accounting Research*, 4, 71-111.
- Bell, T. B., Landsman, W. R., & Shackelford, D. A. (2001). Auditors' perception and assessment of control risk: Evidence from the field. *Journal of Accounting Research*, 39(3), 493-527.
- Bell, T. B., Peecher, M. E., & Solomon, I. (2005). The impact of data complexity and auditor task expertise on audit knowledge and judgment. *The Accounting Review*, 80(3), 657-675.
- Bharath, S. T., Panchapegesan, V., & Werner, I. M. (2011). The changing nature of chapter 11. *The Journal of Finance*, 66(1), 1-47.
- Bhasin, M. L. (2016). *Auditing: Principles and Practice*. PHI Learning Pvt. Ltd.
- Bris, A., & Welch, I. (2005). The optimal concentration of creditors. *The Journal of Finance*, 60(5), 2193-2212.
- Canning, M. (2017). *A History of Auditing: The Changing Audit Process in Britain from the Nineteenth Century to the Present Day*. Routledge.
- Choudhury, R., & Roy, S. (2015). Historical Evolution of Auditing: From the Ancient Egyptians to the Modern Computerized Auditing. *International Journal of Economics, Commerce, and Management*, 3(10), 789-797.
- Cohen, J. R., Krishnamoorthy, G., & Wright, A. M. (2002). Corporate governance and the audit process. *Contemporary Accounting Research*, 19(4), 573-594.
- Dechow, P. M., Ge, W., & Schrand, C. (2010). Understanding earnings quality: A review of the proxies, their determinants and their consequences. *Journal of Accounting and Economics*, 50(2-3), 344-401.

- DeFond, M. L., & Lennox, C. S. (2017). Do PCAOB inspections improve the quality of internal control audits? *Journal of Accounting Research*, 55(2), 315-362.
- DeFond, M. L., & Zhang, J. (2014). A Review of Archival Auditing Research. *Journal of Accounting and Economics*, 58(2-3), 275-326.
- Dichev, I. D., & Yu, X. (2011). Higher risk, lower returns: What hedge fund investors really earn. *The Journal of Finance*, 66(3), 1191-1239.
- Edmister, R. O. (1972). An empirical test of financial ratio analysis for small business failure prediction. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 7(2), 1477-1493.
- Edwards, J. R. (2018). A History of Public Sector Auditing in the United States. *Research in Accounting Regulation*, 30(2), 147-153.
- Elliott, B., & Pallais, D. (2017). *The Art of Auditing: Eight Lessons for FRAuditors and Clients*. John Wiley & Sons.
- Francis, J. R. (2011). A framework for understanding and researching audit quality. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 30(2), 125-152.
- Gaynor, G. H., & Razek, J. R. (2019). *Principles of Auditing & Other Assurance Services*. Cengage Learning.
- Gilson, S. C., John, K., & Lang, L. H. P. (1990). Troubled debt restructurings: An empirical study of private reorganization of firms in default. *The Journal of Financial Economics*, 27(2), 315-353.
- Glover, S. M., Prawitt, D. F., & Mauldin, E. G. (2008). Auditor risk assessments and audit planning. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 27(1), 91-120.
- Gramling, A. A., Rittenberg, L. E., & Johnstone, K. M. (2016). *Auditing: A risk-based approach to conducting a quality audit*. Cengage Learning.
- Gramling, A. A., Rittenberg, L. E., & Johnstone, K. M. (2019). *Auditing: A Risk-Based Approach to Conducting a Quality Audit*. Cengage Learning.
- Hay, D., Knechel, W. R., & Wong, N. (2018). Audit quality and auditor reputation: Evidence from Japan. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 37(2), 65-89.
- Hotchkiss, E. S., & Mooradian, R. M. (1998). Acquisitions as a means of restructuring failing firms: The role of bankruptcy law. *The Journal of Financial Economics*, 49(3), 271-296.
- Knechel, W. R., & Salterio, S. E. (2016). *Auditing: Assurance and risk*. Routledge.
- Krishnamoorthy, G., & Wright, A. (2014). Auditors' use of analytical procedures in analytical review: A cognitive fit perspective. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 33(1), 39-58.

- Krishnan, G. V. (2003). Does Big 6 auditor industry expertise constrain earnings management?. *Accounting Horizons*, 17(1), 1-16.
- Krishnan, J. (2005). Audit committee quality and internal control: An empirical analysis. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 24(2), 127-140.
- Lee, T. A. (2019). A Brief History of Auditing: From Ancient Greece to the British Industrial Revolution. In *Advances in Accounting Education* (Vol. 24, pp. 121-145). Emerald Publishing Limited.
- Louwers, T. J., Ramsay, R. J., Sinason, D. H., Strawser, J. R., & Thibodeau, J. C. (2020). *Auditing & assurance services: A systematic approach*. McGraw-Hill Education.
- Louwers, T. J., Ramsay, R. J., Sinason, D. H., Strawser, J. R., & Thibodeau, J. C. (2018). *Auditing & Assurance Services*. McGraw-Hill Education.
- Maksimovic, V., & Phillips, G. (2008). The industry life cycle and acquisitions and investment: Does firm organization matter? *The Journal of Finance*, 63(2), 673-708.
- Mock, T. J., & Turner, D. L. (2018). The Origin and History of Auditing: An International Perspective. In *The Routledge Companion to Auditing* (pp. 1-22). Routledge.
- Mock, T. J., & Wright, D. J. (2017). *The auditor's guide to forensic accounting investigation*. John Wiley & Sons.
- Mock, T. J., Wright, A., & Yang, M. (2016). Auditors' risk judgments and solutions in analytical procedures: The influence of domain-specific experience and task-specific guidance. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 35(3), 83-108.
- Nelson, M. W., Elliott, J. A., & Tarpley, R. L. (2016). Evidence from auditors about managers' and auditors' earnings management decisions. *The Accounting Review*, 91(2), 575-599.
- Ohlson, J. A. (1980). Financial ratios and the probabilistic prediction of bankruptcy. *Journal of Accounting Research*, 18(1), 109-131.
- O'Reilly, J., & Sharma, D. S. (2016). *Auditing: A Practical Approach*. John Wiley & Sons.
- Palmrose, Z. (1988). An analysis of auditor litigation and audit service quality. *The Accounting Review*, 63(1), 55-73.
- Shumway, T. (2001). Forecasting bankruptcy more accurately: A simple hazard model. *Journal of Business*, 74(1), 101-124.
- Simnett, R., & Huggins, A. L. (2015). Risk assessment procedures and audit evidence. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 34(3), 165-194.

- Smith, G. S., & Tabor, R. F. (2016). An examination of the auditor's use of internal control as a substantive test. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 35(2), 157-174.
- Solomon, I., & Trotman, K. T. (2003). Experimental and survey research in auditing: Issues and methods. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 22(Supplement 1), 147-182.
- Soltani, B. (2019). The History of Auditing: From the Ancient World to the Twenty-First Century. *Accounting Historians Journal*, 46(2), 191-208.
- Stickney, C. P., Weil, R. L., Schipper, K., & Francis, J. (2009). *Financial Accounting: An Introduction to Concepts, Methods, and Uses*. Cengage Learning.
- Togati, T., & Su, H. H. (2019). Bankruptcy forecasting: An empirical comparison of AdaBoost and gradient boosting machine. *European Journal of Operational Research*, 275(1), 314-325.
- Trompeter, G., Wright, A., & Huggins, A. L. (2014). Judgment and decision making by auditors in the detection of fraud: A research synthesis. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 33(4), 183-211.
- Watts, R. L., & Zimmerman, J. L. (1990). Positive accounting theory: A ten-year perspective. *The Accounting Review*, 65(1), 131-156.
- Weygandt, J. J., Kimmel, P. D., & Kieso, D. E. (2018). *Financial Accounting: IFRS Edition*. Wiley.
- Whittington, R. (2017). *Principles of Auditing and Other Assurance Services*. McGraw-Hill Education.
- Whittington, R. O., & Pany, K. (2017). *Principles of auditing and other assurance services*. McGraw-Hill Education.
- Wright, A., & Bell, T. B. (2009). A research framework for examining audit quality in the public sector. *Journal of Accounting Literature*, 28, 111-139.

Ηλεκτρονικές Πηγές

- <https://tvxs.gr/apopseis/arthra-gnomis/epaneksetazontas-trigono-tis-apatiss/>
- <https://www.ebz.gr/>
- <https://www.capital.gr/epixeiriseis/3522380/to-xroniko-katarreusis-mias-biomixanias-i-periptosi-tis-ebz/>
- <https://www.metro.com.gr/Etaireia/I-istoria-mas>
- AICPA. (2019). AU-C Section 706: Emphasis-of-Matter Paragraphs and Other-Matter Paragraphs in the Independent Auditor's Report. Retrieved from <https://www.aicpa.org/research/standards/auditattest/downloadabledocuments/au-c-00706.pdf>
- American Accounting Association (AAA). (2012). Auditing: A Journal of Practice & Theory. Retrieved from <https://www.aaajournals.org/loi/audt>
- American Institute of Certified Public Accountants (AICPA). (2018). The role of auditors in detecting and preventing financial statement fraud. Retrieved from <https://www.aicpa.org/content/dam/aicpa/interestareas/frc/assuranceadvisoryservices/downloadabledocuments/the-role-of-auditors-in-detecting-and-preventing-financial-statement-fraud.pdf>
- American Institute of Certified Public Accountants (AICPA). (2019). AU-C Section 200: Overall Objectives of the Independent Auditor and the Conduct of an Audit in Accordance with Generally Accepted Auditing Standards. Retrieved from <https://www.aicpa.org/content/dam/aicpa/research/standards/auditattest/downloadabledocuments/au-c-00200.pdf>
- Financial Accounting Standards Board (FASB). (2021). Conceptual Framework for Financial Reporting. Retrieved from https://www.fasb.org/cs/ContentServer?c=Document_C&pagename=FASB%2FDocument_C%2FDocumentPage&cid=1176168448759
- Financial Accounting Standards Board. (2018). Conceptual framework for financial reporting. Retrieved from <https://www.fasb.org/resources/ccurl/797/236/fasb2.pdf>
- IAASB. (2016). International Standard on Auditing (ISA) 705: Modifications to the Opinion in the Independent Auditor's Report. Retrieved from <https://www.ifac.org/system/files/publications/files/ISA-0705-2016.pdf>
- International Accounting Standards Board (IASB). (2021). Conceptual Framework for Financial Reporting. Retrieved from <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/conceptual-framework/>

- International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB). (2018). International Standard on Auditing (ISA) 200: Overall Objectives of the Independent Auditor and the Conduct of an Audit in Accordance with International Standards on Auditing. Retrieved from <https://www.iaasb.org/standards/isa-200>
- International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB). (2019). International Standard on Auditing (ISA) 705 (Revised): Modifications to the Opinion in the Independent Auditor's Report. Retrieved from <https://www.ifac.org/system/files/publications/files/isa-705-revised-2019.pdf>
- PCAOB. (2019). Auditing Standard No. 3101: The Auditor's Report on an Audit of Financial Statements When the Auditor Expresses an Unqualified Opinion. Retrieved from https://pcaobus.org/Standards/Auditing/Pages/Auditing_Standard_3101.aspx
- PricewaterhouseCoopers. (n.d.). Auditing Standard No. 5 – An Audit of Internal Control Over Financial Reporting That Is Integrated with an Audit of Financial Statements. Retrieved from <https://www.pwc.com/us/en/services/audit-assurance/publications/auditing-standard-5.html>
- <https://www.naftemporiki.gr/business/1471252/food-novelties-elliniko-kreas-apo-kyttariki-kalliergeia/>
- <https://www.businessportal.gr/%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%83%CE%B9%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1/>
- <https://www.metro.com.gr/Metro/media/Assets/PDF/isologismos2013MF.pdf>

